

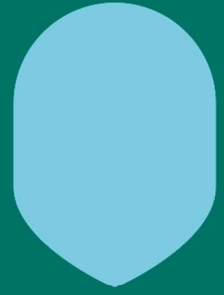
Inspiratie nota

2026
-
2031

Inhoudsopgave

1.	Gavere als ‘gemeenschap’	8
1.1.	Samenleven in diversiteit	8
1.2.	Opgroeien – kinderopvang	11
1.3.	Opgroeien - flankerend onderwijs, buitenschoolse opvang en activiteiten (BOA)	13
1.4.	Opgroeien – gezinsbeleid en Huis van het Kind	16
1.5.	Jeugd	19
1.6.	Activering en werk	22
1.7.	Seniorenbeleid	25
1.8.	Armoede en sociale uitsluiting	28
1.9.	Budget en schulden	32
1.10.	Zorg en gezondheid	35
1.11.	Ondersteuning van vrijwilligers en verenigingen	38
1.12.	Burgerzaken	42
1.13.	Cultuur en bibliotheek	46
1.14.	Erfgoed en toerisme	50
1.15.	Sport	53
1.16.	Lokale economie	56
2.	Gavere als ‘omgeving’	60
2.1.	Wonen	60
2.2.	Klimaat	68
2.3.	Leefmilieu	72
2.4.	Mobiliteit	75
2.5.	Openbaar domein	79
2.6.	Ruimte	83
3.	Gavere als ‘dienstverlener’	88
3.1.	Doelstellingen en procesmanagement	88
3.2.	Belanghebbendenmanagement	92
3.3.	Informatie en communicatie	95

4.	Gavere als ‘werkgever’	100
4.1.	Monitoring.....	100
4.2.	Organisatiestructuur.....	101
4.3.	Personeelsbeleid.....	104
4.4.	Organisatiecultuur	106
4.5.	Financieel beleid.....	108
4.6.	Facilitaire middelen, opdrachten en contracten	110
4.7.	ICT.....	113
5.	Gavere als ‘rode draad’.....	118
5.1.	Samenwerking en fusie.....	118
5.2.	Toegankelijkheid	122

Voorwoord

Voorwoord

Voor onze 3e inspiratienota legden we onze lat opnieuw een beetje hoger: we maakten méér gebruik van beschikbare data, en we voegden enkele transversale thema's toe. Ook het thema 'samenwerking en fusie' gingen we niet uit de weg.

De inspiratienota kwam tot stand met de medewerking van het managementteam, van de deskundigen, én van elke medewerker die deelnam aan een of meerdere van de 'sprokkelrondes'. Doorheen deze inspiratienota vindt u enkele sfeerbeelden van deze sprokkelrondes.

Het resultaat is een zelfkritische 'foto' van lokaal bestuur Gavere, met maar liefst 162 beleidsvoorstellen.

Aan u, mandataris, om uit deze brede waaier van voorstellen de juiste keuzes te maken.

Deze inspiratienota bevat de basisinformatie om deze keuzes geïnformeerd te maken en is tegelijk een uitnodiging tot debat en verdere uitdieping om tot een gedragen en kwalitatief meerjarenplan te komen.

Serge Ronsse
Algemeen directeur

Gavere, 7 november 2024.

1

Gavere als 'gemeenschap'

1. Gavere als ‘gemeenschap’

1.1. Samenleven in diversiteit

1.1.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• Er is een nauwe samenwerking met het Agentschap voor Integratie en Inburgering binnen Plan Samenleven, maar ook bij projectoproepen zoals Project K.• Het praatcafé Nederlands haalt nieuwkomers uit hun isolement, is gezellig en levert sociale contacten op. Het is een laagdrempelige ontmoetingsplek.• Initiatieven zoals het praatcafé Nederlands of de buddywerking voor anderstalige gezinnen worden ondersteund door verschillende interne diensten zoals de sportdienst en bibliotheek, ...• Nieuwkomers kunnen aan de slag als vrijwilliger bv. bij Voedselhulp vzw, de Gele Doos, of als opvangbegeleider op school.• Er zijn laagdrempelige evenementen in de gemeente (kermissen, Attic, Café Caché, Gavere Zomert, ...).• Uilenspel vzw biedt ondersteuning aan kinderen met een maatschappelijke kwetsbaarheid.	Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• Diversiteit is een transversaal thema en heeft geen trekker binnen het bestuur.• Het uitvoeren van een behoeftanalyse en het ontwikkelen van een visie rond diversiteit en inclusie in alle aspecten van het lokaal bestuur, kan leiden tot verhoogde betrokkenheid en tevredenheid, alsook tot betere dienstverlening en beleidsuitvoering.• Het lokaal bestuur kan meer inzichten en kennis verwerven door de noden en de verwachtingen van bv. de LGBTQ-gemeenschap, anderstalige nieuwkomers, personen met een verstandelijke en fysieke beperking in kaart te brengen.
Kansen voor het beleid: <ul style="list-style-type: none">• Het lokaal bestuur kan als rolmodel dienen bv. door diversiteit binnen de eigen organisatie en in de adviesraden te stimuleren.• Een kleine gemeente heeft een hecht gemeenschapsgevoel en de kleinere schaal maakt het gemakkelijker om persoonlijke contacten en relaties op te bouwen. Dit kan bijdragen tot een snellere en effectievere integratie van nieuwkomers.• Bestaande netwerken en verenigingen kunnen nieuwe inwoners ondersteunen en een platform bieden voor interculturele uitwisseling.	Bedreigingen ten aanzien van het beleid: <ul style="list-style-type: none">• Nieuwkomers kunnen zich eenzaam voelen in een landelijke gemeente, bv. door beperkte mobiliteit, minder ontmoetingsplekken, of vrijetijds mogelijkheden.• De diversiteitskloof is aanwezig in de maatschappij, er is een discrepantie tussen de diverse samenstelling van de bevolking en de minder diverse representatie of participatie binnen bestuursstructuren, dienstverlening of beleidsvorming.

1.1.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Demografische ontwikkelingen

Uit *het rapport Diversiteit (Agentschap Integratie en Inburgering, oktober 2023)* blijkt dat Gavere steeds diverser wordt met 9% inwoners met een andere herkomst in 2023 in vergelijking met 4% in 2010. Er is een grote variëteit aan herkomstgroepen met in totaal 92 verschillende herkomstnationaliteiten waarvan 43% EU herkomst en 57% niet-EU herkomst. De top drie herkomstlanden in Gavere zijn Nederland, Frankrijk, en Polen. Zonder inwoners met een andere herkomst zou de bevolking sinds 2010 ongeveer gelijk gebleven zijn, nu is ze 6% gestegen, met Oost-Europa als sterkste stijger. Personen met een andere herkomst dringen de vergrijzing ook een stukje terug met een aandeel van 17% van de kleuters (0-4 jaar). Verder blijkt uit het rapport dat er meer (kans)armoede is bij personen met een niet-EU herkomst en dat de werkzaamheidsgraad 18,4 procentpunten lager is bij personen met een niet-EU herkomst t.o.v. een Belgische herkomst. Zo'n 21% van de werkzoekenden in Gavere heeft een niet-Belgische origine. Wat de nieuwkomers betreft telde Gavere in 2022 24 volwassen nieuwkomers, waarvan een minderheid verplicht is om in te burgeren (9 personen, 38%). In het basisonderwijs heeft 8% van de leerlingen een andere thuistaal dan Nederlands, in het secundair onderwijs is dat 5%.

Maatschappelijk ontwikkelingen

Gelijke kansen

Diversiteit is een ander woord voor 'verscheidenheid'. Iedereen is anders. Het betekent dat mensen van elkaar verschillen, denk aan culturele, religieuze, seksuele of lichaamsdiversiteit. Diversiteit betekent gelijke kansen voor iedereen. Of men nu man of vrouw is, te voet of in een rolstoel, wit of zwart, gelovig of atheïst, jong of oud, homo of hetero, iedereen moet zijn plek kunnen vinden in de maatschappij.

Superdiversiteit

Voor een groot stuk heeft diversiteit van vandaag te maken met migratie. Niet alleen de grote steden, maar ook landelijke gemeenten krijgen steeds meer inwoners met een migratieachtergrond. De nieuwkomers komen uit alle delen van de wereld. Naast migranten die zich langdurig vestigen, verblijven steeds meer immigranten slechts tijdelijk in ons land. Ook de verscheidenheid naar migratiemotief en sociaaleconomische status is groter. Er wordt gesproken over 'superdiversiteit', wat verwijst naar de groeiende variëteit binnen de al diverse bevolkingsgroepen.

"Superdiversiteit wordt een basiskenmerk van de 21ste eeuw. Het gaat er in de 21ste eeuw niet langer om of we dit willen, maar hoe we met de reële superdiversiteit omgaan." (Dirk Geldof, *Superdiversiteit*).

Zie 'Burgerzaken'.

4de pijler

Op 1 januari 2023 startte de vierde pijler, het participatie- en netwerktraject voor de nieuwkomers om hun sociaal netwerk te versterken en om zo beter te kunnen participeren aan de maatschappij. Lokale besturen hebben, volgens het inburgeringsdecreet, de opdracht om het lokale aanbod voor het participatietraject te ontsluiten. Zij zijn het best op de hoogte van de lokale initiatieven. Een buddy maakt het anderstalige nieuwkomers makkelijker om de weg te vinden en zich thuis te voelen in de gemeente.

Samen beleven

Integratie en inburgering worden sterk bevorderd door deelname aan vrijetijdsactiviteiten zoals sport, cultuur, en jeugdwerk omdat deze activiteiten sociale interactie stimuleren en helpen bij het opbouwen van netwerken. Samen sporten verbindt mensen, bevordert fysieke en mentale gezondheid en biedt een veilige plek om sociale vaardigheden te ontwikkelen. Culturele activiteiten en jeugdwerk vergroten sociale cohesie, bevorderen ontmoeting en dialoog, en helpen jongeren elkaars leefwerelden te begrijpen. Ook het rijke immateriële Gaverse erfgoed en de talrijke feesten, kermissen en evenementen bevatten veel verbindend potentieel. Het is cruciaal dat iedere inwoner van Gavere bijdraagt aan deze dynamiek van een inclusieve gemeenschap waar iedereen zich welkom en gewaardeerd voelt.

Rol lokaal bestuur

De lokale besturen hebben van de Vlaamse overheid de regierol voor het integratiebeleid gekregen.

Ook voor de uitrol van een gelijk kansen- en antidiscriminatiebeleid is het lokaal bestuur vanuit het eerstelijnsniveau aan zet.

1.1.3. Beleidsvoorstellen

1. Inzetten op inclusieve communicatie en representatieve beeldvorming zodat mensen zich (h)erkend voelen in hun veelzijdigheid en een manier om stereotypen en vooroordelen te doorbreken.
2. Ondersteunen van organisaties en diensten om hun initiatieven toegankelijker te maken, door drempels weg te werken en te leren omgaan met diversiteit.
3. Inzetten op toeleiding van anderstalige jeugd naar jeugdwerk, cultuur- en vrijetijdsaanbod.
4. Organiseren of ondersteunen van laagdrempelige evenementen die diversiteit vieren en culturele uitwisselingen bevorderen.

1.2. Opgroeien – kinderopvang

1.2.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
<p>Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De dienst Onthaalgezinnen is toegankelijk en staat dicht bij onthaalouders en klanten. • De kwaliteit wordt bewaakt aan de hand van checklists en procedures. • Intervisie met collega's onder begeleiding van VVSG zorgt voor de nodige kennis en expertise. • Nabije aanwezigheid van de diensten van het lokale team Kind en Gezin is een meerwaarde in toeleiding. • Gavere mag rekenen op ervaren, flexibele en betrokken onthaalouders. 	<p>Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De zichtbaarheid van de dienst is beperkt. • De adviesraad komt weinig samen. • Het aanbod is nipt voldoende.
<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Gavere beschikt over gunstige en stabiele demografische kenmerken, hoge werkzaamheidsgraad enz. • Agentschap Opgroeien deelt gegevens met lokale besturen om de toegang tot de sociale hulp- en dienstverlening te verhogen en onderbescherming tegen te gaan. 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het aantal plaatsen in de kinderopvang is in het algemeen aan het dalen. • De regelgeving is complex, omvangrijk en verandert voortdurend. • Bovenlokaal beleid in kinderopvang (voorrangregels, norm aantal kinderen per onthaalhouder...) is rigide en niet gunstig voor kansarme kinderen. • Kwaliteit van kinderopvang is een complex gegeven, risico's zijn inherent aanwezig en niet 100 % uit te sluiten. • Kinderbegeleiders en onthaalouders zijn knelpuntberoepen. • Geschikte infrastructuur is moeilijk te vinden. • Focus ligt op langere arbeidsmarktparticipatie van oudere werknemers, waardoor grootouders minder beschikbaar zijn voor informele opvang.

1.2.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Opvang baby's en peuters

Kinderopvang is een bevoegdheid van de Vlaamse overheid. Het agentschap Opgroeien staat in voor regelgeving, vergunnen, subsidiëren en handhaven van het opvanglandschap. De reglementering is bijzonder rigide maar toch kunnen lokale besturen initiatieven nemen om gezinnen te ondersteunen.

Het is belangrijk dat iedereen die opvang nodig heeft een plek vindt omwille van de pedagogische (ontwikkeling van het kind), economische (tewerkstelling ouders) en sociale (verbinding en integratie) functie. Het lokaal bestuur kan ervoor kiezen om zelf voldoende kinderopvang te organiseren.

Heel wat gezinnen, kinderen en jongeren kunnen niet of in ongelijke mate hun rechten doen gelden door te complexe regelgeving, gebrek aan informatie, slechte ervaringen met instanties of uit schaamte. Het lokaal bestuur kan ervoor kiezen om aan proactieve rechtentoekenning te doen.

Vraagzijde

In Gavere worden gemiddeld 100 kinderen per jaar geboren waarmee de evolutie van de geboorten lichtjes dalend is. Op 1 januari 2023 telde Gavere 369 0- tot 2-jarigen waarvan 82% een Belgische herkomst heeft. De evolutie van de populatie is eerder stabiel. De meeste kinderen wonen in Asper, gevolgd door Gavere. Het overgrote deel van de kinderen woont bij een samenwonend of gehuwd koppel. 19 kinderen wonen bij een alleenstaande ouder en 11 in een andere gezinssituatie (2023). In Gavere maakte 69,7 % van de kinderen tussen 2 maanden en 3 jaar gebruik van kinderopvang. Gemiddeld starten de kinderen ook 4 à 5 maanden vroeger in de kinderopvang, wat een stuk vroeger is dan gemiddeld in Oost-Vlaanderen. 64,4 % van baby's en peuters kiezen voor opvang in eigen gemeente, anderen trekken naar Nazareth, Kruisem, Merelbeke of Gent. Er worden zeer weinig inkomensattesten individueel verminderd tarief uitgereikt.

Aanbodzijde

Gavere biedt 169 opvangplaatsen aan, wat neerkomt op 45,8 opvangplaatsen per 100 0- tot 2-jarigen. De opvangplaatsen zijn geografisch goed gespreid over alle deelgemeenten. Het aantal opvangplaatsen in Gavere per 100 0- tot 2-jarigen is lichtjes dalend. Een grote helft van de opvangplaatsen wordt aangeboden in een gezin, een kwart in groepsopvang en een kwart bij samenwerkende onthaalouders. Bij 38,8 opvangplaatsen per 100 0- tot 2-jarigen wordt er inkomenstarief aangeboden. Het aantal onthaalouders in Gavere bleef stabiel: er was één stopzetting en één nieuwe opening van een opvanglocatie.

Kinderarmoede

Zie 'Gezinsbeleid en Huis van het Kind'.

1.2.3. Beleidsvoorstellen

5. Het aanbod van opvangplaatsen in Gavere van nabij opvolgen en stimuleren.
6. Lokale voordelen voor gezinnen met kinderen proactief toekennen door gebruik te maken van gegevens die al beschikbaar zijn in het Groeipakket. Mogelijke pistes kunnen zijn: tussenkomsten in eerste- en tweedeleefstijds melk of borstvoedingsmateriaal, vitamine D, vaccinaties, luiers, voedselpakketten, proactieve aanmaak van UiTPAS kansentarief, anticonceptie, ...
7. Streven naar toegankelijke kinderopvang voor iedereen door het sociaal tarief kinderopvang automatisch bv. via recht op de verhoogde tegemoetkoming te overwegen of door onbetaalde facturen bespreekbaar te maken.

1.3. Opgroeien - flankerend onderwijs, buitenschoolse opvang en activiteiten (BOA)

1.3.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
<p>Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op elke lagere school is er opvang beschikbaar voor de leerlingen en is er de nodige infrastructuur om kwalitatieve opvang aan te bieden. • Er is een aantrekkelijk aanbod aan buitenschoolse activiteiten, waaronder bv. sport en spel, de techniekacademie, enz. • De speelpleinwerking is succesvol in het bereiken van kwetsbare doelgroepen. • Er zijn goede en regelmatige contacten met alle lagere scholen, bv. via zorgoverleg. • Er is busvervoer beschikbaar voor de leerlingen die het om sociale redenen nodig hebben. 	<p>Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is behoefte aan een betere organisatie van de buitenschoolse opvang met het oog op dienstverzekering en pedagogische kwaliteit. • Het aantal kinderen per begeleider in de huidige opvang is hoog. • Ouders ervaren stress bij het inschrijven van hun kinderen voor opvang tijdens vakantieperiodes wegens beperkte plaatsen en een 'digitale wachtlijst'.
<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er wordt gestreefd naar het multifunctioneel gebruik van gebouwen om ze optimaal in te zetten voor verschillende activiteiten en doelgroepen (decreet open scholen). • Er wordt gezocht naar een klantvriendelijker online inschrijvingssysteem. • Schooldirecties steunen de visie van BOA en streven naar een hogere kwaliteit in de opvang. • Kleuters, kinderen uit kwetsbare gezinnen en kinderen met specifieke zorgbehoeften binnen de opvangvoorzieningen effectiever bereiken. • Opvangmedewerkers verdienen waardering voor hun belangrijke rol in het verzorgen en begeleiden van kinderen. • Uit de bevraging van de Gezinsbond blijkt dat ouders wensen dat het lokaal bestuur meer inzet op en ondersteuning biedt aan 'brede scholen'. 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is geen overzicht van het totale opvangaanbod en externe aanbieders richten zich soms alleen op hun eigen leden of leerlingen. • Inclusieve opvang vereist extra expertise, een lagere ratio van het aantal kinderen per begeleider en dus bijkomende middelen. • De middelen die de lokale overheden toebedeeld krijgen door de Vlaamse overheid zijn veel te beperkt om de kwaliteit en de betaalbaarheid op peil te houden én tegelijk bijkomende plaatsen te creëren. • Er is aanhoudende onduidelijkheid over de wijze waarop Vlaanderen subsidies zal toekennen voor het bereiken van kinderen met extra zorgbehoeften. • Het kwaliteitslabel voor de kleuteropvang is onderworpen aan moeilijk haalbare voorwaarden (o.a. ratio kinderen per begeleider) én is verplicht om 50 % van de BOA-subsidie te bekomen. • Er moet rekening gehouden worden met meerdere, niet altijd gedeelde belangen bij verschillende actoren. • Kinderbegeleider in de buitenschoolse opvang is een knelpuntberoep, zowel kwantitatief als kwalitatief (krappe arbeidsmarkt, gebrek van juiste competenties en weinig interesse wegens specifieke arbeidsomstandigheden).

1.3.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Demografische ontwikkelingen

Zie 'Gezinsbeleid en Huis van het Kind'.

Buitenschoolse opvang

Uit de Gezinsbarometer van de Gezinsbond van september 2023 blijkt dat meer dan 8 op 10 gezinnen nood hebben aan buitenschoolse opvang omdat ze aan het werk zijn. Niet ieder gezin heeft evenveel opvang nodig en ook de momenten waarop ze opvang nodig hebben verschillen. Op schooldagen maken 6 op 10 gezinnen gebruik van de buitenschoolse opvang. Bij 20 % van de gezinnen doen kinderen naschoolse vrijetijdsactiviteiten op schooldagen. Op woensdagen worden 7 op 10 kinderen thuis opgevangen door een van de ouders. Driekwart van de ouders die hun kinderen op woensdag niet zelf opvangen, schakelt de grootouders in. Daarnaast maakt 80 % van de gezinnen gebruik van vakantieopvang. 3 op 4 gezinnen vinden de buitenschoolse opvang betaalbaar. Ouders geven de kwaliteit van de voor- en naschoolse opvang gemiddeld een score van 7,6/10. Uit deze peiling komt opnieuw naar voren hoe moeilijk gezinnen het hebben om de vakantiepuzzel te leggen. Vooral het overbruggen van de lange zomervakantie is een grote uitdaging (Bron: Gezinsbarometer, Gezinsbond, september 2023).

Nieuwe inzichten over kinderopvang leren dat enkel kinderopvang van goede kwaliteit een meerwaarde is voor de ontwikkeling van een kind. Daarnaast kan kinderopvang achterstand omwille van kinderarmoede verminderen en gelijke kansen van kinderen bevorderen. Kinderopvang draagt ook bij aan de integratiedoelstellingen van nieuwkomers, de activiteitsgraad én gelijke kansen in onze samenleving.

Opportunities BOA

Op 1 januari 2021 trad het decreet houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten (BOA) in werking. Het decreet regelt de organisatie van buitenschoolse opvang voor kleuters en leerlingen in het lager onderwijs en de afstemming tussen de verschillende buitenschoolse activiteiten. De lokale besturen krijgen met dit decreet de regie over het lokaal beleid buitenschoolse opvang en activiteiten.

Het decreet heeft drie doelstellingen:

- Kinderen speelmogelijkheden en ontplooiingskansen, maar ook keuzevrijheid en recht op rust geven.
- Ouders de mogelijkheid bieden om werk, opleiding en gezin vlot te combineren.
- Een aanbod buitenschoolse opvang en activiteiten creëren dat toegankelijk en betaalbaar is voor iedereen, wat bijdraagt tot een harmonieuze samenleving.

Vanaf 1 januari 2026 ontvangen de lokale besturen een subsidie om de opdrachten van het decreet BOA te realiseren en het aanbod van buitenschoolse opvang en activiteiten op hun grondgebied te realiseren. In het meerjarenplan 2025 – 2031 moet het lokaal bestuur de beleidsopties BOA opnemen om aanspraak te kunnen maken op de subsidies. De Vlaamse middelen zijn trouwens ontoereikend om de ambities van het BOA-decreet waar te maken.

Brede scholen

Een brede school is een school die zich niet wil beperken tot het aanleren van kennis en vaardigheden. Brede scholen stellen hun gebouwen na schooltijd open voor de hele buurt. De verbreding kan op verschillende manieren ingevuld worden. Zo kunnen er sportlessen, toneellessen, ... gegeven worden. Het brede schoolconcept biedt een gemeente diverse voordelen, waaronder efficiënter ruimtegebruik door het combineren van onderwijs- en kinderopvangfaciliteiten. Dit leidt tot kostenbesparing en versterkt de sociale cohesie door verschillende groepen samen te brengen. Bovendien verbetert het de onderwijskansen door samenwerking tussen instellingen en ondersteunt het een integrale aanpak van leerlingondersteuning. Flexibiliteit en maatwerk in het onderwijs worden bevorderd, terwijl duurzaamheid en de bevordering van levenslang leren ook worden gestimuleerd binnen een brede schoolomgeving.

Flankerend onderwijs

Het flankerend onderwijsbeleid vormt een aanvulling op het reguliere onderwijsbeleid in Vlaanderen. Dit beleid stelt lokale besturen in staat om extra maatregelen te treffen die scholen ondersteunen in het bevorderen van beter en inclusiever onderwijs. In deze rol coördineren lokale besturen de inspanningen en werken ze nauw samen met diverse partners om in te spelen op specifieke noden. Naast hun coördinerende rol vervullen lokale besturen ook een actieve rol als inrichtende macht en werken ze zo samen aan verschillende onderwijsthema's. De deskundige Opgroeien binnen het lokaal bestuur neemt de rol van coördinator flankerend onderwijsbeleid op en zorgt voor de goede werking van het overlegorgaan.

1.3.3. Beleidsvoorstellen

8. Lokaal beleid uittekenen rond buitenschoolse opvang en activiteiten en hiervoor nauw samenwerken met partners in een lokaal samenwerkingsverband. Het lokaal bestuur en het samenwerkingsverband geven een lokale invulling aan de doelstellingen en de besteding van de BOA-subsidie. Het lokaal bestuur ontsluit actief het aanbod buitenschoolse activiteiten binnen eigen gemeente, of zelfs regio.
9. De mogelijkheden onderzoeken om in de vandaag bestaande buitenschoolse opvang op woensdagmiddag aan de kinderen een divers aanbod aan buitenschoolse activiteiten of workshops vrije tijd aan te bieden (sport, knutselen, STEM-activiteiten, enz.).
10. Educatieve elementen integreren in het buitenschoolse aanbod die kinderen helpen hun vaardigheden en kennis op een speelse manier te vergroten. Door het opstarten van een uitleendienst kunnen materialen ter beschikking gesteld worden die door 1 school financieel niet kunnen gedragen worden (bv. Hop Up).
11. De mogelijkheden onderzoeken om de speelpleinwerking uit te breiden naar kortere vakanties.

1.4. Opgroeien – gezinsbeleid en Huis van het Kind

1.4.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
<p>Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is een intern en extern netwerk ontstaan met relevante partners voor het Huis van het Kind. De partners kennen elkaar en de communicatielijnen zijn kort. Er is motivatie en kennis aanwezig in het netwerk van het Huis van het Kind. • De gedeelde fysieke locatie met Kind en Gezin zorgt voor zichtbaarheid en bepaalt sterk de invulling van de dienstverlening. Er is een goed bereik onder baby's, kleuters en jonge ouders, voornamelijk door doorverwijzingen vanuit andere dienstverlening zoals onthaalgezinnen, bibliotheek, sociaal huis e.a. • Het aanbod van vormingen en lezingen is gevarieerd, met wisselende opkomst. • De kleine schaal van de gemeente maakt het mogelijk signalen snel op te pikken en hierop in te spelen. • Er is een ruilwinkel in de bibliotheek. • Het lokaal bestuur is aangesloten bij Rap op Stap, een laagdrempelig reisbemiddelingskantoor voor mensen met een beperkt budget. 	<p>Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is behoefte aan een duidelijkere visie, behoefteanalyse en concrete doelstellingen binnen het Huis van het Kind. • De overlegstructuur van het Huis van het Kind kan effectiever functioneren in zijn overkoepelende rol. • Het Huis van het Kind heeft geen echte balie. • Hoewel projecten zoals huiswerkbegeleiding en ruilwinkel goed lopen, ontbreekt er monitoring en evaluatie. Er is geen duidelijkheid over de tijdelijkheid van deze projecten of hun integratie in het vaste dienstverleningsaanbod. • De participatie van ouders is beperkt en er komen weinig vragen van hen binnen, wat erop kan wijzen dat de dienstverlening nog onvoldoende bekend is. • De personeelsbezetting is momenteel te beperkt om de ambities van het Huis van het Kind verder uit te breiden.
<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gezinnen vormen een kwart van alle Gaverlingen. Door gezinnen te ondersteunen, kunnen we een positieve invloed uitoefenen op de gezondheid, het welzijn en de educatieve prestaties van kinderen. • Sterkere lokale partnerschappen kunnen zorgen voor een ruimer aanbod en ondersteuning, waaruit een breed bereik kan voortvloeien. • De groeiende aandacht voor mentale gezondheid biedt kansen voor het lokaal gezinsbeleid om preventieve en ondersteunende diensten te verbeteren of uit te breiden. 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is een tekort aan vrijwilligers voor huiswerkbegeleiding terwijl de nood hoog is en er wachtlijsten zijn op de scholen. • Doelgroepen kunnen best worden bereikt door toeleiders zoals zorgleerkrachten met oog voor cultuursensitief werken en kansarmoede. De toeleiders zijn echter overbevraagd. • De samenwerking rond Zorgzame Buurten is gebonden aan tijdelijke projectmiddelen, terwijl een buurtwerker en/of opgeleide vrijwilligers wel een meerwaarde kunnen betekenen op vlak van toeleiding.

1.4.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Demografische ontwikkelingen

Van de 13.217 inwoners in Gavere is 18,1% minderjarig. Jaarlijks worden in Gavere een 100-tal kinderen geboren. 357 inwoners zijn tussen 3 en 5 jaar, 812 inwoners tussen 6 en 11 jaar en 851 inwoners tussen 12 en 17 jaar. 15,8 % van de kinderen en jongeren tussen 0 en 24 jaar hebben een niet-Belgische herkomst.

Er zijn in Gavere 5.669 huishoudens. 20,7 % van de huishoudens heeft minstens 1 minderjarig kind en een kleine 14 % heeft minstens 1 meerderjarig kind. Van de gezinnen met minderjarige kinderen is 14,5% een alleenstaande ouder. In Oost-Vlaanderen is dat 17,7%.

Meer weten? Bekijk het 'Rapport Bevolking en Huishoudens' (Provincie in Cijfers 2023).

Kinderarmoede

De kansarmoede-index in Gavere bedraagt 6,3 % en is in de voorbije 10 jaar duidelijk gestegen. De kansarmoede-index verschilt per deelgemeente. Volgens de Gemeentemonitor 2023 kan 5 % van de huishoudens schoolfacturen niet op tijd betalen, voor kinderopvang is dit 2 %. 3016 kinderen in Gavere ontvingen in 2022 een Groeipakket, 441 een sociale toeslag, 53 een zorgtoeslag voor specifieke ondersteuningsbehoefte en 553 een schooltoeslag. De bijzondere toeslagen stijgen licht. Agentschap Opgroeien deelt gegevens met lokale besturen om de toegang tot de sociale hulp- en dienstverlening te verhogen en onderbescherming tegen te gaan. Het wettelijk kader laat dit intussen toe.

Meer weten? Bekijk het lokaal dashboard rond gezinsinkomen en (kans)armoede, cijfers op maat op www.opgroeien.be.

Regierol Huis van het Kind

Het versterken en faciliteren van een lokaal geïntegreerd gezinsbeleid is één van de Vlaamse beleidsmaatregelen. De Huizen van het Kind spelen hierbij een centrale rol bij preventieve gezondheidszorg, opvoedingsondersteuning, ontmoeting en sociale cohesie.

Huis van het Kind Gavere werd opgericht in 2019 en heeft als missie om (aanstaande) ouders te ondersteunen bij het opvoeden en grootbrengen van hun kinderen van 0 tot 24 jaar. Daarbij zet het zich extra in om maatschappelijk kwetsbare gezinnen te bereiken en te ondersteunen. Net als veel andere Huizen van het Kind richt het zich voornamelijk op kinderen van 0 tot 12 jaar, omdat het aanbod aan preventieve gezinsondersteuning vooral op deze doelgroep is gericht. Het bereiken van kwetsbare gezinnen varieert sterk en gebeurt vaak via doorverwijzingen van Kind en Gezin of het Sociaal Huis, maar er is nog groeipotentieel. De top drie levensdomeinen waarop wordt ingezet in Gavere zijn ouderschaps- en opvoedingsondersteuning, kinderopvang en onderwijs (o.a. zorgoverleg en huiswerkondersteuning). Er is momenteel weinig directe inspraak van kinderen, jongeren, gezinnen en buurten. De inspraak die er is, verloopt voornamelijk indirect via bestaande adviesorganen, werkgroepen of informele gesprekken. De subsidie bedroeg in 2023 € 5.545,51 en is gebaseerd op het aantal minderjarigen in het werkingsgebied en houden rekening met het aantal kwetsbare gezinnen in de regio.

1.4.3. Beleidsvoorstellen

12. Gezinnen ondersteunen door ontmoetingsmomenten te organiseren voor ouders waar ze ervaringen kunnen delen en elkaar kunnen helpen, netwerken opzetten om ouders met vergelijkbare vragen te verbinden en behoeften in kaart brengen voor gerichte ondersteuning.
13. Geestelijke gezondheid bij kinderen en jongeren bespreekbaar maken en bevorderen door op toegankelijke locaties consultaties en preventieprogramma's aan te bieden voor vroege interventie en ondersteuning, activiteiten te organiseren die sociale vaardigheden en emotionele veerkracht versterken, en ouders en leerkrachten te trainen in het herkennen en aanpakken van mentale gezondheidsproblemen.
14. Een brugfiguur op school inzetten om een inclusieve leeromgeving te bevorderen door barrières tussen leerlingen, ouders en de school te verminderen, cultuur- en taalverschillen te overbruggen, en zo de betrokkenheid en onderwijskansen te vergroten.
15. Veilige en inclusieve ruimtes creëren waar jongeren kunnen samenkomen, ontspannen en deelnemen aan gemeenschapsactiviteiten (zoals jeugdhuizen of regionale samenwerking rond Overkophuizen).

1.5. Jeugd

1.5.1. SWOT-analyse bestaande toestand

1.5.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• Binnen de afdeling Beleving is er een ruim aanbod aan laagdrempelige activiteiten voor kinderen en gezinnen (sport, cultuur in de bib, kermissen, Gavere Zomert, cinema Racing, ...).• De afdeling Beleving verzorgt een ruim aanbod vakantieopvang. Zowel de speelpleinwerking als de sportkampen zijn kwalitatief en succesvol. Ook het zomersportkamp speciaal voor tieners kent een groot succes.• Het verenigingsleven biedt een ruime keuze aan buitenschoolse activiteiten, evenementen en ontmoetingsmogelijkheden voor kinderen en jongeren (sport en spel, Rock en Soul, jeugdhuizen, fuiven, ...).• De jeugdverenigingen onderling hebben een goed contact door een hoge frequentie van de jeugdraad.• Er is een toename aan diversiteit binnen het aanbod. Ook het kunstonderwijs krijgt nu meer aandacht.• Gavere heeft voldoende groene ruimte om vrij in te spelen en elkaar te ontmoeten.• De mogelijkheid om een speelstraat in te richten bestaat. Op die manier kunnen buurtbewoners spelen in eigen buurt realiseren.• Het aantrekkelijk centraal gelegen speelterrein biedt diverse ontmoetings-, speel- en ontwikkelingskansen.• Jongeren krijgen de kans om te studeren op een rustige plek in de bib.• Bij het herinrichten van de openbare ruimte is er aandacht voor multifunctioneel gebruik, spelelementen en veiligheid (fonteintjes op de markt, uitbreiding zones 30, spelelementen in het Egmontpark, ...).• Er is een goed uitgebouwd netwerk aan openbaar vervoer. Hierdoor kunnen jongeren zich vlot en zelfstandig verplaatsen naar omliggende steden en gemeenten.	Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• Spelen en ontmoetingsgelegenheden in eigen buurt staan onder druk. Er is onvoldoende aandacht voor speelinfrastructuur en ontmoetingsplaatsen dicht bij huis.• Voor jongeren is er weinig tot geen aanbod aan éénmalige activiteiten (SWAP werking).• Het georganiseerde aanbod, zoals Gavere Zomert, is mooi maar weinig vernieuwend.• Kinderen en jongeren kunnen zich nog moeilijk zelfstandig verplaatsen binnen onze gemeente doordat ze onderweg nog te vaak met gevaarlijke verkeerssituaties te maken krijgen.• Er is onvoldoende aandacht voor individuele jongeren op vlak van mentaal welzijn, sociale en digitale druk, ontmoeting, ...• Een integraal jeugdbeleid is nog onvoldoende ingebed waarbij alle diensten en beleidsmakers samen nadenken over thema's die met kinderen en jongeren te maken hebben.• Onze communicatie is onvoldoende geënt op de doelgroep van tieners en jongeren.

<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In samenwerking met verenigingen en andere partners binnen het vrijetijdsveld, activiteiten voor tieners uitbouwen. • Om jongeren voldoende te informeren willen we evolueren naar de meest geschikte communicatiekanalen (TikTok). • Outreachend werken om het perspectief en de noden van kinderen en jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties binnen te brengen in het lokaal bestuur. • Mooie, onbenutte locaties in kaart brengen en inzetten voor evenementen/activiteiten voor jongeren (bv. grasveld Mobipunt). 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Door gebrek aan ingerichte ontmoetingsplaatsen voor jongeren troepen zij samen op zelfgekozen plekken. • De perceptie van de brede bevolking ten aanzien van jongeren/hangjongeren is weinig positief.
---	--

1.5.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Integraal jeugdbeleid

Het lokaal bestuur voert op dit moment nog geen integraal jeugdbeleid, d.w.z. dat het niet systematisch rekening houdt met de impact van zijn beslissingen, binnen alle beleidsdomeinen, op de leefwereld van kinderen en jongeren.

Nochtans is organisatiebreed werken aan jeugdthema's dé sleutel om succesvol beleid voor jonge inwoners te voeren (www.bataljong.be). Want op die manier brengt het gemeentebestuur de kinderrechten in de praktijk en heeft het oog voor de brede leefwereld van kinderen en jongeren.

Publieke ruimte is voor kinderen en jongeren essentieel

Volwassenen gebruiken de publieke ruimte voor ontmoeting, ontspanning, verplaatsingen, ... Ook kinderen en jongeren spelen en sporten in de publieke ruimte, ontmoeten er elkaar om te babbelen, maken er gebruik van de faciliteiten of wachten er, op elkaar, op het openbaar vervoer. Bij kinderen heet dit dan meestal 'spelen'. Bij tieners en jongeren kleven volwassenen daar nogal snel de term 'rondhangen' op. Het is van buitenaf niet altijd zichtbaar wat de drijfveer precies is, maar voor de jongeren zelf, is er wel degelijk een betekenisverlening aan rondhangen (www.dehangmakers.be).

- Sociale betekenis: de groep biedt veiligheid en geeft richting aan gedrag en persoonlijke identiteit. Binnen die veilige omgeving krijgen jongeren de kans om sociale en communicatieve vaardigheden te oefenen en hun identiteit te ontwikkelen.
- Pedagogische betekenis: de publieke ruimte is één van de weinige settings waar de controle van volwassenen minimaal is. Dat maakt van rondhangen de ideale activiteit om zelf vorm te geven aan hun plek in de gemeenschap, om eigen waarden en normen te vormen en te experimenteren met grenzen. Zo draagt rondhangen bij tot meer autonomie en is het ook een expressiemiddel van streven naar autonomie. Rondhangen werkt emanciperend.

- Ruimtelijke betekenis: jongeren zoeken naar plekken die aan bepaalde eisen of noden voldoen. Die plek kan een uitvalsbasis zijn, een rustige plek om te babbelen, of net een avontuurlijke plek waar altijd wel iets te beleven valt. Ook de nood om te zien en gezien te worden, bepaalt mee de keuze van een plek. De keuze voor een locatie is een duidelijk signaal. De kunst bestaat erin deze noden op te pikken en het beleid erop af te stemmen.

1.5.3. Beleidsvoorstellen

16. De mogelijkheid onderzoeken om het label kindvriendelijke steden en gemeenten te behalen als stimulans om een integraal jeugdbeleid te realiseren binnen onze gemeente.
17. Een beleid opmaken rond het inzetten van publieke ruimte als ontmoetingsruimte voor kinderen en jongeren waarbij alle relevante actoren betrokken worden. In dit beleid is er aandacht voor:
18. Het realiseren van speel- en ontmoetingsplaatsen voor kinderen en jongeren.
19. Het stimuleren van ontmoetingen tussen verschillende groepen kinderen en jongeren en intergenerationele en – culturele ontmoetingen.
20. De perceptie van de samenleving ten aanzien van hangjongeren en het opbouwen van wederzijds vertrouwen en begrip.
21. Het verschil tussen rondhangen en het uithangen en het maken van duidelijke afspraken rond wat wel en niet kan.
22. Verschillende mogelijkheden onderzoeken en deze functioneel inzetten om de waardevolle kijk die kinderen en jongeren hebben op diverse beleidsthema's te captureren en mee te nemen in het gemeentelijk beleid.
23. Het lokaal bestuur blijft inzetten op een toegankelijk en divers aanbod aan activiteiten en vakantiebesteding in de gemeente. Enerzijds door zelf de actorrol op te nemen, anderzijds door samen te werken met (lokaal) particulier aanbod en/of hen te ondersteunen.

1.6. Activering en werk

1.6.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
<p>Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De visie van het Sociaal Huis stimuleert onderwijs, vrijwilligerswerk, voortrajecten en tewerkstelling. • Het lokaal bestuur wordt ondersteund door de intergemeentelijke samenwerking Werken Leie en Schelde. • Het lokaal bestuur bouwt verder aan een geschikt aanbod van tewerkstellingsplaatsen in eigen organisatie bv. art. 60 of sociale economie zoals Grijskrook. Er is een goede samenwerking met partnerorganisaties die stage- en werkplaatsen aanbieden. 	<p>Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activering naar werk is specialistenwerk: er is geen doorgedreven expertise rond tewerkstelling binnen het Sociaal Huis. • De stijging van het aantal leefloondossiers vraagt hogere capaciteit bij trajectbegeleiders van Werken Leie en Schelde. • Er is een tekort aan lokale tewerkstellingsplaatsen en -trajecten op maat voor de kwetsbare doelgroep. • Het Sociaal Huis beschikt niet over de volledige waaier aan activeringstrajecten op maat van de cliënt.
<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De krapte op de arbeidsmarkt zorgt voor meer kansen op een job of opleidingsopportuniteiten in bepaalde knelpuntberoepen (241 beroepen op knelpuntberoepenlijst 2024, VDAB). • De Oekraïne-crisis zorgt voor het doorbreken van de lineaire trajecten, waarbij eerst een goede kennis van het Nederlands wordt gevraagd voor men kan starten aan een job. Er zijn boost trajecten waarin werk gecombineerd wordt met een taalopleiding of het leren van de taal op de werkvloer (Steunpunt Werk 2023). 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De groep leefloongerechtigden ervaart uiteenlopende drempels om de arbeidsmarkt te betreden of om werk te houden. • Er zijn steeds minder jobs voor ongekwalificeerde arbeiders. • De openbare vervoersmogelijkheden zijn beperkt in een landelijke gemeente. • Er zijn te weinig opvangmogelijkheden voor gezinnen met jonge kinderen. • Verlies van de vele sociale voordelen weerhoudt mensen om te gaan werken. • Vacatures raadplegen en solliciteren verloopt meer en meer digitaal, waardoor doelgroepen met beperkte digitale vaardigheden hun weg niet vinden. • VDAB heeft geen zitdag in Gavere, de cliënten dienen zich naar Gent of Oudenaarde te verplaatsen.

1.6.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Demografische kenmerken en arbeidsplaatsen

In 2023 telde Gavere 8.390 inwoners van 15 tot 64 jaar die, in theorie, kunnen deelnemen aan de arbeidsmarkt. In 2021 waren er 74,6 % werkenden, 2,2 % werkzoekenden en 23,2 % niet-beroepsactieven Gaverlingen. De niet-beroepsactieven vormen een erg diverse en complexe groep van langdurig zieken, jongeren die studeren, mensen die al met pensioen zijn, huismannen en -vrouwen en mensen die erg langdurig werkloos zijn en geen uitkering meer krijgen. De werkzaamheidsgraad (verhouding tussen het aantal werkenden van 20 tot 64 jaar en het aantal inwoners in diezelfde leeftijdsklasse) in Gavere bedraagt 80,2% (75,90 % in Vlaanderen). Het aantal personen dat aan de slag is in een betaalde job is m.a.w. hoog. Zowel de activiteitsgraad als de werkzaamheidsgraad in Gavere zijn stijgend en volgen de algemene trends. De werkzoekendengraad is dalend: er waren in Gavere 183 werkzoekenden zonder werk. 31,7 % van deze werkzoekenden was langer dan 2 jaar inactief.

Het aantal leefloongerechtigden bedroeg 72 in 2023. De trend is stijgend. Het aantal anderstalige leefloongerechtigden is stijgend. Een bijzondere doelgroep vormen Oekraïense vluchtelingen die in België tijdelijke bescherming genieten en daardoor recht hebben op een equivalent leefloon.

Op 1 januari 2023 telde Gavere 3.606 arbeidsplaatsen: 2.525 jobs in loondienst en 1.026 zelfstandigen in hoofdbezigheid. De arbeidsmarkt wordt ook in Gavere krappere. Slechts 13 % van de Gaverlingen werkt in eigen gemeente (Gemeentemonitor 2023, daling ten opzichte van vorige editie), dit maakt dat mobiliteit een belangrijk gegeven is voor de pendelende Gaverlingen.

Meer weten? Bekijk het 'Rapport Arbeidsmarkt' (Provincie in Cijfers).

Activeringsbeleid

De wettelijke opdracht van de OCMW's omvat het aanbieden van sociale en professionele activering aan leefloongerechtigden. Het Sociaal Huis engageert zich daarnaast om de drempels naar werk zoveel mogelijk te verlagen (kennis van Vlaamse arbeidsmarkt, omscholing, werkattitude, mobiliteit, kinderopvang, ...).

De doelgroep leefloongerechtigden is zeer divers en heeft nood aan een geïntegreerd, intensief en laagdrempelig traject op maat van de individuele noden. Welzijnsdrempels op vlak van geestelijke gezondheid, kinderopvang en gezinslast, verslaving, lichamelijke gezondheid en huisvesting zijn volgens de trajectbegeleiders de meest voorkomende drempels bij (professionele) activering én blijken bovendien moeilijk te remediëren. Daarnaast merken trajectbegeleiders op dat beperkte taalkennis bij anderstaligen erg vaak de toegang tot de Vlaamse arbeidsmarkt verhindert. Daarbij komt vaak een gebrek aan gevraagde competenties en attitudes zoals motivatie, werktempo, leervermogen, ... Bovendien zal de manier waarop de leefloongerechtigde omgaat met de drempels verschillend zijn.

Meer weten? Bekijk het rapport 'Activering van leefloongerechtigden: noden, aanpak en lokale samenwerking' (Departement Werk en Sociale economie, februari 2024).

1.6.3. Beleidsvoorstellen

Werk als hefboom in de strijd tegen armoede en ongelijkheid inzetten door:

24. Stimuleren van voortrajecten en vrijwilligerswerk in eigen organisatie en bij nabije partners.
25. Inzetten op het wegwerken van randvoorwaarden om te werken, bv. het behalen van een rijbewijs, ten laste nemen van een treinabonnement, zoeken van kinderopvang, kennis van het Nederlands, ...
26. De zoektocht naar tewerkstellingsmogelijkheden voor laaggeschoolden en anderstaligen versterken door buddywerking.
27. In elke afdeling voldoende skills ontwikkelen om kwetsbare doelgroepen op de werkvloer kansen te bieden en te omkaderen (sterrenrol werkplekbegeleider).

In samenwerking met Werken Leie en Schelde:

28. Ontwikkelen van trajecten waarin werk gecombineerd wordt met een taalopleiding of het leren van de taal op de werkvloer.
29. Meer laagdrempelige activiteiten in de regio voorzien die kunnen voorbereiden op het reguliere aanbod van VDAB en partners.

1.7. Seniorenbeleid

1.7.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
<p>Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het verenigingsleven en het lokaal bestuur bieden een ruime en toegankelijke keuze aan van activiteiten, evenementen en ontmoetingsmogelijkheden voor senioren (sport, bibliotheek, wekelijkse markt, enz.). • Elk jaar geven de seniorenraad en het gemeentebestuur een jaarkalender uit. • Vrijwilligers van de seniorenraad leggen bezoeken af bij 80-plussers, met als doel eenzaamheid te verminderen en signalen op te pikken uit de seniorengemeenschap. • De seniorenraad beschikt over een moderne en aantrekkelijke locatie. 	<p>Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ‘De oudere’ bestaat niet: senioren vormen een grote gedifferentieerde groep en willen in hun diversiteit erkend worden. Aanbod moet ruim en vraaggestuurd georganiseerd worden.
<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Herdenken van de rol van de seniorenraad kan zorgen voor beter en groter bereik. • De nabijheid en toegankelijkheid van site Mariahuis en het lokaal dienstencentrum (LDC) zijn een troef. Beschikbare ruimte binnen de site Mariahuis biedt kansen voor mogelijke uitbreiding van activiteiten of huisvesting. • Samenwerking met lokale (zorg)organisaties en verenigingen kan het aanbod voor ouderen verruimen en ervoor zorgen dat kwetsbare ouderen beter bereikt en ondersteund worden. • Ouderen worden steeds mondiger en zijn bereid om deel te nemen aan het participatieproces (wensen geen betutteling). • Veel gepensioneerden zijn op zoek naar een zinvolle tijdsbesteding. 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jonge senioren behoren vaak tot een sandwichgeneratie (werken, zorgen voor eigen ouders én kleinkinderen). • De huidige bevolking wordt steeds ouder, het aantal mensen op zeer hoge leeftijd (80+) blijft stijgen (dubbele vergrijzing), dementievooruitzichten zijn hoog. Gezinsverdunning zorgt potentieel voor meer eenzaamheid. De mantelzorgratio staat onder druk. • Sociale isolatie en eenzaamheid zijn belangrijke risico's, vooral onder ouderen. • Het ledenaantal bij klassieke verenigingen daalt zodat het aanbod voor senioren mogelijk in gedrang komt.

1.7.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Opdracht en beleidsruimte

In het verleden werd er gesproken over specifiek ouderenbeleid, maar tegenwoordig zien we steeds meer een verschuiving naar inclusief beleid. Ouderenzorg strekt zich nu uit over veel meer dan alleen zorgaspecten; het omvat ook vrijwilligerswerk, aandacht voor ruimtelijke ordening en de inrichting van openbare ruimtes, mobiliteit, participatie, ... Een sterk inclusiebeleid is daarom ook essentieel voor een effectief seniorenbeleid.

Zie 'Samenleven in diversiteit' en 'Toegankelijkheid'.

Demografie: stijgende vergrijzing leidt naar hogere zorgvraag

Lokale besturen worden geconfronteerd met een sterke vergrijzing van de bevolking. De vraag naar gezondheidszorg, thuiszorg- en ouderenzorg wordt dus nog groter. In 2023 was 21,9% (2.893 inwoners) van de Gavere bevolking ouder dan 65 jaar waarvan 25,8% (748 inwoners) alleen woont. In 2023 was 5,7% (754 inwoners) van de Gavere bevolking ouder dan 80 jaar waarvan 43% (324 inwoners) alleen woont. Bovendien zal het aantal 80-plussers tussen 2020 en 2040 met 49,6% toenemen (396 inwoners). In datzelfde jaar waren er in Gavere 517 zorggebruikers met een zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden. Dit komt neer op 14% van het totale aantal 65-plussers en 38,8% van de 80-plussers. Er worden best veel zorgbehoevenden thuis verzorgd: ratio thuiszorg t.o.v. residentiële zorg is 3,3. In 2022 had 22,7% van de 65-plussers in Gavere recht op verhoogde tegemoetkoming.

Eenzaamheid onder de loep

Eenzaamheid bestrijden blijft voor veel lokale besturen een grote uitdaging. In 2021 verstuurde de VVSG samen met de VUB een enquête naar de lokale besturen. Meer dan 60% van de lokale besturen gaf te kennen ondersteuning nodig te hebben om projecten tegen eenzaamheid op te zetten. Want besturen ondervinden dat het heel moeilijk is om hun eenzame inwoners te bereiken, terwijl 75% ervan het net belangrijk vindt om eenzaamheid op lokaal niveau tegen te gaan. Maar daarvoor zijn er meer professionals nodig met expertise, kennis en methodieken, zo blijkt uit deze enquête. Zorgzame buurten en ontmoetingen tussen jong en oud zijn cruciaal in de strijd tegen eenzaamheid, omdat ze ondersteuningsnetwerken uitbouwen en helpen problemen vroegtijdig detecteren.

Gavere beschikte in 2020 over een potentieel van 8,3 mantelzorgers per 80-plusser. Tegen 2035 zal dit potentieel afnemen tot 6,0 mantelzorgers per 80-plusser. De prognose voor de 'grijze druk' (de verhouding tussen het aantal 65-plussers en de bevolking op beroepsactieve leeftijd, zijnde 20-64 jaar) is dat die in Gavere op 1 jaar tijd van 37,8% in 2023 naar 54,6% in 2024 zal gaan. (Bron: Provincie in cijfers, 2023). Deze cijfers tonen aan dat de belasting op mantelzorgers alleen maar zal toenemen en ze benadrukken de noodzaak om blijvend te investeren in voldoende en doelgerichte ondersteuning. We streven naar kwalitatieve zorg in ons lokaal mantelzorgbeleid door mantelzorgers te (h)erkennen, te versterken, te ondersteunen en te waarderen, en door het begrip 'mantelzorg' bekend te maken bij de burgers.

Uit de Bevolkingsbevraging van 2023 blijkt dat 59% van de mensen in Gavere vindt dat er genoeg initiatieven zijn om ouderen zo lang mogelijk thuis te laten wonen. De seniorenraad ondersteunt dit door bezoeken te brengen aan 80-plussers, hun behoeften te helpen detecteren, en eventueel door te verwijzen naar professionele hulp. Daarnaast geeft 75% van de ondervraagden aan dat er genoeg voorzieningen voor ouderen zijn in Gavere.

Zie 'Zorg en Gezondheid'.

Lokaal dienstencentrum – een ontmoetingsplek bij uitstek

Lokale Dienstencentra (LDC) zijn woonzorgvoorzieningen die verbindende en laagdrempelige activiteiten aanbieden in de buurt, gericht op ontmoeting, ontspanning en informatie. De opdracht van de LDC is omschreven binnen het Woonzorgdecreet. Er zijn linken met het decreet Eerstelijnszorg en het decreet Lokaal Sociaal Beleid. Lokale besturen kunnen samen met het LDC het concept van zorgzame buurten verder uitbouwen om ontmoeting en ondersteuning nabij en toegankelijk te organiseren. Het lokaal bestuur en LDC werken al samen en kunnen elkaar verder versterken in buurtgerichte zorg, gebruikersparticipatie (bv. digitale geletterdheid), mantelzorg en het voeren van een kwaliteitsvol preventiebeleid e.a.

1.7.3. Beleidsvoorstellen

30. De sociale cohesie in Gavere en haar deelgemeenten versterken door de seniorenraad en het LDC te ondersteunen bij het oprichten van antenepunten (waar ook jongere, mobiele en actieve senioren kunnen betrokken worden) en door de huidige ontmoetingsplaatsen, zoals LDC en 't Eiland, te promoten.
31. De krachten bundelen met LDC rond thema's zoals betaalbaar oud worden in eigen gemeente, expertise dementie en valpreventie, ondersteuning van mantelzorgers en kwetsbare personen om zo hun zelfredzaamheid en hun sociaal netwerk te versterken.
32. Doelgroepambassadeurs (ook voor senioren) betrekken bij grote projecten of impactvolle beslissingen in elke afdeling van het lokaal bestuur om de waardevolle kijk die senioren hebben op diverse beleidsthema's te capteren en mee te nemen in het lokaal beleid.

1.8. Armoede en sociale uitsluiting

1.8.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
<p>Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het Sociaal Huis is georganiseerd volgens de principes van een brede sociale dienst: elke maatschappelijk werker is basiswerker, en begeleidt cliënten van a tot z. Een geïntegreerde benadering, vroegtijdige interventie en ondersteuning zijn een troef bij het aanpakken van (kans)armoede. • Het lokaal bestuur werkt actief samen met partners en organiseert zitdagen in het administratief centrum met het oog op gemakkelijke toegang tot het achterliggend aanbod van partnerorganisaties. • Er wordt ingezet op het binnenhalen van extra middelen via toelagen en subsidies, zowel toelagen van de POD MI als van private initiatieven zoals de Nationale Loterij of serviceclubs. • De participatie van kwetsbare burgers wordt aangemoedigd door samenwerking met armoededeskundigen. • Lokaal bestuur Gavere biedt de UITPAS aan waarbij er 80% korting wordt geboden aan personen voor wie het niet makkelijk is om deel te nemen aan vrijetijdsactiviteiten. 	<p>Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De visie van het Sociaal Huis is impliciet aanwezig maar nog niet formeel uitgewerkt. Hierdoor kan de aanpak binnen een dossier deels afhangen van de aanpak van een individuele maatschappelijk werker. • Sommige reglementen zijn verouderd. • Er is geen proactieve rechtentoekenning. • De maatschappelijk werkers op een brede sociale dienst hebben onvoldoende tijd om zich bij te scholen binnen bepaalde specialisaties zoals tewerkstelling, cultuursensitief werken of intervisie.
<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gavere is volgens de meeste parameters een welstellende gemeente ('Rapport Armoede', Provincie in Cijfers). • Proactieve uitwisseling van gegevens tussen verschillende instanties (huurpremie/huursubsidie, verhoogde kinderbijslag, non take-up) wordt mogelijk gemaakt. • De lokale scholen zijn belangrijke partners om signalen uit het werkveld te capteren. • Maatschappelijke tendensen (corona, energiecrisis, woononzekerheid, meer alleenstaande gezinnen, lage uitkeringen) zetten druk op de lagere middenklasse, die we beter kunnen bereiken. 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het aantal leefloners en equivalent leefloners stijgt. • De kansarmoede-index is eerder hoog ten opzichte van de buurgemeenten. • Het hulpverleningsnetwerk is verzadigd (lange wachtlijsten bij woonmaatschappijen of in geestelijke gezondheidszorg). Steeds vaker kloppen mensen aan bij het OCMW omdat de uitbetaling van hun werkloosheids- of ziekte-uitkering op zich laat wachten. • Armoede kan in kleine landelijke gemeente meer verborgen zijn vanwege sociale stigma. Mensen schamen zich om hulp te zoeken. • Het inkomen uit een minimum pensioen of uitkering ligt te laag om menswaardig te kunnen leven.

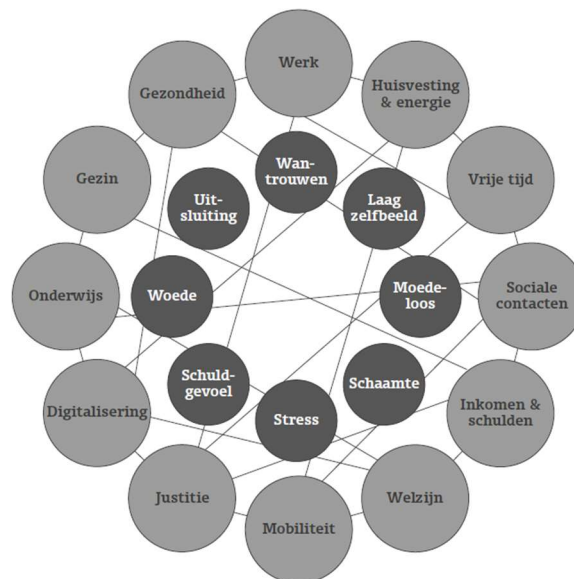
- Er is een groot verloop en uitval bij maatschappelijk werkers. De druk op de overige maatschappelijk werkers en op de dienstverlening blijft hoog. Dit zorgt er ook voor dat cliënten regelmatig wisselen van maatschappelijk werker en er telkens aan de vertrouwensrelatie gewerkt dient te worden.

1.8.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Wat is armoede?

Armoede wordt een *wicked problem* genoemd, een probleem dat complex, multidimensionaal, onduidelijk en veranderlijk is en waarvan het moeilijk te bepalen is wanneer het opgelost is. Andere voorbeelden zijn de migratieproblematiek of de klimaatverandering. Armoede gaat immers niet alleen over een tekort aan inkomen, maar ook over uitsluiting en ongelijkheid, over sociale relaties en (on)macht. Armoede en sociale uitsluiting kunnen zowel de oorzaak als het gevolg zijn van een onvoldoende toegang tot inkomen, werk, opleiding, gezondheid, huisvesting en maatschappelijke participatie.

Figuur 1. Het armoedeweb.

Hoe wordt armoede berekend?

In België wordt armoede gemeten op basis van de Europese armoededrempel van 60% van het mediaan inkomen, waarbij ernstige materiële en sociale deprivatie en de werkdensiteit in een huishouden in aanmerking worden genomen.

In 2022 leefde 13,2% van de Belgische bevolking in een huishouden waarvan het totale beschikbare inkomen lager lag dan de armoededrempel. De meest recente armoededrempel (2023) bedraagt 1.450 euro per maand voor een alleenstaande.

Voor een gezin met twee volwassenen en twee kinderen is dat 3.045 euro. Men merkt onmiddellijk dat de leefloonbedragen onder de Europese armoededrempel liggen met 858,97 euro per maand voor een samenwonende, 1.288,46 euro per maand voor een alleenstaande en 1.741,29 euro per maand voor een persoon met een gezinslast. Ruw geschat hebben wij het over een 650-tal Gaverlingen (5 %) in moeilijkheden. Op 1 juni 2024 zijn er een 160-tal actieve dossiers bij het Sociaal Huis.

Meer weten? Bekijk 'Rapport Armoede' (Provincie in Cijfers).

De impact van opeenvolgende crisissen

De pandemie en de opeenvolgende crisissen hebben de ongelijkheid en de problemen van kwetsbare groepen verergerd. Er is een sterke toename van leefloonaanvragen, ook bij jongeren, alsook van de vraag naar voedselhulp en aanvullende steun bij de OCMW's, maar ook een toename van vragen ten gevolge van de digitale kloof, dakloosheid, sociaal isolement, een slechtere gezondheid.

Ontoereikende minimuminkomens

Het rapport van Thomas More 'Kan je menswaardig leven met een minimuminkomen in België?' (januari 2024) gebruikt referentiebudgetten (REMI) als toetssteen om te beoordelen of de minimuminkomens in België voldoende hoog zijn om menswaardig te kunnen leven. De bevindingen tonen aan dat de minimuminkomens uit sociale bijstand, sociale zekerheid en arbeid voor veel typegezinnen ontoereikend zijn wanneer men een woning huurt op de private huurmarkt. (Zie 'Wonen'). De analyses tonen aan dat de financiële prikkels om over te schakelen van een leefloon of minimum werkloosheidsuitkering naar een halftijdse tewerkstelling zeer beperkt zijn en soms zelfs resulteren in een lager netto beschikbaar inkomen. Bij een overschakeling naar een voltijds werk ligt dit een stuk hoger. Extra uitgaven die verband houden met tewerkstelling spelen ook een rol: denk aan de kostprijs van een auto of kinderopvang.

Rol lokaal bestuur

Lokale besturen zijn actor en bieden sociale hulp- en dienstverlening aan. Het sociaal beleid van het OCMW focust op zijn kerntaken rond het armoedebelief (bv. leefloon), maar ook op het ruimere welzijnsbeleid zoals het ouderenbeleid, het gezinsbeleid, het sociaal hulpverleningsbeleid (bv. juridische bijstand, eerstelijnspsycholoog...), het gezondheidsbeleid, enz. Daarnaast voeren de lokale besturen de regie van het lokale sociale hulp- en dienstverleningsaanbod.

Het lokaal bestuur heeft een uniek mandaat om lokale partners samen te brengen zodat afstemming en samenwerking op het grondgebied kan worden gerealiseerd. Deze samenwerking is vooral cruciaal op de eerste lijn, waar mensen zonder verwijzing terecht kunnen voor professionele ondersteuning.

Meer weten? Bekijk de publicatie 'Druk op de eerste lijn: geïntegreerde concepten in welzijns-, justitieel en bestuurlijk beleid' (SAM, 2023).

1.8.3. Beleidsvoorstellen

33. We versterken de onthaalfunctie van het Sociaal Huis om de toegankelijkheid te vergroten, eenmalige vragen snel op te nemen en betere administratieve ondersteuning te bieden aan iedereen die het nodig heeft.
34. We bevorderen toegang tot rechten door gegevensdeling én intensieve samenwerking met partners en overheden, zodat minder mensen uit de boot vallen.
35. Door outreachend te werken, sporen we vroegtijdig armoede op of voorkomen we deze. Dit doen we door actief buiten de muren van het lokaal bestuur te werken in de leefwereld van kwetsbare mensen.
36. Als lokaal bestuur zorgen we ervoor dat elke Gaverling, van 8 tot 80 jaar, dagelijks een gevulde brooddoos of een gezonde maaltijd kan krijgen en niet met honger naar bed gaat.

1.9. Budget en schulden

1.9.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
<p>Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het Sociaal Huis beschikt over een uitgewerkte en gevalideerde visie op schuldhulpverlening. • Het Sociaal Huis is georganiseerd volgens de principes van brede sociale dienst: een integrale benadering, vroegtijdige interventie en ondersteuning zijn een troef bij het aanpakken van schuldproblematiek. • Het Sociaal Huis zet de REMI-tool in om aanvullende financiële steunverlening objectief te berekenen. • Het lokaal bestuur kan rekenen op een intergemeentelijke dienst collectieve schuldenregeling (CSR) met een jurist. • Het woonloket helpt energieschulden te vermijden. 	<p>Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het afsprakenkader rond schuldhulpverlening kan verder verfijnd worden om tot een uniforme werkwijze en grotere positieve uitstroom richting zelfredzaamheid te komen. • Schuldhulpverlening is een ingrijpend proces, er wordt te weinig stilgestaan bij de psychologische impact ervan. • De drempel om hulp te vragen is voor veel mensen te hoog. Hulp wordt vaak te laat gevraagd, waardoor collectieve schuldenregeling onvermijdbaar is.
<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De basisscholen zijn bereid om mee te werken rond preventieve acties en educatie. • Preventief en outreachend inzetten van maatschappelijk werkers op 'vindplaatsen' binnen de gemeente kan drempelverlagend en vroeg signalerend werken. 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De onderhandelingsruimte voor maatschappelijk werkers met de schuldeisers voor haalbare afbetaalplannen wordt kleiner. • Veel mensen blijken niet computervaardig genoeg om de digitale ontwikkelingen te kunnen bijbenen, denk aan bv. de afbouw van dienstverlening bij de banken. • Maatschappelijke veranderingen zorgen ervoor dat de doelgroep in verandering is. Crisissen van de laatste jaren bv. energiecrisis, corona, verzadigde woonmarkt treffen iedereen. Een aangepaste manier van werken binnen de schuldhulpverlening is hierdoor nodig.

1.9.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Doelgroep

Uit de analyse van steunpunt Mens en Samenleving (SAM) blijkt dat 70% van de gezinnen in schuldhulpverlening in Vlaanderen alleenstaanden of eenoudergezinnen zijn. Veel gezinnen zijn afhankelijk van een invaliditeits- of OCMW-uitkering. Het overgrote deel huurt op de private of sociale woonmarkt. Een stijgend deel van de gezinnen in schuldhulpverlening kampt ook met een complexe psychosociale problematiek. (Bron: 'Het profiel van huishoudens in schuldhulpverlening 2023', SAM).

De Centrale voor kredieten aan particulieren (CKP) registreert alle kredieten die door natuurlijke personen voor privédoeleinden worden afgesloten evenals de eventuele wanbetalingen met betrekking tot deze kredieten. Gaverre telt 136 kredietnemers met minstens één niet geregulariseerd achterstallig krediet, zijnde voornamelijk consumentenkrediet (1,9 %, 2024, Provincie In Cijfers). De trend is dalend, terwijl dit binnen provincie Oost-Vlaanderen stijgend is (3,3 % 2024, Provincie In Cijfers). Het aandeel inwoners dat behoort tot een huishouden dat het afgelopen jaar problemen heeft gehad om rekeningen (op tijd) te betalen, in procenten telt echter 12 %, dit ligt hoger dan de Belfius-cluster, provincie en gewest (Bron: Gemeentemonitor en bevolkingsbevraging 2023).

Oorzaken

De lage uitkeringen en stijgende levenskosten kunnen ertoe leiden dat mensen problematische schulden opbouwen. Ze hebben het moeilijk om buffers op te bouwen tegen plotse levensgebeurtenissen, waarbij ze terugvallen op een lager gezinsinkomen en hogere kosten. De invorderingskosten zorgen er dan weer voor dat de schulden kunnen ontsporen.

Energiearmoede leidt vaak tot een grotere schuldenproblematiek. Onbetaalde energiefacturen stapelen zich snel op tot een onoverkomelijke schuldenberg en daarna volgt vaak een strak en zwaar afbetaalplan. Veel gezinnen kunnen deze afbetaalplannen, in combinatie met de voorschotten, niet volhouden en worden dan gedropt als klant van de energieleverancier.

53 % heeft schulden ten gevolge van nutsvoorzieningen, 45 % heeft gezondheidsschulden en 36 % heeft fiscale schulden. Bij 29 % is ziekte de schuld oorzaak. Andere oorzaken liggen in gelijke mate bij impulsaankopen, opstapeling van invorderingskosten, psychische oorzaken, penale boetes of structureel te laag inkomen (Bron: 'Het profiel van huishoudens in schuldhelpverlening 2023', SAM).

Hulpverlening

Het totaal aantal gezinnen in budget- en schuldhelpverlening bij de erkende instellingen stagneert. OCMW's zetten voornamelijk in op budgetbeheer en schuldhelpbemiddeling, CAW's meer op budgetbegeleiding en OCMW-verenigingen het meest op procedures collectieve schuldenregeling waarin zij aangesteld zijn als schuldhelpbemiddelaar. Cliëntsituaties worden wel steeds complexer door (een combinatie van) randproblematieken (huisvesting, gezinssituatie, verslaving, psychische kwetsbaarheid, ...).

Op 1 juni 2023 telde het Sociaal Huis 45 actieve dossiers in schuldhelpverlening. De dienst collectieve schuldenregeling (CSR) beheerde in 2023 23 dossiers van Gaverlingen, een veel ruimer bereik ten opzichte van de advocatuur dan gemiddeld in het arrondissement Gent.

Meer weten? Bekijk het rapport 'Gezinnen in budget- en schuldhelpverlening in Vlaanderen' (Steunpunt Mens en Samenleving, mei 2024)

1.9.3. Beleidsvoorstellen

37. Inzetten op objectivering van aanvullende financiële steunverlening en proactieve of automatische rechtentoekenning, aan de hand van REMI-tool of UiTPAS.
38. Inzetten op preventieve financiële en digitale educatie bij de brede bevolking en in het bijzonder bij jongeren.
39. Onbetaalde schoolfacturen of facturen kinderopvang aangrijpen om in samenwerking met scholen en opvanginitiatieven in dialoog te gaan met gezinnen in moeilijkheden.
40. Energieschulden vroeg detecteren, vertragen of haalbaar afbouwen door de werking van het Lokale Adviescommissie (LAC) te herdenken in samenwerking met de Centra Algemeen Welzijnswerk (CAW) en het Woonloket (IGS Wonen Leie en Schelde).

1.10. Zorg en gezondheid

1.10.1. SWOT-analyse bestaande toestand

1.10.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• In Gavere is er sinds 2017 een zorgzame buurten netwerk met <i>'Thuis in Gavere'</i> en <i>'t is voor mekaar'</i>. De buurtwerker van Zorgzame Buurten kon inwoners effectiever bereiken via persoonlijke contacten.• We beschikken over een sterke uitgeschreven visie op zorg in samenwerking met lokale welzijns- en zorgorganisaties.• Het mantelzorgaanbod komt tot stand door samenwerking met Lokaal Dienstencentrum Den Oever, en de zes erkende mantelzorgverenigingen en lokale partners.• Projectwerking rond zorg en gezondheid wordt gedragen door verschillende partners zoals de Eerstelijnszone Vlaamse Ardennen, LDC, lokale apothekers, ...• Het Sociaal Huis biedt tussenkomsten in de medische en farmaceutische kosten.• Er wordt voorzien in Rechtstreeks Toegankelijke Hulp (RTH) ondersteuning voor personen met een beperking in samenwerking met Zonnehoeve Living+.• We voorzien voedselpakketten en gezonde recepten voor gezinnen in een moeilijke situatie i.s.m. Voedselhulp vzw.	Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• Het lokaal bestuur beschikt nog niet over een formeel lokaal preventief gezondheidsbeleid: lokale noden, behoeften en prioriteiten zijn nog te weinig in kaart gebracht, en er zijn bijgevolg nog geen formele doelstellingen geformuleerd. De acties zijn ad hoc naargelang opportuniteiten die zich voordoen.• Er is onvoldoende zicht op de noden van (jongere) mantelzorgers. Ze missen vaak ondersteuning door de complexiteit van het zorglandschap en administratieve verplichtingen.

<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het stimuleren van laagdrempelige en toegankelijke ontmoetingsplaatsen kan bijdragen aan de sociale cohesie en betrokkenheid van de inwoners en het gemeenschapsgevoel versterken. • Deelname aan oproepen in het kader van innovatieve projecten zoals toegankelijke huisartsengeneeskunde bieden inspiratie voor lokale vernieuwende praktijken. • Lokaal bestuur Gavere steunt het initiatief ‘Generatie Rookvrij’ en neemt een sensibiliserende rol op. 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mensen met diverse zorgbehoeften willen zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving blijven, wat door kortere ziekenhuisopnames en de vermaatschappelijking van zorg steeds meer zorg naar de buurten brengt. Hierdoor is er een hoge druk op mantelzorgers en een toename van de druk op de formele zorg. • Er is een tekort aan huisartsen en tandartsen, wat leidt tot lange wachtlijsten. • Daarnaast heeft de psychische eerstelijnszorg nog steeds te kampen met hoge drempels, zoals lange wachtlijsten, stigmatisering, en vaak ook financiële barrières.
---	--

1.10.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Opdracht en beleidsruimte

Het gezondheidsbeleid in ons land wordt uitgetekend door zowel de federale als de Vlaamse overheid. Lokale besturen hebben de mogelijkheid om een eigen preventiebeleid te voeren dat aanvullend is op het Vlaamse beleid. Dit lokale beleid wordt afgestemd op de specifieke noden, behoeften en prioriteiten van de eigen regio. Met de ondersteuning van de LOGO's kunnen gemeentebesturen hun preventief gezondheidsbeleid vormgeven. Lokale besturen werken samen met alle interne diensten en partners, ook buiten de domeinen gezondheid en welzijn.

Meer weten? Bekijk ‘Preventieve gezondheidscijfers’ (Logo Gezond, 2024) en de omgevingsanalyse van de Eerstelijnszone Vlaamse Ardennen (2022).

Preventieve (geestelijke) gezondheidszorg

Gezondheid is een fundamenteel recht voor iedereen, maar niet iedereen heeft dezelfde kansen op een goede gezondheid. Het betekent niet alleen niet ziek zijn, het gaat ook om zich lichamelijk en geestelijk goed voelen. Jammer genoeg botsen heel wat mensen op lange wachtlijsten. Preventie, vroegtijdige detectie en laagdrempelige ondersteuning zijn cruciaal. Zo dragen sociale contacten, gezonde leefomstandigheden en beleven van vrije tijd preventief bij aan de (mentale) gezondheid en het geluksgevoel van de inwoners. Het lokaal bestuur kan de geestelijke gezondheid van de inwoners verbeteren door het thema bespreekbaar te maken en letterlijk ruimte te bieden aan eerstelijns psychologische zorg. Hierbij mag de betaalbaarheid niet uit het oog worden verloren. Lokale cijfers tonen namelijk aan dat 4% van de inwoners gezondheidsuitgaven niet (op tijd) kon betalen, wat in lijn ligt met 5% in Vlaanderen. (Bron: Gemeentemonitor 2023).

Vermaatschappelijking van de zorg

Vermaatschappelijking van de zorg is een Vlaamse beleidsprioriteit, verankerd in het decreet Lokaal Sociaal Beleid. Het doel is kwetsbare mensen een plek in de samenleving te geven en hen zo lang mogelijk kwaliteitsvol in hun vertrouwde omgeving te laten leven.

Mantelzorgers spelen hierbij een essentiële rol omdat ze dagelijkse zorg en steun bieden in hun eigen omgeving en omdat ze samenwerken met professionele zorgverleners. Het lokaal mantelzorgbeleid richt zich op het (h)erkennen, versterken, ondersteunen en waarderen van mantelzorgers.

Het concept komt verder tot leven in een zorgzame buurt – een ideaal waar mensen comfortabel wonen, jong en oud elkaar kennen en helpen, en voorzieningen voor iedereen toegankelijk zijn. Dit vergt een cultuurverandering en inzet van zowel een buurtwerker als van lokale zorgorganisaties, vrijwilligers, verenigingen en scholen om ontmoetingsmogelijkheden te stimuleren en eenzaamheid tegen te gaan. In Gavere zou 73% van de bewoners overigens bij burens terecht kunnen en 59% stelt dat mensen in de buurt voor elkaar zorgen (Bron: Bevolkingsbevraging 2023). Zie 'Seniorenbeleid' over de rol hierbij van het Lokaal Dienstencentrum.

1.10.3. Beleidsvoorstellen

41. Speerpunten voor lokaal preventief gezondheidsbeleid bepalen.
42. Geestelijke gezondheidszorg bespreekbaar maken en helpen versterken door bv. workshops rond geestelijke gezondheidszorg en creëren van vindplaatsen voor geconventioneerde eerstelijnspsychologen.
43. Blijven inzetten op een sterk lokaal mantelzorgbeleid, gericht op erkenning en specifieke ondersteuning om de levenskwaliteit van mantelzorgers te verbeteren. Dit aan de hand van een mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid binnen het lokaal bestuur dat streeft naar een voorbeeldfunctie voor alle werkgevers in Gavere. Anderzijds door een mantelzorgcoach aan te stellen die mantelzorgers kan bijstaan met hun vragen en administratieve zaken. Verder door een behoefteanalyse onder jonge mantelzorgers uit te voeren en het ontwikkelen van een ondersteuningsaanbod dat beter aansluit bij de specifieke behoeften van deze groep.
44. Inzetten op sterke partnerschappen, storytelling en diepere kennisuitwisseling, bv. rond vrijwilligersbeleid met het zorgzame buurten netwerk, om de visie van *'t is voor mekaar* sterker uit te dragen en de betrokkenheid van de inwoners en andere organisaties te vergroten.

1.11. Ondersteuning van vrijwilligers en verenigingen

1.11.1. SWOT-analyse bestaande toestand

1.11.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• Er is een groot en gevarieerd aanbod aan verenigingen.• De afdeling Beleving heeft goede contacten met de verenigingen, fungeert als brugfiguur en faciliteert netwerking en samenwerking.• Het lokaal bestuur voorziet zoveel mogelijk in infrastructuur voor verenigingen (bv. sporthal Scaldis, scoutslokaal Scouts en Gidsen 'Nele' in Asper, ...).• Het evenementenplein op de markt biedt centraal in de gemeente een aantrekkelijke, aangename ruimte om evenementen te organiseren.• De verenigingen kunnen gemeentelijke zalen aan democratische tarieven huren.• De verenigingen kunnen allerhande materialen (hekken, podia, audio-visueel materiaal, enz.) gratis uitlenen via de gemeentelijke uitleendienst.• De verenigingen maken vaak gebruik van het gratis drukwerk.• Er zijn veel Gaverlingen actief in het verenigingsleven én als vrijwilliger voor de gemeente.• De verenigingen kunnen gratis hun activiteiten aankondigen op de digitale infoschermen in Gavere.	Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• Er is geen gecentraliseerde ontsluiting van het aanbod van verenigingen.• De regels m.b.t. huren van gemeentelijke accommodatie zijn niet altijd duidelijk.• Verschillende verenigingen gebruiken bergruimte in gemeentelijke gebouwen. Dit gebruik is noch gestructureerd, noch geregeld.• De verenigingen worden geconfronteerd met alsmaar meer regels en administratie waardoor hun kerntaken onder druk komen te staan.• Er is onvoldoende inhoudelijke ondersteuning voor verenigingen om zich te professionaliseren (bv. werven van leden, besturen van een vereniging, enz.).• Een gestructureerd en actueel subsidieoverzicht ontbreekt.• Het is noodzakelijk om het (financieel) ondersteuningsbeleid (subsidies, uitleendienst, enz.) te evalueren en integraal af te stemmen op het doelstellingenkader van het lokaal bestuur (bv. aandacht voor jeugdwerking, inclusie, kwaliteitsvolle begeleiding) en aan te sluiten bij de noden en behoeften van de verenigingen (bv. verenigingen willen ondersteuning om zich te kunnen professionaliseren).• De vrijetijdszoeker op de website is niet intuïtief terug te vinden en werd nog niet bekend gemaakt. Daarnaast bleven de pagina's met verenigingen binnen cultuur en jeugd bestaan.• Informatie over de mogelijke ondersteuning voor organisatoren op de website is minimaal.• Het ondersteunen van verenigingen is een gedeelde en intern verspreide verantwoordelijkheid.• Er is geen overkoepelend organisatiebreed vrijwilligersbeleid. Vrijwilligers worden hierdoor niet optimaal ingezet.

<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brede scholen en de herbestemmingstrajecten voor de kerken in Gavere bieden kansen voor nabije infrastructuur voor verenigingen. • Infrastructuur die de gemeente voorziet voor verenigingen maximaal benutten door te streven naar gedeeld en inclusief gebruik. • Als lokaal bestuur ontmoetingsplaatsen in de eigen buurt zoals buurtfeesten, wijkcomités, enz. stimuleren. • Er is een verplichte aansluiting voor lokale besturen bij het verenigingsloket en –register tegen eind 2027. • De transparantie en efficiëntie van de ondersteuning verbeteren alsook administratieve lasten verminderen door te investeren in digitalisering (bv. gebruik van webportaal voor aanvragen uitleendienst, digitaal subsidieloket voor erkennen van verenigingen en toekennen van subsidies). • Het opnemen van de regierol als lokaal bestuur binnen het verenigingsleven en het vrijetijdslandschap. • De verdere uitbouw van het belevingsloket in de Poort als eerstelijnscontact voor verenigingen. 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is vaak verloop binnen het bestuur van de verenigingen. • De verenigingen vinden moeilijker vrijwilligers, trainers, enz. Een goede balans tussen vrijwilligers en professionelen binnen een vereniging is wenselijk. • De verenigingen nemen de dienstverlening door het lokaal bestuur soms te vanzelfsprekend (bv. ontleend materiaal) en houden geen rekening met de werkdruk binnen de gemeentelijke diensten (bv. laattijdig doorsturen van drukwerk, laattijdig aanvragen van materialen, ...). • De verenigingen ervaren niet altijd voldoende return om mee te werken aan bepaalde activiteiten. • Ongelijke behandeling van de verschillende verenigingen: sommige verenigingen lijken aan strengere veiligheidsnormen te moeten voldoen bij evenementen, andere verenigingen mogen laattijdig materiaal aanvragen, ...
--	---

1.11.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Belang van vrije tijd

Hoewel de manier waarop mensen omgaan met mentale gezondheid verschilt, staat het voor alle leeftijden vast dat het beleven van vrije tijd helend werkt (Bron: UA, Gebruikersonderzoek Cultuurhuizen en bibliotheken, 2022). Maar het lokaal bestuur is lang niet de enige actor die vrijetijdskansen schept. (Lokale) verenigingen en hun vrijwilligers zijn onmisbaar in het creëren van een warme samenleving. Ze zorgen immers in de eerste plaats voor ontmoeting, ontspanning, verbinding en zingeving én dus ook voor een goede gezondheid. Een lokaal bestuur heeft er het grootste belang bij dat deze verenigingen en hun vrijwilligers ondersteund worden.

Veranderend verenigingsleven en vrijetijdslandschap

De coronacrisis versnelde een aantal tendensen zoals de digitalisering van zowel interacties (bv. online vergaderen) als werkprocessen (bv. online reserveren) alsook het veranderende engagement van vrijwilligers. Aan vrijwilligersverenigingen worden alsmaar hogere eisen gesteld. De regelgeving waar professionele organisaties aan moeten voldoen, is namelijk evenzeer op hen van toepassing (bv. gegevensbescherming). Daarnaast is een vereniging zonder communicatiespecialist onder zijn vrijwilligers bijna a priori ten dode opgeschreven.

Burgers zijn bovendien minder geneigd om zich levenslang te binden aan een vereniging waardoor ledenwerving en – binding extra aandacht vergen. Zo blijkt uit de bevolkingsbevraging (2023) dat er een sterke daling is in het aandeel van de burgers dat lid is bij een Gaverse vereniging (van 46% in 2019 naar 25% in 2023). Een lokaal bestuur kan dergelijke tendensen weliswaar niet veranderen, maar kan verenigingen wel ondersteunen in hun omschakeling naar een vereniging z.o. Creatieve financiële oplossingen en samenwerking met lokale en externe partners zijn essentieel om relevant te blijven in deze veranderende samenleving.

Naast dit alles veranderde het landschap zelf de voorbije jaren. Enerzijds groeit het aantal burgerinitiatieven en de goesting bij mensen om ‘iets te doen of te organiseren’. Anderzijds werpen de talrijke overheidsincentives tot professionalisering in de vrijetijdssector hun vruchten af. Commercieel ingestelde organisaties en evenementorganisatoren vormen anno 2024 integraal deel uit van het vrijetijdslandschap en zijn potentiële én evenwaardige partners bij het optimaliseren van lokale vrijetijdskansen.

Netwerkregisseur waar mogelijk, organisator waar nodig

De samenleving verandert, verenigingen veranderen en noden en wensen veranderen. Het is niet meer dan logisch dat de rol van de overheid – als onderdeel van een verenigings- en vrijetijdslandschap – verandert. De grote diversiteit aan spelers en aan aanbod binnen de gemeente en de snelle en complexe veranderingen maken immers dat er meer dan ooit nood is aan visie, afstemming en sturing opdat het recht op vrije tijd van de burgers maximaal gegarandeerd kan worden. Vermits het grootste deel van de vrije tijd gespendeerd wordt in eigen gemeente, is het lokaal bestuur de aangewezen partner om de noodzakelijke regierol op te nemen. Als regisseur ken je de verschillende doelgroepen als geen ander en werk je samen met alle actoren binnen de gemeente om inwoners zoveel mogelijk kansen te geven op een betekenisvolle vrije tijd.

Regisseren betekent niet dat er geen eigen activiteiten meer georganiseerd worden. Als lokaal bestuur treed je op als organisator wanneer je tot de vaststelling komt dat je partners – ondanks de nodige ondersteuning – niet in staat zijn om bepaalde taken op te nemen.

Thema-audit gemeentelijke premies, subsidies en toelagen

Audit Vlaanderen onderzocht in de periode 2018-2019 bij 18 lokale besturen het proces van gemeentelijke premies, subsidies en toelagen. De algemene conclusie van deze thema-audit is dat lokale besturen al een aantal risico's van het subsidieproces voldoende beheersen. Voor bepaalde stappen, onder meer de beoordeling en de berekening van subsidieaanvragen, zijn er bijkomende maatregelen nodig. Daarnaast ontbreken er op organisatieniveau vaak duidelijke richtlijnen om het subsidieproces efficiënt te organiseren. Bijkomende zijn de risico's verbonden aan de procesoverkoepelende voorwaarden, zoals het subsidiebeleid, het juridisch kader en het informatiebeheer, nog onvoldoende onder controle. Er werden ook goede praktijken gedetecteerd. Deze resultaten kunnen het lokaal bestuur Gavere alvast inspireren om het subsidieproces en het ondersteuningsproces in het algemeen van verenigingen te verbeteren.

1.11.3. Beleidsvoorstellen

45. Het aanstellen of aanduiden van een (intergemeentelijke) verenigingsondersteuner/verbindingsofficier die de vinger aan de pols houdt op vlak van noden en uitdagingen en op zoek gaat naar antwoorden (bv. middelen voorzien voor inhoudelijke ondersteuning onder de vorm van een workshop). De verenigingsondersteuner bewaakt en behartigt ook de klantvriendelijkheid van het gemeentelijk ondersteuningsaanbod.
46. Ontwikkelen van een visie op het ondersteunen van verenigingen (logistiek, infrastructuur, toelagen en subsidies) en dit vertalen in concrete beleidsmaatregelen in samenspraak met de betrokken actoren.
47. Versterken van de regisseursrol van het lokaal bestuur voor het vrijetijdsaanbod door in samenwerking met alle actoren hiaten op te vullen op een manier die complementair is met het particuliere aanbod.
48. Een integraal vrijwilligersbeleid realiseren binnen de gemeente waarbij alle relevante diensten en actoren betrokken worden.

1.12. Burgerzaken

1.12.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
<p>Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De klant wordt snel geholpen. De afspraakmogelijkheden zijn ruim, de wachttijden en de verwerkingstijden backoffice zijn kort. • De klant wordt efficiënt geholpen dankzij het werken op afspraak. Het aantal verplichte bezoeken is minimaal bv. door het gebruik van digitale formulieren. Er is een goed werkend digitaal loket. • De dienst grijpt kansen aan om processen te vereenvoudigen bv. aangifte vaccinatie polio of extra dienstverlening aan te bieden bv. live enrollment. • Het nieuwe organogram (afdeling Mens) zorgt voor de toenadering tussen de diensten en gezamenlijke initiatieven bv. geboorte-attentie, sterrenweide, infosessies rond levenseinde, ... 	<p>Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De vaste inrichting van de loketten en het onthaal biedt weinig flexibiliteit om de ruimte aan te passen aan veranderende behoeften. • De klantgeleiding is niet optimaal en ontlast het onthaal niet. • Er zijn geen snelloketten, klanten zonder afspraak worden tussengenomen. Op piekmomenten kan dit de foutenmarge en wachttijden vergroten. • De dienst beschikt niet over alternatieve betalingsmethodes zoals Payconiq. • De huisnummerplaatjes voldoen niet meer aan hedendaagse normen.
<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kennis en expertise worden actief gedeeld binnen de lerende netwerken en externe samenwerkingen. • Er kan ingezet worden op het onthaal van de nieuwe inwoners (informereren en activeren om deel te nemen aan het maatschappelijk leven in Gavere). • Een korte, regelmatige tevredenheidsbevraging na klanteninteractie kan helpen om direct feedback te verzamelen over dienstverlening. • De mogelijkheden tot digitale dossiervorming en proactieve communicatie met de burger (bv. koppeling met Mijn Burgerprofiel) worden opgenomen in de ontwikkeling van softwarepakketten. • Verdere digitalisering van het aanbod wordt overwogen zonder minder digitale inwoners uit het oog te verliezen. 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De regelgeving is complex, omvangrijk en verandert voortdurend. • De materie is fraudegevoelig bv. identiteitsfraude, schijnhuwelijken. De verwerking van persoonsgegevens vereist hoge waakzaamheid rond privacy en naleving van de GDPR-wetgeving. • Lokale besturen krijgen bijkomende taken toegewezen bv. naamswijzigingen, het opmaken van aktes van echtscheiding in bepaalde gevallen, online rijbewijzen, ruimere verwachtingen van de dienst Vreemdelingenzaken rond schijndossiers. • Het aantal vreemdelingendossiers stijgt gestaag. De complexiteit van de vreemdelingendossiers neemt toe. • De vergrijzing vraagt extra aandacht voor bv. verminderde mobiliteit of beperkte digitale vaardigheden onder de bevolking. • Agressie aan de loketten neemt toe. Het welzijn van de loketmedewerkers staat soms onder druk. • Door de gelijktijdige overschakeling naar elektronische identiteitskaarten (eID's) in het verleden, wordt een hoger aantal contacten aan de loketten verwacht vanaf voorjaar 2025.

1.12.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Demografische ontwikkelingen

Totale bevolking: Gavere telt 13.217 inwoners. Dit zijn 418 inwoners per km². De bevolkingsdichtheid is lager dan het Oost-Vlaamse gemiddelde maar binnen de gemeente zijn er grote verschillen bv. met drukke kernen in Gavere en Asper. Er zijn in Gavere 5.669 huishoudens. Dat aantal zou volgens de huishoudensprognose van Statistiek Vlaanderen groeien tot 6.050 in 2035. 28,7 % van de gezinnen is alleenwonend, voor de 75-plussers is dit 34,6 %. 14,5% van de gezinnen met minderjarige kinderen is een alleenstaande ouder. In Oost-Vlaanderen is dat 17,7%.

Geslacht en leeftijd: in Gavere is 18,1% van de inwoners minderjarig en 21,9% 65 jaar of meer. In Oost-Vlaanderen is 19,4% minderjarig en 20,4% 65 jaar of meer. Een samenvattend cijfer voor de leeftijdsverdeling is de gemiddelde leeftijd. Die bedraagt 43,7 in Gavere en 42,2 in het vergelijkingsgebied, Oost-Vlaanderen. De mediaan leeftijd is de middelste leeftijd in de leeftijdsverdeling en geeft dus aan dat er evenveel mensen jonger als ouder zijn dan deze waarde. In Gavere bedraagt de mediaan leeftijd 45 jaar, in Oost-Vlaanderen is dat 42 jaar. Het aandeel vrouwen bedraagt, in lijn met de provincie, 50,5%.

Woonstabiliteit: De woonstabiliteit geeft aan hoeveel mensen hetzelfde adres hebben als het jaar ervoor, uitgedrukt als percentage van het totaal aantal inwoners. In Gavere is dat 92,6%. Dat wil zeggen dat 7,4% van de inwoners verhuisd is in het laatste jaar. In Oost-Vlaanderen is dat 9,6%.

Nationaliteit en herkomst: In Gavere ging het aandeel inwoners met een niet-Belgische herkomst van 1,4% in 1990 naar 9,1% in 2023. Het aandeel personen met een EU-herkomst was in 1990 0,9% en in 2023 3,9%. Het aandeel niet-EU herkomst ging van 0,5% in 1990 naar 5,2% in 2023. De grootste herkomstnationaliteiten zijn West- of Oost-Europees.

Loop van de bevolking: De bevolking fluctueert elk jaar door geboorte en sterfte. In Gavere werden in 2022 100 personen geboren en stierven er 125. Het natuurlijk saldo bedroeg dus -25. Het migratiesaldo met het buitenland van Gavere is dan het aantal verhuizers naar Gavere vanuit het buitenland verminderd met het aantal verhuizers vanuit Gavere naar het buitenland. Dit saldo bedroeg in 2022 24. Het migratiesaldo met andere Belgische gemeenten bedroeg in 2022 5. Dit maakt dat de bevolkingsgroei in Gavere in totaal 4 bedroeg, dus stabiel bleef.

Bevolkingsvooruitzichten: De bevolking in Gavere zou evolueren van 13.217 (officieel bevolkingscijfer) in 2023 tot 13.448 in 2035.

Over het algemeen zou men kunnen stellen dat alle demografische kenmerken stabiel of gunstig zijn voor Gavere behoudens het aantal 65-plussers (21,9 %, 2023 ten opzichte van 20,4 % in Oost-Vlaanderen). De gemiddelde leeftijd ligt bijgevolg met 43,7 jaar iets hoger in Gavere dan in Oost-Vlaanderen. De stijgende diversiteit zorgt dan weer voor grotere dossierdruk en complexiteit op de dienst Burgerzaken.

Meer weten? Bekijk het rapport 'Bevolking en Huishoudens' (Provincie in Cijfers).

Maatschappelijke ontwikkelingen

De dienst Burgerzaken heeft het hoogste aantal klantencontacten binnen het lokaal bestuur (ruim 8000 fysieke afspraken en 3000 contacten binnen het digitaal loket in 2023, contacten zonder afspraak, telefonisch of per e-mail niet meegerekend) en fungeert daarmee als het visitekaartje voor de gemeentelijke service. Er is een verschuiving van uitvoerende handelingen naar meer adviserende rollen, waarbij minder handmatig routinewerk wordt verricht en er meer aandacht is voor persoonlijke adviezen. Door in te spelen op de maatschappelijke ontwikkelingen, toegankelijke dienstverlening en vlotte doorverwijzing kan de dienst zich blijven ontwikkelen en een hoog serviceniveau bieden aan alle burgers.

Digitalisering

De toenemende digitalisering en automatisering hebben verschillende gevolgen. Allereerst wordt informatie breder beschikbaar voor burgers, maar dit betekent niet altijd dat deze informatie gemakkelijk te vinden of te interpreteren is. Niet alle burgers zijn digitaal vaardig, wat een digitale kloof creëert die moet worden overbrugd.

Daarbovenop verschuiven klantencontacten steeds meer naar digitale kanalen. Dit betekent dat deze digitale kanalen goed ontworpen en voortdurend bijgewerkt moeten worden om aan de verwachtingen van de gebruikers te voldoen. Klanten beoordelen de kwaliteit van online diensten mogelijk anders dan in een fysieke omgeving, wat betekent dat de criteria voor goede dienstverlening kunnen verschillen. Bovendien hebben we momenteel weinig inzicht in de digitale klantervaring, omdat we deze vaak niet achteraf evalueren. Dit maakt het lastig om te begrijpen hoe klanten onze online diensten daadwerkelijk ervaren en waar verbeteringen nodig zijn. Het is daarom essentieel om feedbackmechanismen te ontwikkelen om de online klanttevredenheid te meten en te verbeteren.

Zie 'Toegankelijkheid'.

Diversiteit en inclusie

De dienst Burgerzaken moet zich aanpassen aan een groeiende complexiteit in wet- en regelgeving, die vaak voortkomt uit de behoeften van een diverse samenleving. Dit vereist dat medewerkers goed op de hoogte zijn van en flexibel kunnen omgaan met verschillende juridische en procedurele eisen. Een meer diverse bevolking creëert de behoefte aan meertalige dienstverlening en cultuursensitieve benaderingen. Medewerkers moeten in staat zijn om burgers te helpen bv. gebruik te maken van tolken, en bewust zijn van culturele verschillen die van invloed kunnen zijn op de interactie en dienstverlening. Diversiteit en inclusie betekenen dat de diensten toegankelijk moeten zijn voor alle burgers, inclusief mensen met een handicap, ouderen en mensen met een lage digitale vaardigheid. Dit vereist aanpassingen in zowel fysieke infrastructuur als digitale platformen om ervoor te zorgen dat iedereen gelijkwaardige toegang heeft tot diensten.

Zie 'Samenleven in diversiteit'

Veiligheid en privacy

Er is een groeiende zorg onder burgers over de veiligheid en privacy van hun persoonlijke gegevens. Het is essentieel om sterke maatregelen te treffen tegen identiteitsfraude en om informatieveiligheid te waarborgen.

Reflecterende huisnummerplaatjes zorgen ervoor dat hulpdiensten, postbodes, koeriers en bezoekers altijd snel en gemakkelijk het juiste adres kunnen vinden, vooral in noodsituaties.

1.12.3. Beleidsvoorstellen

49. Optimaliseren van de klantengeleiding naar het meest geschikte dienstverleningskanaal (digitaal kan, fysiek als het gewenst is of moet) met behulp van efficiënte softwaresystemen.
50. Uitbreiden van bestaande dienstverleningskanalen met een snelloket en herinrichten van de loketten met het oog op de integratie van fotoapparatuur.
51. Visie vormen en herinrichten van de gemeentelijke begraafplaatsen in co-creatie met de burger.
52. Promoten en ter beschikking stellen van reflecterende huisnummers.
53. Organiseren van dienstspecifieke klantenbevraging bij fysieke en digitale klanteninteracties.
54. Deelnemen aan gemeente zonder gemeentehuis-projecten eigen aan de dienst Burgerzaken.
55. Deelnemen aan afdelingsbrede projecten om tot een geïntegreerde dienstverlening te komen zoals proactieve doorverwijzing of informatieverstrekking, geïntegreerde balies of servicepunten, gezamenlijke preventieacties en ondersteuning bij belangrijke levensgebeurtenissen.

1.13. Cultuur en bibliotheek

1.13.1. SWOT-analyse bestaande toestand

1.13.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• De bib heeft een actuele en omvangrijke collectie. Burgers zijn tevreden over de bibliotheekvoorzieningen.• De bib biedt laagdrempelige activiteiten aan en vervult haar rol als sociaal-culturele ontmoetingsplaats.• Het cultuurplatform organiseert samen met het verenigingsleven en/of het onderwijs aanvullende culturele activiteiten: Feest van de Vlaamse Gemeenschap, Festival van Vlaanderen en de poëziewedstrijd 'Dichter van Gavere'.• Er zijn mooie samenwerkingen met derden voor de realisatie van culturele projecten (Muziek op latere leeftijd, Kunstendag voor kinderen, enz.).• Jaarlijkse laagdrempelige festiviteiten zoals de kermissen en het nieuwjaarsevent.• Het lokaal bestuur werkt samen met de Stedelijke Academie voor Muziek, Woord en Dans (SAMWD) van Zottegem om vanaf september 2024 muziek- en woordlessen aan te bieden in Gavere aan lagere schoolkinderen.• De participatie aan de Cultuurregio Leie Schelde biedt een meerwaarde voor de burgers op vlak van cultuurbeleving (Pilaar, Meanderfestival) en de bibliotheek (Regiobib Leie Schelde).• De Sint-Bavokerk Baaigem herbestemmen tot socio-culturele ontmoetingsplaats. Vzw B(r)avo zal vanaf december 2024 instaan voor het beheer en het uitbaten van de kerk als socio-culturele ontmoetingsplaats.	Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• Het culturele aanbod is onvoldoende divers om voldoende afgestemd te zijn op verschillende doelgroepen en leeftijden (vooral jongeren vallen uit de boot).• Er is geen gecentraliseerde ontsluiting van het cultuuraanbod door derden (bv. schoolvoorstellingen).• Het culturele aanbod in de gemeente is onvoldoende bekend. De communicatie en promotie is onvoldoende geënt op de verschillende doelgroepen.• De personele en financiële middelen voor het lokaal cultuurbeleid zijn zeer beperkt.• Deelname aan culturele activiteiten is in het algemeen vrij duur.

<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De herbestemmingstrajecten van de andere kerken in Gavere bieden kansen. • Cultuur en de bibliotheek bieden goede kansen om maatschappelijke uitdagingen als vergrijzing, polarisatie, inclusie, gezondheid en welzijn, enz. aan te pakken. • Kleine initiatieven maximaal kansen bieden en ruimte laten voor een procesmatige groei. 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er zijn geen jonge leden binnen het cultuurplatform. De huidige leden hebben een uitgesproken en eerder behoudsgezinde inbreng. • De werkgroep Kunstig Gavere is niet langer actief. • Ontlezing, desinformatie, digitale transformatie, superdiversiteit, ... zijn maatschappelijke uitdagingen. • Stijgende kosten (bv. artiesten, huur materiaal, enz.) die doorgerekend worden aan de bezoekers. • De middelen zijn in het algemeen schaars voor de cultuursector. • Het patrimonium voor cultuurbeleving is verouderd (bibliotheek, G.O. Racing). • Investeren in infrastructuur voor cultuur brengt zowel investeringskosten als werkingskosten met zich mee (onderhoud, opvolging van het gebruik, maximaal benutten van de mogelijkheden die de locatie biedt, enz.).
---	--

1.13.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Investeren in de maatschappij

Cultuur en de bibliotheek zorgen voor ontmoeting, gemeenschapsvorming, bewust burgerschap en zelfontplooiing en bevorderen het creatief denkvermogen. Cultuur verbindt individu, groep en samenleving met elkaar. Het verhoogt de weerbaarheid en het welbevinden. Daarnaast gaat het over onder meer plezier en ontspanning. De waarde situeert zich dus op verschillende niveaus en binnen verschillende levensdomeinen. Een investering in de cultuursector is een investering in de maatschappij.

Populaire bibliotheek

Uit een recente studie van de Universiteit Antwerpen blijkt dat bibliotheken meer dan ooit een sleutelrol spelen op het kruispunt van leesbevordering, welzijn en sociale cohesie. Ze stimuleren mensen om te lezen en bieden een helpende hand aan wie niet mee is met de digitale revolutie. Ze zijn een ontmoetingsplek en doen op die manier aan gemeenschapsvorming. In tijden van ontlezing, desinformatie en een steeds snellere digitale transformatie kan het belang van bibliotheken moeilijk onderschat worden. Nu weten we allen, ook uit andere internationale onderzoeken, dat de leesvaardigheid is afgenomen bij onze kinderen en jongeren. Ze lezen minder dan een halve eeuw geleden, en ze lezen minder graag. Het vermogen om complexe teksten te lezen en te interpreteren is afgenomen. Het is een complex onderwijskundig, cultureel en maatschappelijk probleem. Een goed uitgebouwde bibliotheek, met een structurele werking op vlak van leesbevordering is meer dan ooit nodig.

Ongeacht de bron, is de evaluatie van de werking van de Gavere bibliotheek telkens positief. Er is namelijk sprake van een omvangrijke collectie, die door meer dan de helft van de inwoners bezocht werd in 2023 (Bron: Gemeentemonitor), en 93% van de inwoners is tevreden over de bibliotheekvoorzieningen (Bron: Gemeentescan). Gavere scoort hiermee zowel beter als de buurgemeenten dan als het Vlaams gemiddelde. Deze positieve cijfers worden bovendien bevestigd in de bevolkingsbevraging: voor 74 % van de Gavere bevrageden vormt de bibliotheek in Gavere een goede plaats om anderen te ontmoeten. Vooral 65-plussers zijn deze mening toegedaan. Het lijkt erop dat de bibliotheek van Gavere niet alleen de Gaveringen aan het lezen krijgt maar zich ook als 'derde plek' mag benoemen. Wat de toekomstige thuisbasis voor de Gavere bibliotheek ook mag worden, het is aangewezen dat de site op zijn minst de huidige collectievorming kan blijven evenaren alsook voldoende ruimte blijft bieden voor verbinding en ontmoeting.

Lage cultuurparticipatie

De resultaten aangaande zowel het cultuuraanbod als de -participatie zijn in schril contrast met de positieve cijfers en tevredenheid over de bibliotheek. Maar liefst 79% van de inwoners woonde geen enkele culturele activiteit bij in Gavere (referentieregio: 50 %, Bron: Gemeentemonitor). Bijna 1/4de daarvan deed dit vanuit de veronderstelling dat er geen culturele activiteiten doorgingen in de Gavere. Nochtans woonde bijna 60% minstens 1 culturele activiteit bij buiten de eigen gemeente. Hiermee is de Gavere cultuurparticipatiegraad buiten de eigen gemeentegrenzen min of meer identiek aan die van de referentieregio. Het gebrek aan culturele interesse kan dus alvast niet als verklaring dienen voor de lage participatiecijfers dicht bij huis. We zien wel dat de groep inwoners die denkt dat er geen cultureel aanbod is in de gemeente toeneemt ten opzichte van de vorige metingen. Hieruit kan voorzichtig geconcludeerd worden dat het bestaande aanbod aan culturele activiteiten in de gemeente onvoldoende gekend is bij de inwoners.

Masterplan infrastructuur

Meer inwoners zijn ontevreden (38 %) over de culturele voorzieningen in Gavere dan dat er tevreden (33 %) zijn, terwijl in de referentieregio slechts 12% hierover ontevreden is. De aanwezigheid van geschikte, gebruiksvriendelijke, toegankelijke, multifunctionele en betaalbare infrastructuur is nochtans een belangrijke voorwaarde voor de organisatie van culturele activiteiten. Het is wenselijk om werk te maken van een masterplan infrastructuur voor cultuur en de bibliotheek.

1.13.3. Beleidsvoorstellen

56. Meer en beter promoten van het bestaande culturele aanbod, zowel het aanbod van derden als het gemeentelijk aanbod.
57. Opmaken, faciliteren, coördineren van een culturele jaarkalender in samenwerking met derden en hierbij een podium creëren voor lokaal talent en voor kleinschalige initiatieven.
58. Een platform bieden aan lokale (amateur)kunstenaars om elkaar te ontmoeten en kennis en ervaringen uit te wisselen. De initiatieven die hieruit ontstaan ondersteunen, met bewaking van de laagdrempeligheid van de projecten.
59. Vernieuwen en versterken van het lokaal cultuurbeleid en inzetten op het aantrekken van jonge en dynamische leden binnen het cultuurplatform.
60. Opmaken van een masterplan infrastructuur voor cultuurbeleving (al dan niet inclusief bibliotheek).
61. Blijven inzetten op leesbevordering.
62. Verder uitbouwen van de rol van de bibliotheek als sociaal-culturele ontmoetingsplek.

1.14. Erfgoed en toerisme

1.14.1. SWOT-analyse bestaande toestand

<p>Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is een uitgebreid aanbod aan uitgestippelde lokale wandelingen en fietsroutes waarbij verschillende bezienswaardigheden centraal staan. • Het lokaal bestuur onderhoudt, vergroot en promoot zijn netwerk van trage wegen en rustte het uit met zitbanken. • De vernieuwde Markt is een mooie trekpleister. • Er is een aantrekkelijke en populaire camperplaats. • Tijdens het toeristische seizoen (mei-september) is het onthaalpunt de Poort ook open op zaterdagen, zondagen en feestdagen. De vrijwillige 'Poorters' onthalen op deze momenten de bezoekers. • De participatie aan de Cultuurregio Leie Schelde (Erfgoedcel en IOED Leie Schelde) biedt een meerwaarde op vlak van onroerend en cultureel erfgoed: adviesverlening bij vergunnings- en slooiaanvragen, de actualisatie van de lokale inventarissen bouwkundig erfgoed, het opmaken van een waarderingskader, collectiezorg, erfgoededucatie, netwerking en publiekswerking. • De adviesraad voor toerisme en erfgoed is heel actief en bestaat uit verschillende werkgroepen (trage wegen; reuzencomité, erfgoed). • De inventarisatie en digitalisatie van de religieuze collecties in verschillende kerken in Gavere werd gerealiseerd. 	<p>Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het aanbod is te eenzijdig gericht op de actieve bevolking en ouderen. • De ambities op vlak van toerisme en erfgoed zijn beperkt. • Er werd nog niet gestart met de algemene inventarisatie noch met de conservatie van de gemeentelijke erfgoedmaterialen. • De ontsluiting van rijk erfgoed gebeurt zelden op een kind- en gezinsvriendelijke manier. • Het toeristisch aanbod is onvoldoende gezinsvriendelijk. • Er is onvoldoende laagdrempelige communicatie en informatie over het aanbod aan wandelingen, fietstochten, toeristische activiteiten en gegidste groepsbezoeken. • In het algemeen zijn er nog weinig rustpunten en (picknick)banken in Gavere. • Er is geen permanente tentoonstelling over Gavere in De Poort.
<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gavere heeft een zeer rijke geschiedenis. • We kunnen investeren in kindvriendelijk toerisme. • We kunnen de fietsvoorzieningen (elektrische fietsen, aangepaste fietsen) verder uitbouwen. • We zetten verder in op het digitaliseren van wandel- en fietsroutes en van toeristische informatie. • We werken samen aan de promotie van de Vlaamse Ardennen als het wandelwalhalla. • We zorgen voor extra beleving tijdens wandelingen en fietsroutes. 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De adviesraad voor toerisme en erfgoed en de werkgroepen bevatten weinig jonge leden en hebben hierdoor minder voeling met jongere doelgroepen. • Erfgoed kan verloren gaan door gebrek aan een erfgoedbeleid. • De financiële middelen zijn beperkt.

1.14.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Het belang van lokale toeristische initiatieven

Lokaal toerisme kan een aanzienlijke impuls geven aan de lokale economie. Het trekt niet alleen bezoekers naar het gebied, maar creëert ook banen, ondersteunt lokale bedrijven en genereert belastinginkomsten voor de gemeenschap. Naast een economische impuls kan het ook bijdragen aan het behoud van de lokale cultuur en traditie. Wanneer lokale toeristische initiatieven worden opgezet, krijgt de gemeenschap de kans om haar unieke troeven, zoals de lokale keuken, festiviteiten, monumenten, ambachten, enz. te laten zien.

Potentieel van erfgoed

De onderlinge relaties tussen diverse gemeenschappen (jong en oud, nieuwe inwoners en *locals*,...) en de nood aan verbinding en identiteit zijn actuele maatschappelijke thema's. Immaterieel erfgoed kan hierbij een rol spelen. Het erfgoed dat herkenbaar is voor een breed publiek (feesten, tradities, processies, smaakcultuur, ambachten en muziek) lokken mensen uit hun huizen en brengen mensen samen. Immaterieel erfgoed heeft hierdoor een groot verbindend potentieel doordat ze een gedeelde identiteit mee kunnen helpen creëren. Het rijke Gaverse verleden leent zich hier uitermate goed toe.

Wandelen en fietsen voor iedereen

Toeristisch-recreatieve lussen en netwerken vormen het product bij uitstek om een regio te verkennen, de *couleur locale* op te snuiven of natuur en cultuur te ontdekken. Wandelen en fietsen zijn laagdrempelig en vormen een ideale activiteit voor ontspanning en onthaasting. De ontwikkeling van lussen en netwerken neemt dan ook toe. De voorbije jaren werd er door het lokaal bestuur hard meegewerkt aan het uitbouwen van de Vlaamse Ardennen als wandelwalhalla. Trage wegen worden meer en beter ontsloten én benoemd, er werden tal van thematische wandelingen gedigitaliseerd en Toerisme Vlaamse Ardennen lanceerde de portaalwebsite www.visitvlaamseardennen.be.

In 2019 werd de Gaverse logiesector voor het eerst bijeengeroepen en uitgenodigd om als denktank te functioneren en mee na te denken over het verder uitbouwen van Gavere als toeristische bestemming. Hieruit vloeiden allerlei acties en verbeteringen voort. Vijf jaar later blijven de volgende wensen en voorstellen van de denktank actueel:

- Blijvend ontwikkelen van nieuwe thematische wandel- en/of fietsroutes (suggesties van thema's: street-art, erfgoed).
- Inzetten op een gezins- en/of kindvriendelijk toeristisch aanbod.

1.14.3. Beleidsvoorstellen

63. Inzetten op een gezins- en kindvriendelijk toeristisch aanbod in samenwerking met Toerisme Oost-Vlaanderen en Toerisme Vlaamse Ardennen. Dit kan gaan over een wandelroute/zoektocht op maat van gezinnen en kinderen maar ook zaken zoals een gezinsvriendelijke kaart waar alle belangrijke plaatsen voor gezinnen terug te vinden zijn (speelpleinen, grasvelden, toiletten).
64. Structureel verankeren van een multidisciplinaire werkgroep trage wegen.
65. Samen met de Erfgoedcel Leie Schelde en met de erfgoedgemeenschappen erfgoedpraktijken versterken, verduurzamen en bekender maken.

1.15. Sport

1.15.1. SWOT-analyse bestaande toestand

Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid:	Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid:
<ul style="list-style-type: none">• De nieuwe sporthal Scaldis is centraal gelegen, uitnodigend en beschikt over moderne en duurzame voorzieningen.• Tijdens de openingsuren van sporthal Scaldis is er altijd een zaalwachter aanwezig. Het nabije en laagdrempelige contact met de zaalwachters en de deskundigen Sport en Beweging wordt gewaardeerd door de klanten en de verenigingen.• Door de komst van de nieuwe sporthal Scaldis kon het sportaanbod (voor jeugd, senioren, zorgbehoevenden) uitgebreid worden. In het algemeen ervaren de burgers dat er een voldoende groot sportaanbod is in Gavere.• Vanaf het najaar 2024 kunnen jongeren zich uitleven op het BMX-terrein in de Sportdreef.• De aangeboden sportkampen door de gemeente zijn laagdrempelig en populair. Het aanbod werd ook vergroot (zomer 2024) om beter aan de vraag te voldoen.• Via de Burensportdienst Leiestreek kan een aanvullend aanbod gerealiseerd worden (Sport Mee, Beachfun, enz.) en wordt sportaccommodatie gedeeld.• De jeugdwerking van sportverenigingen worden extra ondersteund door gratis gebruik van de sporthal.• Er is een grote tevredenheid over de vele en aantrekkelijke fiets- en wandelroutes in Gavere.	<ul style="list-style-type: none">• Naast het georganiseerde aanbod zijn er onvoldoende outdoor recreatiemogelijkheden (wandelen en fietsen buiten beschouwing gelaten), bv. minigolf, klimmuur, skaten, ...• In het masterplan van de Sportdreef werd een skateterrein opgenomen maar er is hiervoor momenteel nog geen definitieve locatie voorzien.• Er is weinig sportaanbod zonder verplichting om lid te worden of om mee te doen aan competitie (een recreatief lidmaatschap) maar het uitbreiden van het recreatief aanbod werd wel ingezet door de sportdienst, verenigingen en private partners (bv. yoga, badminton, tafeltennis).• Sportclubs van de binnensporten beschikken niet meer over een eigen kantine waardoor een bron van inkomsten is weggevalen.• Er is een beperkt sportaanbod voor tieners.• Het sportaanbod bevindt zich hoofdzakelijk in het centrum van Gavere.• Het sportaanbod in de gemeente is onvoldoende bekend (bv. multiball in sporthal Scaldis) en de communicatie en promotie is onvoldoende geënt op de verschillende doelgroepen.

Kansen voor het beleid:	Bedreigingen ten aanzien van het beleid:
<ul style="list-style-type: none"> • Er is een groot aantal sportclubs in Gavere. Het lokaal bestuur kan de communicatie en de afstemming tussen verenigingen over hun aanbod stimuleren. • De site Aalbroekstraat Semmerzake heeft potentieel voor sport- en jeugdwerking. • We kunnen investeren in lichte sportinfrastructuren en beweegkansen in de publieke ruimte in de deelgemeenten van Gavere. • De sportinfrastructuur van scholen staat meer en meer open voor gebruik na de schooluren (bv. VBS De Dolfijn in Dikkelvenne zet zijn sportzaal en danszaal open vanaf september 2024) • Er zijn heel wat snelgroeiende en populaire sporten zoals padel, pickleball, active gaming, interactieve wandelingen, geocaching, enz. Skaten, outdoor sporten en streetsport (zoals calisthenics) zijn populair bij jongeren. • Sport kan ingezet worden als een middel om sociale doelstellingen te bereiken. 	<ul style="list-style-type: none"> • Het aantal sportclubs in Gavere daalt. • Het vinden van (gekwalificeerde) trainers is moeilijker. Heel wat trainers haken af tijdens hun opleiding. • Sporthal Scaldis kent een hoge bezettingsgraad. Hierdoor is er weinig mogelijkheid om occasioneel te sporten. • Daling van het infrastructuuraanbod door de sluiting van schoolsporthallen. • Investeren in sportinfrastructuur brengt zowel investeringskosten als werkingskosten met zich mee (onderhoud, opvolging van het gebruik, maximaal benutten van de mogelijkheden die de locatie biedt, enz.).

1.15.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Sporten en bewegen heeft een positieve impact op de samenleving

Sporten en bewegen zijn voor een groot deel van de bevolking allereerst een manier om te genieten van (vrije)tijdsbesteding. Sporten en bewegen is plezier en zorgt voor ontspanning. Maar het is veel meer dan alleen maar een manier van vrijetijdsbesteding. Sport kan verbinden en bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling en vaardigheden. Sporten en bewegen brengt mensen letterlijk en figuurlijk samen en niet alleen op het veld, maar ook in de tribune of in eigen huis. Bijkomend heeft sport een belangrijke positieve impact op de fysieke en mentale gezondheid van mensen. De sportsector heeft daarnaast een groeiende economische betekenis. Sporten in clubverband levert de Vlaamse economie elk jaar ruim 2 miljard euro op. De fysieke en mentale voordelen van sporten zorgen daarnaast nog eens voor 1,5 à 2 miljard euro extra opbrengsten voor de samenleving. Dit omvat onder andere de verlaagde gezondheidskosten voor chronische aandoeningen, de verlaging van het ziekteverzuim, maar ook het verhoogd gepercipieerd welzijn van de sporters en de arbeidsproductiviteit. Zowel nationaal als internationaal onderzoek toont aan dat elke euro die in sporten en bewegen wordt geïnvesteerd, alleen maar bijdraagt aan een gezonde maatschappij.

Investeren in optimale sportinfrastructuur

De sector heeft nood aan aanhoudende en bijkomende initiatieven voor nieuwe infrastructuur, renovatie, hergebruik en delen van bestaande infrastructuur. Meer kwalitatieve sportinfrastructuur leidt tot een verdere groei van ledenaantallen en meer kwalitatieve sportbeoefening.

In Gavere heeft de realisatie van de multifunctionele sporthal in de Sportdreef ervoor gezorgd dat het sportaanbod kwaliteitsvol vergroot kon worden. Sporthal Scaldis wordt op vandaag maximaal bezet. Naast sporthal Scaldis wordt de (verouderde) sporthal Overbeke in Asper nog volop gebruikt voor indoor sporten.

Een lange termijn visie en aanpak met behoud van de indoor sportruimte is noodzakelijk.

Het masterplan Sportdreef wordt gefaseerd verder uitgevoerd.

Eens de site Vlienderweg af is (i.e. uitgebreid met een kunstgrassterrein), kan de site Aalbroekstraat in Semmerzake een andere invulling krijgen, bv. met tennis- en padelinfrastructuur, een speeltuin, enz.

Licht-georganiseerde of ongebonden sport wint sterk aan belang, zeker bij (jong)volwassenen die zoeken naar nieuwe manieren van sportbeleving en -beoefening. Concrete voorbeelden hiervan zijn de opmars van urban sports, fitness en exergaming/ esports. Het groeiende belang van ongebonden sport en het feit dat wandelen, lopen en fietsen de drie meest beoefende sporten zijn in het Vlaamse Gewest, maken het steeds belangrijker om beweeg- en sportvriendelijke publieke ruimte te voorzien.

1.15.3. Beleidsvoorstellen

66. Investeren in optimale sportinfrastructuur door de verdere uitvoering van het masterplan Sportdreef (inclusief skateterrein), de realisatie van de site Vlienderweg en Aalbroekstraat, het renoveren of vernieuwen van de sporthal in Asper, het delen van bestaande infrastructuur en het inrichten van beweeg- en sportvriendelijke publieke ruimte.
67. Realiseren van een sportaanbod op maat voor iedereen door digitale sportbeoefening en het recreatief aanbod uit te breiden.
68. In stand houden en uitbreiden van de gemeentelijke sportkampen voor alle leeftijden op een laagdrempelig niveau.
69. Sport maximaal inzetten om doelstellingen uit andere beleidsdomeinen (welzijn, gezondheid, gelijke kansen, publieke ruimte, enz.) te realiseren.

1.16. Lokale economie

1.16.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
<p>Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is een goed contact met het Handelscentrum Gavere. • Er is een gevarieerd aanbod aan lokale handelaars in het centrum van Gavere. • In Gavere is er een uitgebreid en divers horeca-aanbod. • Gavere heeft veel troeven op vlak van streekproducten. • Er is een aantrekkelijke, wekelijkse maandagmarkt. • Het kopen van een Gaverebon is populair en is een steun voor de lokale handel en horeca in Gavere. • Gavere is aangesloten op het platform JobsInVlaanderen waar alle jobs uit de gemeente overzichtelijk samengebracht worden. • Gavere is aangesloten op het platform Regioleverancier. Overheidsopdrachten van het lokaal bestuur worden hier gelanceerd en ondernemers kunnen zich registreren om deze te ontvangen. 	<p>Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het lokaal bestuur beschikt niet over een eigen ambtenaar of dienst lokale economie, en is evenmin aangesloten bij een intergemeentelijke werking. • Een bezoek aan een horecazaak is in het algemeen vrij duur. • Er zijn weinig aantrekkelijke eetgelegenheden voor gezinnen met kinderen.
<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De korte keten, lokale consumptie en productie hebben de laatste jaren enorm aan belang gewonnen zowel bij de producent als consument. • (Toeristische) gemeentelijke initiatieven kunnen de streekproducten, lokale handelaars en horeca nog beter in de verf zetten en bekend maken. • We luisteren naar de verwachtingen van lokale ondernemers. 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Als klein lokaal bestuur is het moeilijk om voldoende middelen vrij te maken voor een lokaal economiebeleid. • Online shoppen is in stijgende lijn waardoor kleine lokale handelaars onder druk komen te staan.

1.16.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Intergemeentelijke samenwerking op het vlak van lokale economie

Net als burgers hebben ook ondernemers heel wat verwachtingen ten aanzien van de overheid. Gemeentebesturen, groot en klein, moeten een visie hebben op de economische ontwikkeling, ze moeten (online) bereikbaar zijn voor eenvoudige en complexe vragen, ondersteuning (ruimte creëren om te ondernemen, starters begeleiden, ...) bieden in een complexe en snel veranderende wereld, enz. Het is niet vanzelfsprekend om als klein lokaal bestuur aan al die verwachtingen te voldoen. Beperkingen op het vlak van personeel en budget leiden soms tot een grote kloof met die ondernemersverwachtingen. Sommige gemeenten overwegen daarom om onderling samen te werken zodat ze hun dienstverlening aan ondernemers en hun economisch beleid kunnen versterken.

1.16.3. Beleidsvoorstellen

70. Onderzoeken of een intergemeentelijke ambtenaar economie wenselijk, haalbaar en relevant is.

2

Gavere als 'omgeving'

2. Gavere als ‘omgeving’

2.1. Wonen

2.1.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
<p>Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is een goede samenwerking met IGS Wonen Leie en Schelde - woonloket. De dienstverlening van het woonloket is toegankelijk, snel en eenvoudig. • Het lokaal bestuur beschikt over een reglement ‘opmaak en beheer verwaarlozingsregister’. • Er geldt een beperking op de geldigheid van het conformiteitsattest tot 5 jaar (in sommige gevallen). • Het RUP Nieuwlandstraat is in opmaak in functie van de realisatie van het bindend sociaal objectief. • Er is een duidelijke visie op verdichting in functie van de woonbehoefte (zie ‘Ruimte’). • Er is een omgevingsanalyse en toolbox betaalbaar wonen beschikbaar. • Het lokaal bestuur werkt samen met het Steunpunt Duurzaam Bouwen. • Onze inwoners kunnen inschrijven op het groepsrenovatieaanbod van Veneco (zie ‘Klimaat’). • We bieden ondersteuning bij het aanvragen van een huurwaarborglening van het Vlaams Woningfonds en de Vlaamse huurpremie. • Buddy’s ondersteunen cliënten en niet-clieënten bij hun zoektocht naar een woning. • Maatschappelijk werkers bieden preventieve ondersteuning aan mensen die risico lopen hun goede en betaalbare woning te verliezen. 	<p>Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bindend Sociaal Objectief (BSO): er wordt geen vooruitgang geboekt in nieuwe sociale woningen. Er zijn geen nieuwe projecten gerealiseerd in de voorbije legislatuur. • Er is een gebrek aan noodwoningen voor crisissituaties. • Het zoeken naar een woning kost zowel cliënten als maatschappelijk werkers veel tijd en energie. • Het Sociaal Huis beschikt over onvoldoende capaciteit en expertise om aan woonbegeleiding te doen. • Veel woningen voldoen niet aan de kwaliteitsnormen, maar bewoners melden dit vaak niet uit angst hun woning te verliezen en geen andere te vinden. Dit leidt tot problemen op meerdere levensgebieden. • Het reglement ‘huursubsidie’ is verouderd en sluit niet langer aan bij de Vlaamse maatregelen. • Vanwege een uitzondering in de Eerstelijnszone kunnen we niet deelnemen aan enkele regionale projecten (zie ‘Samenwerking en fusie’).
<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mariahuis is bereid om deel van de site in te richten als een budgetvriendelijke oplossing voor minderbedeelde senioren (zie ‘Seniorenbeleid’). • Het stimuleren van nieuwe woonvormen kan betaalbare alternatieven bieden (bv. geconventioneerd verhuren voor jongeren/jonge gezinnen). • De woningkwaliteit kan opgewaardeerd worden door een al dan niet verplicht conformiteitsattest. 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is een tekort aan beschikbare woningen, wat de concurrentie verhoogt en de prijzen verder opdrijft. • De prijzen voor zowel huur- als koopwoningen blijven stijgen, waardoor het moeilijker wordt voor mensen met lagere inkomens om een betaalbare woning te vinden. • De gezinsverdunning maakt wonen duurder, velen geven meer dan 30 % van hun inkomen uit aan woonkosten.

<ul style="list-style-type: none"> • Er kan ingezet worden op het ‘Fonds ter bestrijding van uithuiszettingen’ én samenwerking met het Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW) voor crisisopvang en woonbegeleiding. • Door de sociale woonprojecten Nieuwlandstraat en Sint-Rochus – Sint-Amansdijk te realiseren, kan het BSO bereikt worden. • Bij hoge woonnood kan er via de woonmaatschappij een versnelde toewijs aangevraagd worden. • Sinds kort is er een samenwerkingsverband met het Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW) voor nachtopvang. 	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een tekort aan sociale woningen, en de wachttijden voor een sociale huurwoning zijn lang. • De prijzen van rusthuizen in de regio zijn hoog. • Kwetsbare mensen in acute woonnood kunnen niet altijd geholpen worden vanwege een volzet crisisnetwerk en een tekort aan doorgangswoningen. • Door de hervorming naar één woonmaatschappij, de ingebruikname van het Centraal Inschrijvingsregister (CIR), en de afbouw van lokale dienstverlening, dreigen mogelijk een aantal kwetsbare groepen uit de boot te vallen. • Er zijn weinig mogelijkheden om cliënten van het Sociaal Huis te ondersteunen bij verhuis. Verhuiskosten lopen vaak hoog op, en de bijkomende kosten voor de waarborg en de eerste maand huur zijn vaak te zwaar om te dragen.
--	--

2.1.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Intergemeentelijk samenwerkingsverband (IGS) Wonen Leie en Schelde

De Vlaamse Codex Wonen legt de gemeenten drie beleidsprioriteiten op, waarop ze hun eigen lokaal woonbeleid kunnen baseren:

- Beleidsprioriteit 1: De gemeente zorgt voor een divers en betaalbaar woonaanbod in functie van de woonnoden.
- Beleidsprioriteit 2: De gemeente werkt aan de kwaliteit van het woningpatrimonium en de woonomgeving.
- Beleidsprioriteit 3: De gemeente informeert, adviseert en begeleidt inwoners met vragen over wonen.

Sinds 2020 maakt Gavere deel uit van het intergemeentelijk samenwerkingsverband Wonen Leie en Schelde.

Beleidsprioriteit 1

Binnen deze prioriteit werd onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor het faciliteren van een betaalbaar woonaanbod voor starters. Dit onderzoek resulteerde in een omgevingsanalyse en de ontwikkeling van een toolbox betaalbaar wonen.

Beleidsprioriteit 2

Het IGS volgt de wettelijke verplichtingen inzake woonkwaliteitsbewaking (leegstand, ongeschikt- en onbewoonbaarverklaring) op. Daarnaast werd ook een reglement voor de opmaak en het beheer van een verwaarlozingsregister en een reglement betreffende de beperking van de geldigheidsduur van het conformiteitsattest (in sommige gevallen vijf jaar) goedgekeurd.

Beleidsprioriteit 3

Binnen deze beleidsprioriteit is er een woonloket dat wordt verzorgd door het IGS, met een wekelijkse zitdag in Gavere.

Gavere in cijfers – Omgevingsanalyse

Bronnen: Provincies in Cijfers, Gemeentemonitor, omgevingsanalyse betaalbaar wonen Gavere, onderzoek woonbehoeften Gavere, Statistiek Vlaanderen, Statbel.

Demografische evolutie en vooruitzichten

Evolutie bevolking Gavere 2010-2020		Vooruitzichten Gavere 2020-2030-2040	
Bevolkingsaantal 2010	12.450	Bevolkingsaantal 2020	12.903
Bevolkingsaantal 2020	12.903	Bevolkingsaantal 2030 (prognose)	13.305
Toename bevolking 2010 - 2020	453	Toename bevolking 2020 - 2030	402
% toename bevolking 2010 - 2020	3,64%	% toename bevolking 2020 - 2030	3,12%
		Bevolkingsaantal 2020	12.903
		Bevolkingsaantal 2040 (prognose)	13.609
		Toename bevolking 2020 - 2040	706
		% toename bevolking 2020 - 2040	5,47%

In vergelijking met de bevolkingsevolutie van de voorbije tien jaar en de prognoses voor de volgende tien jaar stellen we vast dat de aangroei van het bevolkingsaantal in de gemeente Gavere op hetzelfde peil zal blijven.

In de vergelijking van de bevolkingsindicatoren tussen de evolutie van de voorbije tien jaar en de prognoses voor de volgende 10 of 15 jaar stellen we vooral vast dat de toenemende vergrijzing en verzilvering zich nog scherper zullen doorzetten.

De aangroei van de bevolking is voornamelijk het gevolg van een positief migratiesaldo.

Woongelegenheden – huishoudens

Evolutie huishoudens Gavere 2010-2020		Vooruitzichten Gavere 2020-2030-2040	
Aantal huishoudens 2010	4.979	Aantal huishoudens 2020	5.453
Aantal huishoudens 2020	5.453	Aantal huishoudens 2030 (prognose)	5.892
Toename huishoudens 2010 - 2020	474	Toename huishoudens 2020 - 2030	439
% toename huishoudens 2010 - 2020	9,54%	% toename huishoudens 2020 - 2030	8,05%
		Aantal huishoudens 2020	5.453
		Aantal huishoudens 2040 (prognose)	6.232
		Toename huishoudens 2020 - 2040	779
		% toename huishoudens 2020 - 2040	14,29%

Op 1 januari 2023 telde Gavere 6.145 woongelegenheden. Tussen 2019 en 2023 is het aantal woongelegenheden met 4,7% toegenomen, wat in lijn ligt met de groei in Oost-Vlaanderen en sterker is dan de groei in het Vlaams Gewest.

De gemiddelde huishoudensgrootte vertoont al meerdere jaren een dalende trend, voornamelijk door een toename van het aantal alleenstaanden in alle leeftijdscategorieën en een afname van het aantal gezinnen met kinderen. Deze gezinsverdunding, samen met de vergrijzing, vormt een grote uitdaging. In 2023 bedroeg de gemiddelde huishoudensgrootte in Gavere 2,30, in Oost-Vlaanderen 2,28 en in het Vlaams Gewest eveneens 2,30.

Het aantal wooneenheden is groter dan het aantal huishoudens, wat betekent dat sommige wooneenheden voor andere doeleinden worden gebruikt, zoals vakantiewoningen, tweede verblijven, handel of diensten. In Gavere bestaat 86,6% van de wooneenheden uit individuele woningen en 13,3% uit appartementen. Het aandeel appartementen in Gavere is lager dan in zowel Oost-Vlaanderen als het Vlaams Gewest.

Woonbehoefte

Traditioneel gebeurt de berekening van de woningbehoefte vanuit de gelijkstelling tussen het aantal huishoudens en wooneenheden. Uit onderzoek blijkt echter dat er in Vlaanderen 13,4% meer wooneenheden dan huishoudens zijn: tweede verblijven, kamerwoningen, korte en langdurige leegstand, ...

Voor de gemeente Gavere ligt dit percentage iets lager (circa 7%).

In 2023 waren er reeds 5.669 huishoudens in de gemeente Gavere. Met de prognose van 6.232 huishoudens in 2040, impliceert dit een theoretische behoefte van 563 bijkomende wooneenheden voor de periode 2024-2040.

Uit statistieken blijkt duidelijk dat deze woningbehoefte hoofdzakelijk te wijten is aan de toenemende vergrijzing en gezinsverdunding.

Vastgoedprijzen – betaalbaar wonen

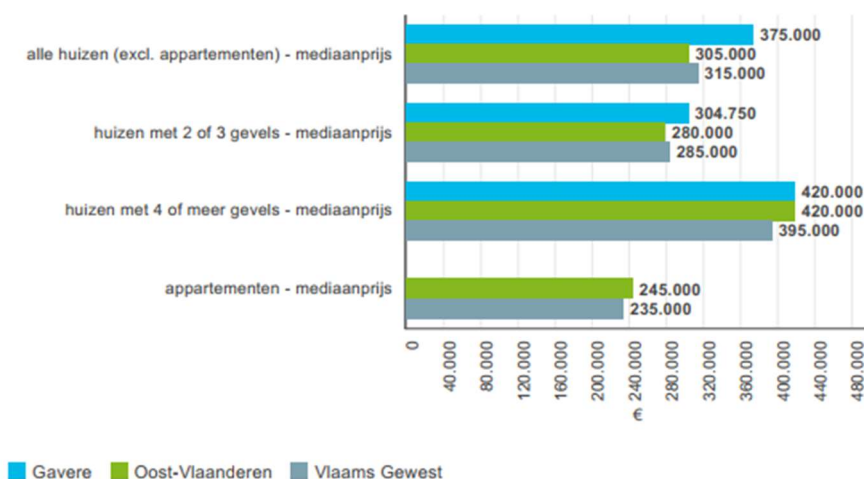
In 2022 bedroeg de mediaanprijs voor een huis in gesloten of halfopen bebouwing in Gavere € 304.750.

Voor een huis in open bebouwing betaalde men € 420.000. Er waren te weinig verkopen om de mediaanprijs van een appartement te berekenen.

In Oost-Vlaanderen lag de mediaanprijs voor een huis in gesloten of halfopen bebouwing op € 280.000, terwijl de mediaanprijs van huizen in open bebouwing en appartementen respectievelijk € 420.000 en € 245.000 was.

In het Vlaams Gewest waren de mediaanprijzen respectievelijk € 285.000, € 395.000 en € 235.000, zoals volgt uit onderstaande grafiek

Mediaan verkoopprijs per woningtype (2022)

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

Gemiddelde huurprijzen (2022): € 830 voor een woning en € 718 voor een appartement.

Eigenaars versus huurders

In 2023 telde Gavere 5.653 huishoudens met een bekende eigendomstitel. Van deze huishoudens zijn er 1.352 huurders van hun woning (23,9%) en 4.301 eigenaar (76,1%).

In Oost-Vlaanderen is 67,5% van de huishoudens eigenaar van hun woning, terwijl dit in het Vlaams Gewest 68,5% is.

De verdeling tussen eigenaar en huurder varieert sterk per deelgemeente.

Woonquote (het percentage mensen dat meer dan 30% van hun inkomen aan wonen besteedt)

Uit de gemeentemonitor blijkt dat 51% van de huurders in onze gemeente meer dan 30% van hun gezinsinkomen aan woonuitgaven besteedt. In Oost-Vlaanderen is dit percentage slechts 45%. Voor huiseigenaren bedraagt dit percentage 16% ten opzichte van 11% in Oost-Vlaanderen.

Het aandeel inwoners dat behoort tot een huishouden met betalingsmoeilijkheden en het afgelopen jaar woonkosten niet (op tijd) kon betalen, bedraagt 7% (een stijging van 2% ten opzichte van 2020), volgens de gemeentemonitor van 2023.

Het aantal vorderingen tot uithuiszettingen dat het OCMW in 2023 ontving, bedroeg 20, en de trend is sterk stijgend.

Op de private huurmarkt heerst veel verborgen ellende: het is niet eenvoudig om een woning te huren als je afhankelijk bent van een leefloon of als je een beperking hebt. De vraag overstijgt het aanbod en verhuurders en makelaars geven vaak de voorkeur aan sterkere kandidaten. (Bron: memorandum 74 aanbevelingen van Unia voor de verkiezingen van 2024)

Sociale huisvesting

Op 1 januari 2023 telde Gavere 132 sociale huurwoningen. De verhouding tussen het aantal sociale huurwoningen en het aantal huishoudens is 2,3%. Dit betekent dat 2,3% van de huishoudens in Gavere in een sociale huurwoning woont, wat lager is dan het gemiddelde in zowel Oost-Vlaanderen (6,3%) als het Vlaams Gewest (6,0%) (Bron: Provincie in Cijfers).

Er zijn duidelijke verschillen tussen de deelgemeenten voor wat betreft de aanwezigheid van sociale huisvesting.

Gavere telt 158 kandidaat-huurders op de wachtlijst van de woonmaatschappij, wat overeenkomt met 2,8% van de particuliere huishoudens. De huursubsidie bereikte amper de doelgroep (6 aanvragen in 2022, waarvan slechts 4 goedgekeurd). De verzekering gewaarborgd wonen bereikte in 2023 21 kandidaten, waarvan 17 werden goedgekeurd (Bron: rapport wonen Provincie in Cijfers).

Minstens 20% van de informatieve vragen of hulpvragen die binnenkomen bij het Sociaal Huis gaan over huisvesting.

Gedurende 2023 verbleven 6 alleenstaanden of gezinnen in de doorgangswoningen.

Bindend sociaal objectief (BSO)

De Vlaamse overheid streeft naar een versnelde uitbreiding en geografische spreiding van het sociaal woonaanbod. Om dit te bereiken kreeg elke gemeente een bindend sociaal objectief (BSO) opgelegd. Binnen de vooropgestelde termijn (2020-2025) moet elke gemeente een aantal extra sociale huurwoningen realiseren op haar grondgebied.

Het BSO voor Gavere is vastgesteld op 80 extra huurwoningen tegen 2020 en nog eens 15 extra (dus in totaal 95) tegen 2025. De woningen van het sociaal verhuurkantoor (SVK) worden meegerekend voor dit objectief. Sinds de nulmeting in 2012 heeft de gemeente slechts 20 woningen gerealiseerd, met het Raes van Gaverstraat-project. Gedurende de afgelopen legislatuur is er geen enkele sociale woning gebouwd.

Na aftrek van het aantal SVK-woningen blijft er een resterend objectief van 53 huurwoningen over.

Op dit moment zijn er twee projecten gepland, namelijk in de Nieuwlandstraat en in de Sint-Amanswijk.

Met de realisatie van deze projecten zal Gavere het BSO bereiken.

Projecten op het gebied van (sociale) woningbouw stuiten echter steeds vaker op weerstand van omwonenden. Bezwaren tegen het verlies van open ruimte, mobiliteit, leefbaarheid, ... zorgen ervoor dat projecten niet worden gerealiseerd of vertraging oplopen.

Een betaalbare woonst voor iedereen?

Context

Al jaren vormt betaalbaar wonen een van de grootste maatschappelijke uitdagingen. Desondanks blijkt vandaag dat lang niet iedereen toegang heeft tot een betaalbare en kwaliteitsvolle woning. Het hoge aantal dak- en thuislozen, zoals recentelijk vastgesteld in lokale tellingen, onderstreept dit probleem.

Het woonbeleid omvat aspecten zoals toegang tot woningen, woningkwaliteit, woonzekerheid en uiteraard betaalbaarheid. Veel van deze maatregelen vereisen een bovenlokaal niveau. Daarom heeft een coalitie van Vlaamse organisaties, genaamd Woonzaak, zich verenigd om zich in te zetten voor het recht op betaalbaar en kwaliteitsvol wonen door middel van politieke en juridische middelen om het woonbeleid te verbeteren (Bron: bouwpakket voor een fundamenteel rechtvaardig woonbeleid, 2023).

Op lokaal niveau constateren maatschappelijk werkers van het Sociaal Huis dagelijks dat veel mensen ernstige financiële problemen ondervinden door te hoge woonkosten in verhouding tot hun inkomen. Om deze last te verlichten, bieden veel OCMW's extra ondersteuning.

Voor velen is het van essentieel belang om in een goede woning te kunnen wonen zonder dat dit een onevenredig groot deel van hun budget in beslag neemt. Dit stelt hen in staat om volledig deel te nemen aan de samenleving, zichzelf te ontplooiën en hun kinderen kansen te bieden. Het Kinderarmoedefonds benadrukt dat het aanbieden van betaalbare en kwaliteitsvolle huisvesting essentieel is om kinderarmoede aan te pakken, de sociale integratie van kinderen te bevorderen en het risico op dakloosheid onder kinderen te verminderen (Bron: Een warm thuis voor ieder kind - kinderarmoede bestrijden door in te zetten op huisvesting, 2023).

Geïntegreerde visie en regie

Het OCMW heeft de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat iedereen toegang heeft tot dienstverlening die hen in staat stelt om een leven te leiden dat in overeenstemming is met de menselijke waardigheid (artikel 1 van de OCMW-wet). Zonder een degelijk en stabiel onderdak is het onmogelijk om een menswaardig bestaan te leiden. Sterker nog, een goede en stabiele huisvesting vormt de basis voor integratie en ontwikkeling op andere levensgebieden. De Vlaamse Wooncode erkent dit recht op huisvesting: 'Iedereen heeft recht op menswaardig wonen,' zo staat er. Het recht op fatsoenlijke huisvesting is dan ook terecht opgenomen als basisrecht in onze grondwet.

De missie van het OCMW houdt echter niet in dat het OCMW aan iedereen die erom vraagt een geschikte woning moet aanbieden. Wel hebben de OCMW's de taak om huisvestingsproblemen op te volgen en in te grijpen waar dit grondrecht in het gedrang komt.

Lokaal woonbeleid is per definitie geïntegreerd. 'Wonen' raakt aan andere beleidsdomeinen, zoals ruimtelijke ordening, armoedebeleid, leefbaarheid, huisvesting voor ouderen (ouderenbeleid), energie, welzijn en duurzaamheid.

Het is de taak van het lokale bestuur om de regie in handen te nemen en te sturen, gericht op het afstemmen van actoren, hun doelstellingen en acties om een effectief woonbeleid te realiseren dat alle domeinen bestrijkt.

Dak en thuisloosheid

Het Sociaal Huis wordt in verschillende gradaties geconfronteerd met diverse vormen van dak- en thuisloosheid, zoals gedefinieerd door de ETHOS-typologie (Europese Typologie van dakloosheid en sociale uitsluiting): van mensen die op straat leven tot degenen die verblijven in noodopvangcentra, opvangvoorzieningen voor daklozen, bij familie en vrienden (ook bekend als couch surfing), of die te maken hebben met dreigende uithuiszettingen. Vaak zijn dak- en thuislozen jonger dan 26 jaar of vrouwen met kinderen. Het lokaal bestuur werkt mee aan regionale dak- en thuislozentellingen om het probleem in onze regio beter in kaart te brengen.

De belangrijkste oorzaken van dak- en thuisloosheid zijn relationele problemen zoals intrafamiliaal geweld en echtscheidingen, financiële problemen en uithuiszettingen. Bovendien is er een stijging van mensen met een verslavingsproblematiek, waardoor doorgangswoningen niet altijd een geschikte oplossing bieden. Bijkomend is er een toename van uithuiszettingen onder senioren. Gezien deze oorzaken is het cruciaal om naast preventieve maatregelen ook ondersteuning en begeleiding te bieden aan mensen in kritieke situaties, om hen te helpen hieruit te komen. Bovendien is een investering nodig in tijdelijke opvang bij crisissituaties en in permanente oplossingen, zoals bijvoorbeeld Housing First. Voor beide oplossingen is het essentieel om samen te werken op bovenlokaal niveau met partners die beschikken over de benodigde expertise.

Partnerschappen

Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW) Oost-Vlaanderen streeft ernaar om samen te werken met elk lokaal bestuur om gezamenlijk een actieplan te ontwikkelen en uit te voeren dat gericht is op het voorkomen en bestrijden van dak- en thuisloosheid. Dit plan wordt aangepast aan de specifieke behoeften van elk individueel bestuur.

2.1.3. Beleidsvoorstellen

71. Herzien van het huursubsidiereglement van het OCMW om huurpremies te verstrekken als aanvulling op de bestaande Vlaamse ondersteuning.
72. Aanbieden van verhuisassistentie aan kwetsbare gezinnen.
73. Implementeren van preventieve en structurele woonbegeleiding in samenwerking met het Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW), en inzetten op het Fonds voor bestrijding van uithuiszettingen.
74. Onderzoeken van mogelijkheden voor het Housing First-model in onze eigen regio.
75. Ontwikkelen van nieuwe woonvormen voor kwetsbare gezinnen i.s.m. Mariahuis, wooncorporaties, geconventioneerd verhuren en andere partners.
76. Realiseren van het bindend sociaal objectief (BSO) met de geplande projecten Nieuwlandstraat en Sint-Amandswijk.
77. Inzetten op woningkwaliteitsbewaking:
 - o Gefaseerd invoeren van het verplicht conformiteitsattest.
 - o Ondersteunen van eigenaar-verhuurder via het woon- en energieloket.

78. Verder verduurzamen van het woningpatrimonium, in overleg met betrokken partners stimuli aanbieden die het woningpatrimonium energetisch verduurzamen:
- Door middel van wijkrenovatiecontracten (actie binnen het klimaat- en adaptieplan).
 - Via het woon- en energieloket burgers informeren en sensibiliseren m.b.t. energiezuinig renoveren van de woning.
 - De samenwerking met Steunpunt Bouwen en Wonen uitbouwen.
79. Uitbouwen van het woon- en energieloket:
- Verder bekendmaken van het woon- en energieloket.
 - Sensibiliseren en tegengaan van discriminatie op de woonmarkt.
80. Leegstand en verwaarlozing tegengaan: onderzoeken van de mogelijkheid naar de toepassing van het sociaal beheersrecht voor panden die langdurig leegstaan of verwaarloosd zijn.

2.2. Klimaat

2.2.1. SWOT-analyse bestaande toestand

<p>Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het lokaal bestuur investeerde in een nieuwe (CO₂-neutrale) sporthal. • Het lokaal bestuur investeerde in een grote PV-installatie op eigen gebouwen (eigen productie groene stroom). • We werken samen met externe partners op het vlak van klimaatbeleid zoals Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen, Veneco, provinciebestuur Oost-Vlaanderen. • We realiseerden met succes enkele vergroeningsprojecten. • Het lokaal bestuur geeft het goede voorbeeld: zonnepanelen op eigen gebouwen, ontharden, vergroenen van de Markt en verruigen grasperken, ... • Er is een goedgekeurd klimaatmitigatie- en adaptatieplan. • De openbare verlichting is intussen voor meer dan de helft verled. We passen dieper dimmen (naar 30%) toe waar mogelijk. 	<p>Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Acties uit andere beleidsdomeinen worden te weinig gekoppeld aan het klimaatplan. • Het klimaatplan werkt nog niet transversaal in het globaal beleid van de gemeente. • We communiceren naar burgers te weinig over duurzame groepsaankopen, en over de realisaties en (klimaat)maatregelen. • De energiebesparende maatregelen die werden genomen tijdens de energiecrisis werden niet verdergezet na de crisis.
<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • We kunnen maatregelen m.b.t. deelmobiliteit uitrollen om de mobiliteit te verduurzamen (zie 'Mobiliteit'). • We kunnen onze eigen hernieuwbare energie produceren met o.a. zonne-energie (zie 'Facilitaire middelen, opdrachten en contracten'). • De mogelijkheid tot 'energiedelen' bevat potentieel, zowel voor het eigen patrimonium als voor burgers en bedrijven (zie 'Facilitaire middelen, opdrachten en contracten'). • We kunnen de samenwerking met externe partners, verenigingen en scholen verder uitbouwen. • We kunnen inzetten op (bv. de communicatie over) groepsaankopen. 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het ontbreekt de organisatie aan technische kennis. • Er zijn snelle veranderingen op hogere beleidsniveaus op het vlak van klimaatbeleid. • De gemeente heeft geen impact op grootste CO₂-emissies zoals transport, waardoor de doelstelling m.b.t. CO₂-reductie mogelijks niet wordt gehaald. • Een overvloed aan klimaatplannen op verschillende beleidsniveaus bemoeilijkt de afstemming van klimaatacties. • De overmatige rapportageverplichtingen nemen (te) veel tijd in beslag. • Het 'Lokaal Energie en Klimaatpact' (LEKP) focust te veel op kwantitatieve resultaten (cijfertjes) i.p.v. op kwalitatieve. • Er zijn budgettaire beperkingen. • Het aantal huishoudens en bedrijven stijgt, waardoor CO₂-emissies blijven stijgen ondanks genomen reductiemaatregelen.

2.2.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Klimaat is een transversaal thema: het raakt alle sectoren, overstijgt grenzen en vraagt om gezamenlijke actie

Klimaat is een thema dat in vrijwel alle domeinen geïntegreerd is. Het omvat twee hoofdaspecten: mitigatie (het verminderen van broeikasgasemissies) en adaptatie (maatregelen om zich aan te passen aan klimaatverandering). Klimaatmitigatie richt zich voornamelijk op energie, vastgoedbeheer en mobiliteit, terwijl klimaatadaptatie zich meer richt op vergroening, ontharding en natuurbeheer.

Het gemeentelijk beleidsplan 2020-2025 bevat veel acties waarbij de link met klimaat niet expliciet wordt gemaakt. In de dagelijkse werking (het reguliere beleid) worden veel maatregelen genomen zonder dat we ons altijd bewust zijn van hun positieve bijdrage aan het klimaat. Vaak vergeten we deze verbinding te leggen.

Bijvoorbeeld: in het centrum van Gavere en Asper werd een zone 30 ingevoerd vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid. Het invoeren van een zone 30 kan verschillende positieve klimaateffecten hebben:

- Vermindering van CO₂-uitstoot: langzamer rijdende voertuigen kunnen leiden tot een efficiënter brandstofverbruik, waardoor de uitstoot van CO₂ en andere schadelijke gassen vermindert.
- Stimulering van actieve vervoerswijzen: lagere snelheden maken het veiliger en aantrekkelijker voor mensen om te fietsen of te wandelen, wat het gebruik van auto's kan verminderen en zo de totale uitstoot kan verlagen.
- Verbetering van de luchtkwaliteit: langzamere snelheden en een vlottere doorstroming van verkeer kunnen de uitstoot van fijnstof en stikstofoxiden verminderen, wat bijdraagt aan een betere luchtkwaliteit.

Klimaatmitigatie

Wat mitigatie betreft, is de CO₂-uitstoot in Gavere van 2011 tot 2021 met 14% gedaald. Het streefdoel is een vermindering van 40% (in totaal, voor alle sectoren) tegen 2030.

De uitstoot van de gemeentelijke activiteiten en gebouwen is de afgelopen legislatuur gedaald.

In 2022 werd, in vergelijking met het referentiejaar 2019, door het lokaal bestuur al 13,56% energie bespaard en 15,36% minder CO₂ uitgestoten.

Dankzij de groepsaankopen voor renovaties van Wooneco en Energent kunnen burgers hun woningen op een laagdrempelige manier laten renoveren. Het lokaal bestuur moet groepsaankopen blijven promoten. Naast het groepsaanbod was er het Mobiel Energiehuis, dat de afgelopen legislatuur elk jaar een wijk bezocht. De loketmomenten waren telkens voor minstens 90% bezet, wat de interesse en inzet van mensen om energie te besparen en de CO₂-uitstoot te verminderen, aantoont.

Klimaatadaptatie

Adaptatiemaatregelen ontstaan vooral door samenwerking met externe partners en worden geïmplementeerd in nieuwe ontwikkelingen. Enkele succesvolle voorbeelden zijn de plantactie met het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen (RLVA) en de tuincoach van de provincie Oost-Vlaanderen, die adaptatieacties onder de burgers bevorderen. Dankzij de plantactie van het RLVA worden jaarlijks bijna 800 bomen en struiken in Gavere tuinen geplant. De tuincoach bezocht Gavere in 2023 en 2024 en was een groot succes. Inwoners gaven aan dat ze wilden ontharden en hun tuin biodiverser wilden maken. Deze interesse leidde tot deelname aan het Vlaams kampioenschap tegelwippen in maart 2024 en de opstelling van een reglement voor straatgeveltuintjes.

Het lokaal bestuur van Gavere heeft tijdens de afgelopen legislatuur een hemelwater- en droogteplan opgesteld in samenwerking met Farys en Hydroscaan. Bij de heraanleg van de Markt werd ingezet op ontharding en vergroening. Over het gehele grondgebied werden ca. 6.400 m² kale grasperken omgevormd tot biodiverse natuurgroenperken met inheemse, meerjarige en eenjarige bloemen. Het is van belang om blijvend in te zetten op de opvolging van deze initiatieven.

Ambitieuze maar realistische doelstellingen

Het lokaal bestuur van Gavere heeft een klimaatmitigatie- en adaptatieplan opgesteld en heeft zich geëngageerd voor het Burgemeestersconvenant en het Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP). Hoewel het bestuur realistische doelstellingen heeft gekozen, zal het deze in de volgende legislatu(ur)(en) moeten waarmaken. De grootste uitdagingen zijn het verhogen van het aandeel hernieuwbare energie en het energiezuiniger maken van de gemeentelijke gebouwen (zie 'Facilitaire middelen, opdrachten en contracten'). Daarnaast blijft het belangrijk om te investeren in duurzame mobiliteit (zie 'Mobiliteit').

2.2.3. Beleidsvoorstellen

81. Werf 1 van het LEKP: 80% van de doelstellingen behalen
Doelstelling: plant 1 boom per inwoner en 0,5 meter extra haag of geveltuintje per inwoner tegen 2030. Dit betekent nog 7.500 extra bomen en 4.000 meter extra haag, geveltuintje of houtkant te realiseren.
82. Werf 2 van het LEKP: 50% van de doelstellingen behalen
Doelstelling: realiseer 238 kWp aan coöperatieve hernieuwbare energie en 135 bijkomende energetische renovaties van woningen tegen 2030 t.o.v. referentiejaar 2021.
Volgens het dashboard 'Provincie in cijfers' waren er in 2021 en 2022 respectievelijk 24 en 27 renovatiepremies uitgekeerd. De uitgekeerde renovatiepremies zijn een goede indicatie voor het aantal energetische renovaties per jaar.

83. Werf 3 van het LEKP: doelstellingen maximaal behalen

Doelstellingen:

- o Realiseer 13 deelwagens in Gavere tegen 2030 (50% van de doelstelling).
- o Leg 9.000 meter extra of heraangelegd fietspad aan tegen 2030 (100% van de doelstelling).
Doorsteekjes in halfverharding en fietsstraten tellen ook mee als extra fietspad.
- o Installeer 100 extra laadpuntequivalenten (CPE) tegen 2030, vergeleken met referentiejaar 2021 (100% van de doelstelling). Publieke laadpunten tellen als volgt: een normaal laadpunt (11 kW) voor 1 CPE, een snellaadpunt (22 kW) voor 5 CPE, en een ultrasnellaadpunt (300 kW) voor 10 CPE.

84. Werf 4 van het LEKP: doelstellingen maximaal behalen

Doelstellingen:

- o Bereik 1.300 m³ extra hemelwateropvang tegen 2030 (10% van de doelstelling, nu 1 % gehaald).
- o Realiseer 6.500 m² extra ontharding tegen 2030 t.o.v. referentiejaar 2021 om 60% van de doelstelling te halen. Momenteel is 7,89% van de doelstelling gehaald.

85. Energiebesparing en CO₂-reductie in eigen patrimonium: 100% van de doelstellingen behalen.

Doelstelling: verminder de CO₂-uitstoot met 30% en het energieverbruik met 20%, ten opzichte van het referentiejaar 2019. Per 1 januari 2024 was de CO₂-uitstoot al met 15,36% gedaald (= de doelstelling al voor de helft gehaald) en was er al een energiebesparing van 13,56% gerealiseerd (= 2/3 van de doelstelling gehaald).

86. Algemene CO₂-reductie in Gavere: 40% tegen 2030.

Doelstelling: verminder de CO₂-uitstoot met 40% tegen 2030 in vergelijking met referentiejaar 2011. Momenteel is er al een reductie van 14% gerealiseerd (van 2011 tot 2021). Er moet dus een aanvullende reductie van 26% worden bereikt tussen 2021 en 2030.

2.3. Leefmilieu

2.3.1. SWOT-analyse bestaande toestand

2.3.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• Het lokaal bestuur hanteert een multidisciplinaire aanpak (ervaring, kennisdeling, ...) voor omgevingsdossiers.• Het lokaal bestuur werkt samen met andere overheden (bv. omgevingscontract provincie) of intercommunales (Veneco).• De aanleg van het Egmontpark, met maximale subsidie 'Natuur in je buurt', is in uitvoering.• Het openbaar domein wordt pesticidenvrij beheerd.• Het lokaal bestuur bestrijdt erosie i.s.m. het provinciebestuur.• In de strijd tegen zwerfvuil worden diverse maatregelen genomen (zwerfvuilacties, plaatsen en ledigen afvalbakken op strategische plaatsen, peukenpalen, sluikstortcamera's...).• Het openbaar domein werd vergroend en verruigd.• Het lokaal bestuur nam initiatief om tot meer bos te komen. Particulieren werden via de Bosgroep gestimuleerd. Het lokaal bestuur kocht zelf 2 percelen aan voor bebossing, ...• Het lokaal bestuur beschikt over een actueel bomenbeheersplan. Een bermbeheersplan is in opmaak.• Het lokaal bestuur neemt deel aan het Rodelandproject. Dit omvat o.a. een poelenplan, een subsidiereglement voor kleine landschapselementen, ...	Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• De aanplant van lijnvormige elementen in het openruimtegebied stuit op veel weerstand bij landbouwers.• De druk op (landbouw)gronden is groot waardoor het moeilijk is om gronden aan te kopen in functie van bebossing.• De voorwaarden die werden opgelegd in vergunningen worden niet consequent opgevolgd.

<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een intercommunaal beheer van het recyclagepark biedt voordelen op het vlak van professionaliteit, vervangingen, veiligheid en gezondheid. • Het goedgekeurde hemelwater- en droogteplan kan in de praktijk worden omgezet. • Het hernieuwde subsidiereglement voor KLE's en bloemenranden kan verdere vergroening stimuleren. • Het lokaal bestuur kan blijven inspelen op opportuniteiten voor grondverwerving in functie van bebossing. • De inzameling van organisch biologisch afval (OBA) zal het restafvalcijfer doen dalen. 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De afvalinzameling (ophaalkost) zal fors duurder worden door inzameling van organisch-biologisch afval. • Het recyclagepark zit ruimtelijk op z'n limieten en op de huidige locatie zijn er geen uitbreidingsmogelijkheden. • Er is weinig eigen beleidsruimte omwille van Vlaamse regulering. • De regelgeving milieu en de bijkomende opdrachten worden steeds complexer. • Het beheer van de inventaris risicogronden vormt een risico in het kader van de informatieplicht (notarissen e.d.). • De druk op (landbouw)gronden verhindert bebossingsinitiatieven.
---	---

2.3.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Een nieuw park in het hart van Gavere – Egmontpark

In het hart van Gavere wordt een verlaten terrein opgewaardeerd tot gemeentelijk park van 0,6 ha. Het Egmontpark sluit naadloos aan bij de nieuwe, vergroende Markt en zet sterk in op het behoud van de natuurwaarden, met aandacht voor de wensen van buurtbewoners. Deze groene long voorziet in veilige doorsteken naar het centrum.

Het project viel ook in de smaak bij het Agentschap Natuur en Bos waardoor de gemeente de maximum subsidie van €100.000 ontving in het kader van de projectoproep "Natuur in je buurt".

Meer bloemen in onze perken

Kale gazons werden over een oppervlakte van ca. 6.400 m² omgevormd naar zones met vaste planten en bloemenmengsels. Deze zones worden niet meer wekelijks gemaaid maar bloeien een volledig zomerseizoen lang. Hierdoor komt er meer kleur in het straatbeeld en zorgt dit voor een voedselbron voor insecten en vogels.

Rodelandproject

Samen met Merelbeke, Melle en Oosterzele werd het Rodelandproject opgestart om de streekidentiteit te bevorderen. Dit resulteerde o.a. in een poelenplan, een intergemeentelijk subsidiereglement kleine landschapselementen en bloemenranden, de productie van korte keten Rodelandbrood, een landschapsfietstocht, het marterproof maken van de kerk van Vurste, ...

Gavere koopt gronden aan om te bebossen

De gemeente kocht 2 percelen aan van een landbouwer die z'n activiteiten stopzet, en investeert, naast de aankoop, tevens in het bebossen van de gronden. Hierdoor zal er 2,75 ha bijkomend bos gerealiseerd worden.

Het mag een beetje meer zijn en daarom gaan we blijven op zoek naar nieuwe gronden. De druk op landbouwgronden is echter groot vanuit verschillende sectoren, wat het niet gemakkelijk maakt om gronden te verwerven.

We stimuleren eveneens privé-eigenaren om gronden te bebossen, en informeren hen in samenwerking met de Bosgroep over de subsidiemogelijkheden, weliswaar enkel indien dit gewenst is en vergund kan worden.

Afvalbeheer – vanaf 2026 kan je ook je OBA aan huis laten ophalen

Vanaf 1 januari 2026 zal er in onze gemeente een extra afvalstroom aan huis selectief worden ingezameld, nl. het organisch-biologisch afval (OBA). Deze extra dienstverlening zal een forse stijging van het afvalbudget (ophaalkost) met zich meebrengen, maar zal er voor zorgen dat ons restafvalcijfer aanzienlijk daalt.

De meerderheid van de IVM-gemeenten hebben het dagelijks beheer van het recyclagepark overgedragen aan IVM. Hierdoor kunnen een aantal voordelen gerealiseerd worden: een uitgebreider personeelsbestand ter vervanging bij verlof en ziekte, en personeel dat beschikt over voldoende kwalificaties en de vereiste attesten (KGA, asbest). De uitbating verloopt professioneler aangezien een IVM-team dit dagelijks opvolgt en de parkwachters hebben steeds een hulplijn beschikbaar. De parkwachters worden regelmatig bijgeschoold inzake veiligheid, gezondheid, sorteermogelijkheden, wijziging in wetgeving, ...

Risicogronden houden risico's in

Het beheer van de inventaris van risicogronden (bodembedreigende activiteiten) wordt volledig aan de gemeenten toevertrouwd door OVAM. Dit houdt een zeker risico in omwille van de vereiste kennis voor het beheer van deze inventaris en het gering aantal personen die vertrouwd zijn met de complexe wetgeving.

Bovendien zal in de nabije toekomst de digitalisatie en het beheren van GIS-toepassingen m.b.t. de inventaris volledig aan de gemeenten worden overgedragen, waar dat nu nog steeds gebeurt op basis van een automatische input vanuit het Omgevingsloket. Men wil afstappen van deze link met het Omgevingsloket en alles manueel laten beheren door de gemeente.

2.3.3. Beleidsvoorstellen

87. Intercommunaal beheren van het recyclagepark.
88. Inzamelen van organisch biologisch afval vanaf 1 januari 2026.
89. Uitvoeren van (enkele) prioritaire acties uit het hemelwater- en droogteplan.
90. Verder verruigen en vergroenen van het openbaar domein.
91. Uitrollen van het (nieuwe) berm- en bomenbeheersplan.
92. Actualiseren van het reglement m.b.t. het recyclagepark (o.a. aanpassing aan de richtlijnen m.b.t. de uitgebreide producenten-verantwoordelijkheid).

2.4. Mobiliteit

2.4.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
<p>Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het actieplan m.b.t. veilige schoolomgevingen werd uitgevoerd. • Het lokaal bestuur voerde verschillende verkeersveilige maatregelen (zone 30, smiley's, woonerf,...) in. • Het hoppinpunt Brandweerstraat is gerealiseerd. • Het lokaal bestuur investeerde in de verbetering van de fietsinfrastructuur. • Het project voor deelwagens is opgestart. • De uitrol van de laadpalen voor elektrische voertuigen is bezig. • Er werd een parkeerplan opgemaakt voor het centrum van Gavere. • Er is een tragewegenplan met bijhorend onderhoudsplan opgemaakt. 	<p>Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De knelpunten van de schoolroutekaart zijn onvoldoende weggewerkt. • De overlegstructuur verkeer en mobiliteit mist betrokkenheid /actieve participatie van de vertegenwoordigers van de maatschappelijke geledingen, en wordt te veel gestuurd door de politiek afgevaardigden. • Er is vaak weerstand tegen structurele verkeerskundige ingrepen (bv. knips, éénrichtingsverkeer, ...). • De gemeente heeft weinig impact op handhavingsbeleid. • Het lokaal bestuur is een kleine speler in de vervoerregio en weegt daardoor te weinig op het beleid van bv. De Lijn. • Er is een gebrek aan vrijwilligers voor de mindermobielen centrale. Er kan daardoor onvoldoende gecommuniceerd worden over het aanbod.
<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is een mobiliteitsstudie voor Asper-Noord in opmaak. • Er zijn meer verkeersinbreuken strafbaar met GAS-boetes, dankzij GAS 5. • Er is een regionaal mobiliteitsplan. • Het lokaal bestuur kan zijn wegencategorisering herzien. • De Hoppinpunten kunnen verder uitgebreid en uitgebouwd worden in functie van duurzame mobiliteit. • Er zijn subsidies beschikbaar voor bovenlokale functionele fietsroutes (BFF). • De trage wegen kunnen ingezet worden als functionele routes in het kader van de modal shift. • Inzetten van vrijwilligers om het sociaal vervoer te verbeteren. 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Infrabel overweegt de sluiting van bepaalde overwegen (met een aanzienlijke impact op de lokale mobiliteit). • Het uitblijven van de realisatie van het streefbeeld N60 heeft een grote impact op de doorstroming op lokale wegen (bv. Stationsstraat). • Het doorgaand vrachtverkeer (door invoering tolwegen) neemt verder toe. • Het maatschappelijk draagvlak voor de modal shift en voor het invoeren van verkeersmaatregelen (knips, éénrichtings-verkeer,...) is te beperkt. • Voor de handhaving is slechts een beperkte verwerkingscapaciteit (quota) beschikbaar. • Door de toename van de vergrijzing stijgt de vraag naar sociaal vervoer.

2.4.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Fietsvriendelijke gemeente

Lokaal bestuur Gavere investeerde de voorbije legislatuur voor ca. € 4 miljoen in de verbetering van de fietsinfrastructuur en ontvangt hiervoor ongeveer € 2 miljoen subsidies (BFF en Kopenhagen).

Het gros van de investeringen had betrekking op de aanleg van het fietspad langs de Ten Edestraat en de Baaigemstraat, maar er werd ook geïnvesteerd in veilige fietsverbindingen weg van het autoverkeer, zoals de Sportdreef, Gentweg, Boentweg en Torrekenweg. Er werd tevens ingezet op het veiliger maken van bestaande fietsinfrastructuur zoals bv. de rugdekking op de overgang van het fietspad naar de fietssuggestiestrook langs de Stationsstraat, ter hoogte van de Klonkeveldstraat.

In de toekomst blijven dergelijke investeringen noodzakelijk, o.a. om de schoolverbindingen fietsvriendelijker te maken. De gemeente investeerde al in veilige schoolomgevingen, maar de knelpunten op de weg naar school zijn nog niet allemaal weggewerkt.

Het Fietsrapport* geeft Gavere een globale score van 5/10. Uit de bevolkingsbevraging die het lokaal bestuur organiseerde in 2023 blijkt dat 54% van de 500 deelnemers zich als fietser veilig voelen in de gemeente.

**Fietsrapport is het resultaat van een publieksbevraging bij de Vlaamse fietsers over de kwaliteit van de fietsinfrastructuur, -beleving en -communicatie.*

Modal shift – STOP principe

Modal shift betekent een mobiliteitsverschuiving van de wagen naar duurzame verplaatsingen, zoals verplaatsingen met de fiets en het openbaar vervoer.

In het regeerakkoord 2019-2024 schoof de Vlaamse Regering ambitieuze doelstellingen voor de modal split (verdeling van de gebruikte vervoermiddelen) naar voor: 40% duurzame vervoermiddelen voor heel Vlaanderen.

De leidraad voor het realiseren van een modal shift in het personenvervoer is het STOP- principe.

Stappers, trappers, openbaar vervoer en gemeenschappelijk personenvervoer zijn, in die volgorde, de te verkiezen vormen van verplaatsing om tot een duurzame mobiliteit te komen. Het beleid dient deze vormen van mobiliteit maximaal te ondersteunen. Nog te vaak zijn verblijfsgebieden ontworpen op maat van de auto.

Uit de bevolkingsbevraging van 2023 blijkt heel duidelijk dat voor verplaatsingen binnen de gemeente de auto nog steeds het vaakst wordt gebruikt (64% dagelijkse verplaatsingen).

Hoppin...wat?

Hoppin is een initiatief van de Vlaamse overheid. Hoppin gidst jou doorheen de verschillende mobiliteitsoplossingen en -initiatieven van zowel overheidsinstanties als private mobiliteitsspelers. Samen streven ze naar hetzelfde doel: het stimuleren en vergemakkelijken van de modal shift, de verschuiving van vervuilende naar duurzame vervoermiddelen (zie www.hoppin.be).

Een hoppinpunt is een punt waar verschillende vervoermiddelen samenkomen en op elkaar zijn afgestemd. Je start er je reis of stapt er vlot over van het ene op het andere vervoermiddel, zoals de trein, tram, bus en deelsystemen (fiets, auto of step). Je vindt er altijd een fietsenstalling en soms zelfs een pakjesautomaat, bagagelockers of een fietsherstelzuil.

Hoppin streeft naar maximaal toegankelijke hoppinpunten voor iedereen.

Lokaal bestuur Gavere heeft een hoppinpunt aangelegd in de Brandweerstraat en voorziet op korte termijn een hoppinpunt aan het station. Er wordt tevens onderzocht om in Baaigem een hoppinpunt te voorzien.

Een regionaal mobiliteitsplan – nood aan een geactualiseerde visie op wegencategorisering

In de vorige legislatuur verviel de verplichting voor een lokaal bestuur om een gemeentelijk mobiliteitsplan op te maken. In de plaats kwam de nieuwe Vervoerregio (VVR) en een regionaal mobiliteitsplan. Gavere behoort tot de VVR Gent en grenst aan de VVR Vlaamse Ardennen.

Binnen deze nieuwe context werd een nieuwe wegencategorisering voor het dragend wegennet vastgelegd.

Het dragend wegennet vormt verder de begrenzing van ruime interlokale mazen. Hierbij is het de bedoeling dat regionaal (doorgaand) verkeer niet doorheen deze mazen sluipt op lokale wegen. Een opgave voor het lokale bestuur is bijgevolg om zelf werk te maken van een geactualiseerde wegencategorisering voor de lokale wegen.

Op lokaal niveau kunnen nog wel degelijk verbindende wegen geselecteerd worden om de kernen met elkaar te verbinden, zonder dat deze grote regionale sluipstromen gaan aantrekken. Vanuit een nieuwe wegencategorisering van het lokale wegennet kan vervolgens nagedacht worden over het vrijwaren van mobiliteitskamers van onnodig doorgaand gemotoriseerd verkeer. Mobiliteitskamers kunnen op wijkniveau, maar ook op niveau van openruimtegebieden worden gedefinieerd. Door deze gebieden zoveel mogelijk te gaan vrijwaren van doorgaand verkeer ontstaan luwere gebieden die de doorwaadbaarheid voor wandelaars en fietsers kunnen verbeteren. Vanuit de Fix the mix aanpak van Fietsberaad (www.fietsberaad.be, rapport 'Fix the mix op landelijke wegen') kan een kader opgebouwd worden om de landbouwkamers in Gavere verder te gaan structureren

Parkeerbeleid

Met de vernieuwing van de Markt werd de kern van Gavere een blauwe zone in functie van een betere mobiliteit, minder parkeerdruk en een betere bereikbaarheid van de handelaars. Deze maatregel was het resultaat van diverse parkeerstudies die voorafgaand aan de heraanleg van de Markt werden uitgevoerd.

Er wordt vastgesteld dat deze nieuwe regeling zijn gewenst effect heeft bekomen, doch dat de perceptie bij de bewoners is dat er in Gavere 'betalend parkeren' werd ingevoerd, wat pertinent niet het geval is. Er dient enkel betaald te worden als er een overschrijding is van de toegelaten parkeerduur of als de parkeerschijf niet werd geplaatst. Het is noodzakelijk om de communicatie hierover goed te verzorgen.

Het STOP principe werd bij de heraanleg van de dorpskern in Asper toegepast, waardoor er een reductie is van het aantal parkeerplaatsen, voornamelijk langs de Steenweg en in de kerkomgeving. Mogelijks zal het wenselijk zijn om hier gepaste parkeermaatregelen te nemen (bv. shop en go, kortparkeren, bewonersparkeren, ...).

Sluiten overwegen Infrabel

Infrabel heeft sinds jaren een streefbeeldstudie opgemaakt om in functie van veiligheid, stiptheid, capaciteit, onderhoudskosten, ... maximaal overwegen af te sluiten. Op het grondgebied van Gavere zouden alle overwegen afgeschaft worden, behalve deze in de Veldstraat en de Stationsstraat. Op vraag van ons bestuur wordt er een mobiliteitsstudie opgemaakt om de impact op het lokaal wegennet te onderzoeken.

Streefbeeld N60

In 2005 werd een streefbeeld voor de N60 goedgekeurd, vanaf de knoop met de E17 tot aan de grens met Wallonië. In het streefbeeld werd vertrokken van het gegeven dat de N60 in dat wegvak een primaire weg was en dus een verkeersveilige stroomweg diende te worden tussen de E17 en Valenciennes.

Op het grondgebied van Gavere waren volgende maatregelen voorzien: een ongelijkgrondse kruising van kruispunt N60/Stationsstraat, de aanleg van ventwegen/parallelwegen tussen Stationsstraat en Bernstraat en betere fietsoversteken. De realisatie van dit streefbeeld is voor Gavere enorm belangrijk in functie van de verkeersdoorstroming op de Stationsstraat en Grenadierslaan en het voorkomen van sluipverkeer op het lokaal wegennet.

2.4.3. Beleidsvoorstellen

93. Aanleggen van deel II van het fietspad Baaigemstraat.
94. Verder investeren in veilige fietsinfrastructuur, maximaal afgestemd op de subsidiekanalen.
95. Optimaliseren kruispunt Stationsstraat–Legen Heirweg en Stationsstraat – Steenweg, inclusief oversteekplaats voor de fietssnelweg.
96. Realiseren van Hoppin(s) (station, Baaigem,...).
97. Uitrollen deelmobiliteit en laadpalen.
98. Actualiseren van de wegencategorisering.
99. Opmaken van een visie en inrichtingsprincipes voor het lokaal wegennet en de mobiliteitskamers met het oog op het weren van doorgaand verkeer uit woonwijken en dorpskernen.
100. Onderzoeken van maatregelen om vrachtverkeer te weren op de as Stationsstraat – N444/N415.
101. Aandringen bij Vlaamse overheid om het streefbeeld N60 te realiseren.
102. Doelgroepgerichte informatie- en sensibilisatiecampagnes opzetten om duurzame mobiliteit te promoten.
103. Uitbreiden van het sociaal vervoer met hulp van vrijwilligers.

2.5. Openbaar domein

2.5.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
<p>Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De realisatie van de Markt is een geslaagd voorbeeld van een duurzaam, klimaat-robust, publiek domein. • Er is verder geïnvesteerd in de doelstelling om de dorpskernen aangenamer en dynamischer te maken (Markt, Asper, Vurste (in voorbereiding)). • Er wordt jaarlijks ca € 500.000 geïnvesteerd in wegonderhoud. • De (erkende) trage wegen krijgen een jaarlijks onderhoud. • Het openbaar domein is vergroend en verruigd (zie 'Leefmilieu en Klimaat'). • Er is een goedgekeurd hemelwater- en droogteplan. • Er is een goedgekeurd bomenbeheersplan. • Het assetmanagement is opgestart i.s.m Farys. • De gemeentelijke grachten worden goed beheerd en er zijn geen (of beperkte) overstromingsproblemen. • Het openbaar domein wordt pesticidenvrij beheerd door regelmatig te vegen en te borstelen (zie 'Leefmilieu'). • Het lokaal bestuur doet actief aan erosiebestrijding (zie 'Leefmilieu'). 	<p>Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De controles op de innames van het openbaar domein zijn niet sluitend. • De handhaving op niet vergund gebruik en inrichting van het openbaar domein is geen evidentie. • De overdracht van private percelen naar het openbaar domein vraagt een actievere opvolging. • Er is een gebrek aan rooilijnplannen en onvoldoende zicht op de realisatie van goedgekeurde rooilijnplannen. • Toezicht op werken door derden (nutsmaatschappijen) in het openbaar domein blijft noodzakelijk. • Er werden nog geen eigen onthardingsprojecten gerealiseerd. • Er zijn nauwelijks speel- en ontmoetingsplekken in de deelgemeenten.
<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het lokaal bestuur kan de beschikbare data over het openbaar domein verder digitaliseren. • Het lokaal bestuur kan een groenlast opleggen bij private ontwikkelingen. • De parkeerbehoefte bij ontwikkelingen moet maximaal op privaat terrein voorzien worden. • Bij nieuwe (vernieuwing) wegenisprojecten moeten we maximaal ontharden en maximaal inzetten op het infiltreren van hemelwater. • Het lokaal bestuur kan een ruimtelijke meerwaarde creëren voor het openbaar domein bij nieuwe (woon)ontwikkelingen (zachte verbindingen, publiek park,...). • Het lokaal bestuur dient het hemelwater- en droogteplan toe te passen en te realiseren. 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De gemeentelijke infrastructuur (riolering en wegenis) onderhouden vergt veel budgettaire middelen. • Er kunnen onverwachte calamiteiten optreden door de gebrekkige staat van sommige (oude) rioleringen. • De afstemming van verschillende beleidsdoelstellingen bij de realisatie van infrastructuurprojecten (mobiliteit, water, klimaat,...) is complex en tijdrovend. • Er gelden voor 2027 nieuwe reductiedoelstellingen op de waterlichamen. • Het realiseren van de bouwshift en de reductie van verharding zijn een uitdaging voor de gemeente (zie 'Ruimte').

2.5.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Een kwalitatieve publieke ruimte

Een kwalitatieve publieke ruimte is op een zodanige manier ontworpen dat het voldoet aan hoge standaarden van functionaliteit, esthetiek, veiligheid, duurzaamheid en inclusiviteit.

Het project “Heraanleg Markt” werd geselecteerd als voorbeeld van klimaatadaptieve projecten (zie <https://blauwgroenvlaanderen.be/professionals/projecten/>) en behaalde prijzen op de prestigieuze Publica awards (3^e plaats vakjury en 1^e plaats publieksprijs) in de categorie Urban development, infrastructure and mobility (zie <https://publica-brussels.com/winnaars-publica-awards-2023/>).

Bij nieuwe projecten moeten we verder inzetten op blauw-groene maatregelen.

Assetmanagement

Los van de nieuwe investeringen dient er oog te zijn voor de instandhouding van de bestaande rioolstelsels.

Daartoe is een assetmanagementbenadering voorgesteld om aan de hand van mijlpalen tegen 2027 de toestand van alle rioolstelsels in kaart te hebben, met aansluitend een inspectieplan dat tot 2033 loopt. Het Vlaamse Gewest evolueert van een rol als actor naar een regisserende rol als economisch en ecologisch toezichthouder op de saneringsinfrastructuur. Meer bepaald zal het Gewest aan de gemeenten/rioolbeheerders (lokale actoren) doelstellingen opleggen en de behaalde resultaten opvolgen.

De gemeenten/rioolbeheerders moeten die gestelde doelen invullen met gepaste maatregelen en investeringen. Deze doelgerichte aanpak respecteert de autonomie van de gemeenten/rioolbeheerders en garandeert tegelijk dat de geplande investeringen optimaal resultaat genereren voor de prioriteiten op Vlaams niveau.

Een goed beeld van de toestand van de infrastructuur (zowel ondergronds als bovengronds) is nodig om tijdig in te grijpen, voordat er ernstige schade optreedt of bv. een riool instort. Zo kunnen hoge herstellingskosten, veiligheidsrisico's, hinder en ecologische schade vermeden worden.

Op basis van de reeds geïnspecteerde rioleringen zijn o.a. volgende leidingen risicovol: Aalbroekstraat, Biesstraat, Leegstraat en Tempelstraat.

Een goed assetmanagement is niet alleen nodig voor onze rioolstelsels maar evenzeer voor de bovenbouw (wegenis), de grachten, straatmeubilair,...

De 2 laatste legislaturen werd er jaarlijks een budget van € 500.000 voorzien voor (investerings)onderhoud aan de gemeentewegen. Met de toenemende prijzen in de bouwsector is dit budget ontoereikend geworden om een efficiënt wegenonderhoud uit te voeren. De investeringen beperken zich tot curatieve maatregelen en er is onvoldoende budget om een ernstig preventief onderhoud uit te voeren.

Hemelwater- en droogteplan: tijd voor acties

Het hemelwater- en droogteplan (HWDP) Gavere werd goedgekeurd door de gemeenteraad op 27 mei 2024. Dit plan biedt een kapstok om de gemeente waterrobuuster te maken, m.a.w. het risico op wateroverlast en droogte te beperken. Het werd opgemaakt volgens de blauwdruk van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (zie https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/beleidsinstrumenten/hemelwater-en-droogteplannen/blauwdruk_hwdp.pdf). Het HWDP Gavere is gepubliceerd op de gemeentelijke website (zie www.gavere.be/burger/milieu-en-natuur/hemelwater-en-droogteplan-hwdp) en bevat acties met verschillende prioriteiten (1, 2 en 3), die geënt zijn op volgende ambities:

- Ontharden en bijkomende verharding beperken.
- Natte natuur creëren.
- Bemalingen beperken.
- Drinkwaterverbruik beperken.
- Waterrobuuste landbouw.
- Infiltratie- en buffer(zones)inrichten.
- Overstromingszones vrijwaren en infrastructuur beschermen tegen wateroverlast (waar nodig).
- Samenwerken.

Het HWDP Gavere is niet alleen een werkinstrument voor het gemeentebestuur, maar vergt ook inspanningen van de burgers. Zo is ontharden en het beperken van verhardingen tot wat functioneel noodzakelijk is eveneens een taak voor de burger. Er zijn gemeenten die optreden tegen niet-vergunde verhardingen, bv. in voortuinen. Het kan nuttig zijn om een reglement of verordening op te maken m.b.t. erfdoelstellingen.

Reductiedoelstellingen waterlichamen: saneringsopdracht voor elke gemeente

Tegen 2027 streeft Vlaanderen ernaar een derde van de waterlopen in goede toestand te brengen en voor de overige twee derde aanzienlijke verbeteringen te realiseren. Door rioleringen aan te leggen op locaties waar afvalwater momenteel in het milieu terecht komt, kunnen we de hoeveelheid stikstof en fosfor aanzienlijk verminderen. De reductiedoelstellingen en het gebiedsdekkend uitvoeringsplan (GUP) specificeren waar deze maatregelen precies moeten worden uitgevoerd.

Ook Gavere heeft een taakstelling m.b.t. de waterlichamen Stampkotbeek en Boven-Schelde IV. Voor de Stampkotbeek moet tegen 2027 50% van het reductiedoel (gelijk aan 353 IE) gerealiseerd zijn, en voor Boven-Schelde IV 33 % van het reductiedoel (gelijk aan 697 IE).

Openbaar domein: (tot) waar?

Een rooilijnplan legt met een lijn de (toekomstige) grens vast tussen het openbaar domein en private eigendommen. Tussen twee rooilijnen bevindt zich de wegzate, bestaande uit de wegverharding en de ruimte voor nutsleidingen, voetpaden, grachten, ...

Op basis van het rooilijnplan wordt de bouwlijn vastgelegd, die de afstand bepaalt dat een gebouw moet bewaren ten opzichte van de rooilijn.

De gemeente Gavere beschikt over een groot aantal rooilijnplannen, maar vaak zijn deze verouderd en komen ze niet (meer) overeen met de huidige visie op rooilijnbreedtes. Bovendien is het onduidelijk in hoeverre de rooilijnplannen in het verleden zijn gerealiseerd door onteigeningen of (kosteloze) grondoverdrachten bij projecten. Voor de meeste gemeentewegen ontbreken goedgekeurde rooilijnplannen, waardoor men zich moet baseren op andere documenten zoals de atlas der buurtwegen, (ruil)verkavelingsplannen, ... om de exacte grens te kunnen bepalen. In het kader van de verdere digitalisering van data zijn er ook op dat vlak acties wenselijk.

2.5.3. Beleidsvoorstellen

104. Vernieuwen van de dorpskern van Vurste.
105. Vernieuwen van de Steenweg delen 1 (tussen Stationsstraat en Landdijk) en 3 (tussen einde project 'Dwars door Asper' en de grens met Kruisem).
106. Realiseren van de VMM-engagementen (afkoppelingsprojecten):
 - o Pontweg
 - o Leebeeklaan
 - o Nieuwlandstraat
 - o Scheldestraat - Broeckstraat
107. Uitvoeren van (enkele) acties (prioriteit 1) uit het hemelwater- en droogteplan.
108. Realiseren van het deelgebied West van de visie op de kern van Gavere (Nieuwstraat).
109. Toepassen van assetmanagement en verhogen van het budget voor investeringsonderhoud.
110. Opmaken van rooilijnplannen.
111. Opmaken van een reglement/verordening m.b.t. erftoegangen.

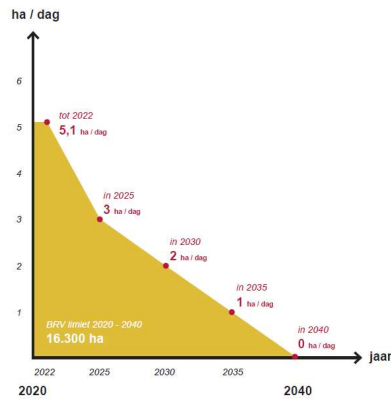
2.6. Ruimte

2.6.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
<p>Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lokaal bestuur Gavere behoort tot de voorlopers inzake de realisatie van de bouwshift. • Het lokaal bestuur past de ‘onderhandelende stedenbouw’ toe. Dit omvat het begeleiden en bijsturen van grotere projecten, het streven naar ruimtelijke kwaliteit (meerwaarde voor de omgeving creëren), en de toetsing door een kwaliteitskamer. • Er is een duidelijke visie op verdichting (en niet-verdichting). • De ruimtelijke kwaliteitsprincipes zijn vastgelegd en werden gecommuniceerd. • Er is een stringent beleid m.b.t. het bouwen van meergezinswoningen. • Het lokaal bestuur grijpt actief in wanneer bijsturing van het ruimtelijk beleid noodzakelijk is (herziening RUP's, verordeningen, BGO, ...). • Het ‘masterplan kern Gavere’ zorgt voor een opwaardering van de kern. • Het lokaal bestuur vrijwaarde de open ruimte d.m.v. het RUP herbestemming woonuitbreidingsgebieden. 	<p>Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De complexiteit van de ruimtelijke ordening neemt verder toe en geschikte profielen zijn moeilijk aan te werven. • De opvolging van lasten en voorwaarden opgelegd in vergunningen kan beter. • Het lokaal bedrijventerrein De Meire is nog steeds niet gerealiseerd.
<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • We kunnen het bouwkundig en landschappelijk erfgoed behouden. • Door ruimtelijke functies (wonen, handel, recreatie, horeca, bedrijvigheid, ...) te verweven met elkaar kunnen we komen tot een kernversterkend beleid. • Bij nieuwe projecten kan het lokaal bestuur een gevarieerd woonaanbod afdwingen. • We dienen ruimte te creëren voor groen en water. 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het lokaal bestuur ziet zich geregeld geconfronteerd met contextloze architectuur/ ontwikkelingen die het karakter en de identiteit van het dorp (het DNA van het dorp) schaden. • De appartementsbouw neemt generieke vormen aan. • Het woonaanbod is vaak eenzijdig, zonder kernversterkende functies.

2.6.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

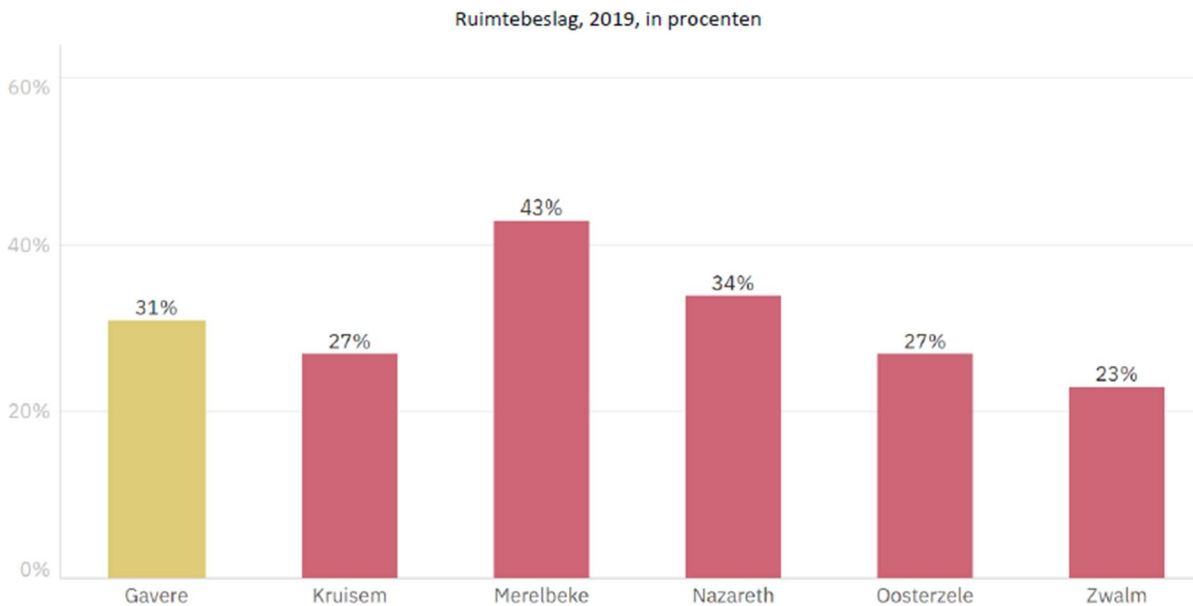
Bouwshift in Gavere – think global, act local

De Vlaamse Regering keurde op 22 februari 2022 de conceptnota over de bouwshift goed. De doelstelling is om het bijkomend ruimtebeslag te reduceren naar 3 ha/dag tegen 2025 en 0 ha/dag tegen 2040.

Ruimtebeslag is de ruimte die wordt ingenomen door onze nederzettingen, zoals huisvesting, industriële en commerciële doeleinden, transportinfrastructuur, recreatieve doeleinden e.d. Naast bebouwing of verharding bevat ruimtebeslag bv. tuinen bij woningen, buurtparken, voetbalvelden e.d.

Het ruimtebeslag in Vlaanderen bedraagt 33% van de oppervlakte, in Gavere 31% (bron Gemeentescan 2023).

Verharding is de totale afgedekte oppervlakte die ondoordringbaar of gedeeltelijk ondoordringbaar is door gebruik van constructiematerialen (beton, asfalt, natuursteen e.d.). De verhardingsgraad bedraagt in Vlaanderen (2022) 15,1 %, in Oost-Vlaanderen 15,7 %, en in Gavere 13,4 % (bron: Provincies in Cijfers).

De strategische visie Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) stelt zowel een doelstelling tot stopzetting aan bijkomend ruimtebeslag, als een duidelijke doelstelling tot ontharding voorop. Het merendeel van de Vlaamse gemeenten heeft dus zowel een reductieopgave tot neutralisatie van harde bestemmingen als tot ontharding op het terrein.

Deze twee reductieopgaven zijn per gemeente becijferbaar en worden op het gemeentelijk niveau weergegeven in de webviewer www.betonmeter.be:

- Reductieopgave ruimtebeslag Gavere (2022-2040), te neutraliseren terreinen: 88,9 ha.
- Reductieopgave verharding (onthardingsopgave): 19,1 ha.

Om de doelstelling van Vlaanderen om het bijkomend ruimtebeslag te verminderen (en zelfs terug te dringen) en anderzijds de bijkomende ruimtebehoefte te verzoenen dient te worden ingezet op 2 sporen:

- Inzetten op kernversterking en verdichting.
- Vrijwaren van open ruimte.

De nood aan bijkomende wooneenheden moet opgevangen worden in de kernen met een goede knooppuntwaarde (= voorzieningenniveau), met respect voor de identiteit en de ruimtelijke draagkracht. Verdichting, ruimtelijke draagkracht en locatiebeleid gaan hand in hand.

Onze gemeente heeft de voorbije legislatuur, maar eveneens ervoor, een ruimtelijk beleid gevoerd dat invulling geeft aan de bouwshift:

- BPA Scheldevallei (2001 en 2009) – bescherming 400 ha open ruimte.
- RUP herziening BPA Sint-Rochus – Sint-Amandswijk (2009) – herbestemming 13,5 ha woonuitbreidingsgebied.
- RUP Oostelijk openruimtegebied (2014 – bescherming landschappelijke waarde ca 1178 ha open ruimte).
- RUP herbestemming woonuitbreidingsgebieden naar openruimtegebied (2022) – 30 ha.
- Verordening kwalitatieve meergezinswoningen (2021).
- Richtlijnenkader verdichting (2023): visievorming gewenste (niet) verdichting.
- Visie/masterplan op de kern van Gavere (Veneco 2021) - Opwaardering van de kern van Gavere (Markt, Egmontpark,...).

Het is wenselijk om bij het begin van de nieuwe legislatuur te analyseren hoe Gavere de bouwshift tegen 2040 wenst te realiseren. De bouwshift realiseren wil zeggen:

- Enkel verdichten binnen afgelijnde kernen.
- Het overaanbod neutraliseren.

De ruimteneutraliteit moet tegen 2040 bereikt zijn en de ontharding van de open ruimte moet gerealiseerd worden tegen 2050.

Uit deze analyse kunnen acties voortvloeien tot bescherming van de open ruimte, op maat van Gavere. Dit is eigenlijk een bouwsteen voor een beleidsplan ruimte van een gemeente.

Om de onthardingsdoelstelling (19 ha) te halen zijn twee zaken nodig:

- Stoppen van de netto toename: de invoering van de onthardingslast bij aanvragen tot netto bijkomende verharding in natura of door storting in een openruimtefonds.
- Actief opsporen van onthardingskansen (o.b.v. analyse: uit te breken verharding, publiek en privaat, wegen, leegstaande constructies, ...) en actief projecten tot herstel opzetten..

2.6.3. Beleidsvoorstellen

112. Analyseren van de reductieopgave voor lokaal bestuur Gavere en opmaken van een actieplan, eventueel als bouwsteen voor een (nieuw) beleidsplan ruimte.
113. Verder en nog meer inzetten op een kwalitatief sturend ruimtelijk beleid, zowel verordenend (RUP's, verordeningen) als op het vlak van vergunningsaanvragen (masterplannen, kwaliteitskamer,...).
114. Finaliseren van het masterplan kern Gavere, deel West (Nieuwstraat – bibliotheek) en invulling geven aan de site Horizon en omgeving.

3

Gavere als 'dienstverlener'

3. Gavere als ‘dienstverlener’

3.1. Doelstellingen en procesmanagement

3.1.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• Er is een richtinggevende en betekenisvolle missie die werd doorvertaald in de organisatie.• Het beleidsplanningsproces werd met grote betrokkenheid van zowel de politieke actoren als de medewerkers doorlopen. Het beleidsplanningsproces werd geëvalueerd en er zijn voorstellen geformuleerd om het beleidsplanningsproces 2026-2031 te verbeteren.• Het lokaal bestuur slaagde erin om horizontale doelstellingen te formuleren voor gemeente en OCMW samen.• We beschikken over een duidelijk kader rond procesmanagement en hanteren een pragmatische werkwijze.• Het lokaal bestuur volgt de aanbevelingen uit inspecties, audits, ... m.b.t. sleutelprocessen goed op.• Onze inwoners zijn meer dan gemiddeld tevreden over de loketvoorzieningen (2023 - Gemeentescan 12/01/2024). Het grootste deel van onze inwoners is tevreden over het werken op afspraak. Ze vinden steeds gemakkelijker de weg om een afspraak te maken (Burgerbevraging 07/12/2023).• Onze inwoners geven goede scores voor de vriendelijkheid van het personeel, de fysieke toegankelijkheid van het gebouw (uitgezonderd parkeren), het gemakkelijk terugvinden van de dienst, de snelheid van de dienstverlening en de wachttijden aan het loket (Burgerbevraging 07/12/2023).	Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• We besteden weinig aandacht aan het (formeel) actueel houden van de omgevingsanalyse.• Het meerjarenplan 2020-2025 bevatte acties die te breed werden geformuleerd. Het meerjarenplan 2020-2025 bevatte tevens acties die vanuit een sectorale eerder dan vanuit een horizontale benadering werden geformuleerd.• De impactanalyse die het managementteam maakt op basis van het ontwerp-meerjarenplan krijgt te weinig aandacht.• Het lokaal bestuur moet een inhaalbeweging maken inzake het documenteren van processen.• De medewerkers achten een combinatie van werken op afspraak en eenvoudige verrichtingen zonder afspraak wenselijk (Sprokkelronde 27/05/2024). Enkel werken op afspraak wordt als een drempel ervaren (Workshops adviesraden 22-25/05/2024).• De medewerkers zijn verdeeld over een verruiming van de openingsuren (Sprokkelronde 27/05/2024). Ongeveer een derde van onze (vooral jonge) inwoners vindt dat de openingsuren (veel) beter kunnen (Burgerbevraging 07/12/2023).• De gemeentelijke diensten zijn moeilijk bereikbaar, mensen willen weten wie ze moeten contacteren (Workshops adviesraden 22-25/05/2024). Een derde van onze (vooral oudere) inwoners preferereert een gepersonaliseerd contact boven snelle digitale dienstverlening (Burgerbevraging 07/12/2023).• De tevredenheid over de loketvoorzieningen daalt (2017-2023 – SDG-monitor).

Kansen voor het beleid:	Bedreigingen ten aanzien van het beleid:
<ul style="list-style-type: none"> • Het lokaal bestuur ontwikkelde een set waarden die, samen met de missie en de visie, verder doorontwikkeld kunnen worden als een (moreel) kompas voor de medewerkers. • De beleids- en beheercyclus (BBC) 3.0 breidt de strategische nota uit met een beleidsverklaring. • De inzet van de beleidsmedewerker Organisatie en een intensiever gebruik van Pepperflow moet leiden tot een sterkere beleidsopvolging, met o.a. meer gebruik van indicatoren. • De klant moet kunnen kiezen tussen fysieke of digitale dienstverlening. Videobellen kan een vorm van hybride dienstverlening worden (Sprokkelronde 27/05/2024). • De medewerkers zijn bereid om de openingsuren klantvriendelijker in te richten (bv. afstemmen met glijdtijden) en om bijvoorbeeld inhaalavonden te organiseren als een feestdag op een maandag valt (Sprokkelronde 27/05/2024). • Het klantenbegeleidingssysteem is verouderd en heeft een update nodig (Sprokkelronde 27/05/2024). • Er kan een snelloket ingericht worden voor het afhalen van producten of kortdurige verrichtingen (Sprokkelronde 27/05/2024). 	

3.1.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Werkbaar en leesbaar meerjarenplan

Uit een bevraging van het Agentschap Binnenlands Bestuur (2020) blijkt dat het meerjarenplan voor veel mandatarissen een technisch en moeilijk leesbaar document blijft. Nochtans is het meerjarenplan hét instrument waarmee de raad het beleid op de grote lijnen moet sturen. BBC 3.0 bevat een aantal positieve aanpassingen. Zo moet het meerjarenplan voortaan een beleidsverklaring bevatten die de focus zal leggen op de belangrijkste beleidsaccenten.

Op basis van de evaluatie van het beleidsplanningsproces van 2020-2025 stellen we voor om in 2026-2031 te werken met een slanker, meer actiegericht meerjarenplan dat de uitdagingen geïntegreerd benadert en voldoende rekening houdt met de impact op de interne werking.

Het meerjarenplan 2020-2025 bevatte een aantal brede acties waarvan de inhoud onvoldoende afgebakend was. Het is beter om het meerjarenplan als een dynamisch instrument te gebruiken en tijdens de beleidsperiode concrete acties toe te voegen.

Op aangeven van de Vlaamse overheid vertaalden we in het meerjarenplan ook recurrente dienstverlening naar zogenaamde 'niet-prioritaire' acties. Sommige hiervan bleken niet altijd toegevoegde waarde te hebben en zorgden voor een onnodige verzwarende van de beleidsrapporten.

Het lokaal bestuur beschikt met Pepperflow over een krachtige rapporteringstool, waarvan het potentieel vandaag onderbenut is. Door de ontubbeling van de functie van deskundige Administratieve Organisatie in de functies van teamcoach HR en beleidsmedewerker Organisatie kan er meer menskracht besteed worden aan de kwalitatieve uitbouw van deze tool, die bijkomend ingezet kan worden voor een meer dynamische omgevingsanalyse, bv. op basis van een oordeelkundig gekozen set van indicatoren.

Dienstverleningsconcept

Het huidige dienstverleningsconcept werd ontwikkeld in functie van de bouw van het administratief centrum, maar intussen is de wijze waarop we onze dienstverlening organiseren fundamenteel veranderd. Sommige diensten zijn verdwenen of net heel sterk gegroeid waardoor er plaatsgebrek is. Daarnaast is het administratief centrum (en De Poort) weinig ingericht in functie van plaats- en tijdsafhankelijk werken.

De digitale transformatie zet zich door, werken op afspraak deed zijn intrede en door de toenemende complexiteit staat de toepassing van het lijndenken onder druk.

Hoewel onze inwoners nog steeds tevreden zijn over de dienstverlening, tekent er zich toch een daling van de tevredenheid over de loketvoorzieningen af. Een modernisering van het dienstverleningsconcept dringt zich op. Dit vereist een fysieke herinrichting van het administratief centrum en een aanpassing van het klantenbegeleidingssysteem.

Bij de herwerking van de dienstverlening(sprocessen) gaan we uit van het click-, call- en connectprincipe. We waken erover dat de drie kanalen voor elk vorm van dienstverlening gelijkwaardig aanwezig zijn zodat de klant die niet digitaal vaardig is en/of de voorkeur geeft aan een persoonlijk contact kan opteren voor fysieke dienstverlening. Eventueel kan een hybride kanaal opgezet worden waarbij de klant via videobellen ondersteund wordt.

Werken op afspraak deed zijn intrede tijdens de coronacrisis. Hoewel de meeste inwoners er tevreden over zijn, ervaren sommigen het als een drempel. Een hybride vorm, met vrije inloop op het onthaal/snelloket, behoort tot de mogelijkheden. Terzelfdertijd blijven we onze digitale dienstverlening verder uitbouwen en verbeteren.

Een mogelijke quickwin is de afstemming van de openingsuren van het administratief centrum op de mogelijkheden van de glijtijden van het personeel en de organisatie van inhaalavonden wanneer de voorziene avondopening op een feestdag valt.

3.1.3. Beleidsvoorstellen

115. Een realistisch meerjarenplan opmaken met uitsluitend concrete acties.
116. In overleg met politiek en ambtelijk verantwoordelijken de rapporteringsnood (beleid) in kaart brengen en op basis daarvan een beperkte, werkbare set van indicatoren samenstellen.
117. De rapportering over acties en indicatoren via Pepperflow verbeteren.
118. Herinrichten van het administratief centrum en De Poort.
119. Herwerken van het dienstverleningsconcept vanuit het click-, call- en connectprincipe.
120. De fysieke inrichting van onthaalbalies, loketten, wacht- en gespreksruimte herdenken met het oog op toegankelijkheids- en privacyprincipes.
121. Inrichten van een snelloket voor dienstverlening zonder afspraak.

3.2. Belanghebbendenmanagement

3.2.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
<p>Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het lokaal bestuur zette nieuwe instrumenten in om belanghebbenden te bevragen: periodieke burgerbevraging en thematische bevragingen (ikdenkmeegavere.be). • Door het gebruik van e-Notulen beschikken de mandatarissen over veel informatie. Door het gebruik van de raadpleegomgeving hebben ook burgers vlotter toegang tot informatie. • De samenwerking tussen politiek en administratie verloopt goed. Er is veelvuldig overleg op basis van een strategische kalender. • De medewerkers luisteren actief naar vragen en klachten van burgers (Sprokkelronde 27/05/2024 en 11/06/2024). 	<p>Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het lokaal bestuur kan nog groeien in het geven van feedback aan belanghebbenden. • Sommige adviesraden of overlegstructuren vervullen hun basisrol niet of amper en worden daar door het lokaal bestuur onvoldoende toe aangezet. • De rapportering over klachten en meldingen is onvoldoende, onder meer omdat klachten en meldingen in meerdere systemen worden geregistreerd. • De systematische projectaanpak met participatielook is nog niet uitgerold. • Jongeren zijn ondervertegenwoordigd in adviesraden. De gemiddelde leeftijd van de leden van een adviesraad is eerder hoog. • Onze inwoners voelen zich minder dan gemiddeld geconsulteerd bij veranderingen in hun buurt (2023 – Gemeentescan 12/01/2024). • Onze inwoners hebben gemiddeld minder vertrouwen in het lokaal bestuur (2023 – Gemeentescan 12/01/2024). • Afwezigheid van een landbouwwaad, geen aandacht voor landbouwproblematiek op milieuraad (Workshops adviesraden 22-25/05/2024).
<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het lokaal bestuur kan een kader ontwikkelen voor de inzet van zijn participatie-instrumenten en tot een goed evenwicht komen met de representatieve rol van de raad. • Het potentieel van de gemeenteraadscommissies wordt op vandaag onvoldoende benut. • Het lokaal bestuur durft bestaande adviesraden en overlegstructuren in vraag te stellen. • Burgers hebben meer te zeggen, en ze zijn mondiger. De diensten moeten kunnen omgaan met alle soorten feedback (Sprokkelronde 11/06/2024). 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het onoordeelkundig inzetten van participatie-instrumenten kan het vertrouwen in het lokaal bestuur aantasten. • De verwachtingen van de klant zijn soms onrealistisch (Sprokkelronde 27/05/2024). • De medewerkers weten niet altijd wat de burger wil (Sprokkelronde 11/06/2024). • Het vertrouwen in het lokaal bestuur is laag en daalt verder (2017-2023 – SDG-Monitor).

<ul style="list-style-type: none"> • De medewerkers stellen voor om positieve feedback van de klanten te verzamelen via een ‘complimentenformulier’ (Sprokkelronde 27/05/2024). • Het aandeel inwoners dat actief is om iets te verbeteren in de buurt of de gemeente of als vrijwilliger is gemiddeld lager, maar er is een groot potentieel om in de toekomst actief te worden (2023 - Gemeentescan 12/01/2024). Er zijn inwoners die graag een handje willen toesteken bij bestaande vrijwilligersinitiatieven (Burgerbevraging 07/12/2023). • De adviesraden en werkgroepen kunnen voor iedereen toegankelijk gemaakt worden (Workshops adviesraden 22-25/05/2024). • Buurten kunnen nauwer betrokken worden bij nieuwe ideeën (Workshops adviesraden 22-25/05/2024). • Een deel van de bevolking wil graag – meer dan vandaag - ideeën geven over de toekomst van Gavere. Ze worden het liefst bevestigd via enquêtes en via bewonersplatformen (Burgerbevraging 07/12/2023). 	
---	--

3.2.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Participatiekader

Het lokaal bestuur zette in de beleidsperiode 2020-2025, naast bestaande, een aantal nieuwe participatie-instrumenten in. Desondanks voelen onze inwoners zich niet altijd voldoende geconsulteerd. Er is nog een onbenut potentieel aan inwoners die, hetzij actief willen nadenken over het beleid, hetzij zich als vrijwilliger willen inzetten in hun buurt of in de gemeente.

Uit onderzoek blijkt dat het onoordeelkundig inzetten van participatie en/of het geven van onvoldoende feedback na participatie het vertrouwen in het lokaal bestuur net kan aantasten.

Het is belangrijk om een kader te ontwikkelen dat bepaalt welke participatie-instrumenten worden ingezet, voor welk doel, voor welke doelgroep, met welke periodiciteit, ... Idealiter neemt de gemeenteraad de regie van de kaderontwikkeling op zich; een goede afstemming met de representatieve rol van de gemeenteraad is immers evenzeer van belang.

De adviesraden en overlegstructuren nemen historisch gezien een belangrijke plaats in het participatie-instrumentarium in. Vaak hebben zij een belangrijke toegevoegde waarde, maar in sommige gevallen is de basisopdracht, met name advies verlenen, quasi integraal verdwenen. Een poging om de adviesraden en overlegstructuren bij aanvang van de beleidsperiode 2020-2025 tot actie te bewegen kon op weinig respons rekenen. Om die reden nam het lokaal bestuur het initiatief om in voorbereiding op het meerjarenplan 2026-2031, waarover de adviesraden en overlegstructuren advies zullen moeten verlenen, een begeleidingstraject op te starten. De conclusies van dit traject kunnen aangewend worden om de werking van de adviesraden en overlegstructuren te hervormen.

3.2.3. Beleidsvoorstellen

122. Opstellen van een participatiekader.
123. Implementeren van de conclusies van het begeleidingstraject voor adviesraden en overlegstructuren.

3.3. Informatie en communicatie

3.3.1. SWOT-analyse bestaande toestand

3.3.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• Het grootste deel van de bevolking voelt zich voldoende geïnformeerd en is tevreden over de communicatie (Burgerbevraging 07/12/2023).• Het infoblad (Workshops adviesraden 22-25/05/2024) en de infovergaderingen bij werken (Workshops adviesraden 22-25/05/2024) worden sterk gewaardeerd.• De verwelkoming van nieuwe inwoners wordt positief ervaren (Workshops adviesraden 22-25/05/2024).• Het lokaal bestuur implementeerde een nieuw intranet en organiseert periodiek personeelstoelichtingen.• Via de raadpleegomgeving maakt het lokaal bestuur besluitvorming voor iedereen toegankelijk.	Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• Een te sterke centralisatie van de externe communicatie zorgt voor continuïteitsrisico's.• Het lokaal bestuur beschikt niet over een strategie voor digitaal informatiebeheer. De medewerkers zijn vragende partij voor algemeen geldende richtlijnen voor alle diensten en medewerkers (Sprokkelronde 14/05/2024).• Het intranet wordt onvoldoende benut (14/05/2024).• Onze inwoners voelen zich minder dan gemiddeld geïnformeerd over de activiteiten, voorzieningen, de ingrepen en de beslissingen in en door de gemeente (2023 - Gemeentescan 12/01/2024). Ze willen vooral vroeger geïnformeerd worden (Workshops adviesraden 22-25/05/2024).• Onze inwoners zijn gemiddeld minder tevreden over de communicatie (2023 – Gemeentescan 12/01/2024).• Niet alle medewerkers hanteren een toegankelijke taal; tips en ondersteuning zijn wenselijk (Sprokkelronde 27/05/2024).• De interne communicatie bereikt niet alle medewerkers op dezelfde manier en op hetzelfde tijdstip (Sprokkelronde 14/05/2024).• Ongeveer een derde van de inwoners vindt dat de verwelkoming van nieuwe inwoners (veel) beter kan.

Kansen voor het beleid:	Bedreigingen ten aanzien van het beleid:
<ul style="list-style-type: none"> • Een gedeeltelijke decentralisatie van de externe communicatie kan zorgen voor een grotere continuïteit. • Het doorontwikkelen van SharePoint/intranet kan zorgen voor een betere interne informatiedeling. • De personeelstoelichtingen kunnen beter benut worden en er kunnen bijkomend andere instrumenten ingezet worden voor interne communicatie (Sprokkelronde 14/05/2024). • Er is nood aan meer communicatie op maat van doelgroepen, zoals cliënten sociaal huis, senioren, jongeren (Sprokkelronde 27/05/2024 en Workshops adviesraden 22-25/05/2024). • De informatie rond levensgebeurtenissen kunnen gebundeld aangeboden worden, bv. op de website of in een publicatie, om mensen te helpen in drukke of moeilijke momenten: geboorte, overlijden, ... (Sprokkelronde 11/06/2024). • De informatievoorziening over wegenwerken/werkzaamheden en over dienstverlening kan verbeteren (Burgerbevraging 07/12/2023). 	<ul style="list-style-type: none"> • Er zijn te weinig digitale koppelingen tussen overheden, waardoor de burger nog veel zelf moeten regelen (Sprokkelronde 11/06/2024).

3.3.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Externe communicatie

De belangrijkste informatiekanalen blijven het informatieblad en de website. Een combinatie van print en digitaal blijft essentieel, want er zijn belangrijke verschillen in het gebruik van media tussen verschillende leeftijdsklassen.

Over het algemeen zijn onze inwoners tevreden over de informatievoorziening en communicatie. Het valt op dat vooral - 45-jarigen minder tevreden zijn over de mate van informatie (Burgerbevraging 07/12/2023). Het lokaal bestuur kan vooral winst boeken op de snelheid van informatievoorziening.

Verder is er nog potentieel om de communicatie te enten op bepaalde doelgroepen of levensgebeurtenissen.

De externe communicatie is, o.a. door de invoering van de huisstijl, sterk gecentraliseerd. Om de snelheid en de continuïteit van de communicatie te garanderen is een (gedeeltelijke) decentralisatie aangewezen. We wensen daartoe een intern netwerk van communicatie-antennes op te zetten.

Interne communicatie

Het lokaal bestuur lanceerde in 2023 een nieuw intranet. De doorontwikkeling van het intranet en van tools zoals MS Teams en SharePoint kan de communicatie én de samenwerking binnen de organisatie verder bevorderen.

De interne informatiedoorstroming kan worden versneld door gebruik te maken van tools die ook voor externe communicatie worden ingezet, zoals Mailchimp, en kan worden verbreed door elke medewerker standaard een e-mailadres te geven.

Informatiebeheer

Het lokaal bestuur bevindt zich op het kruispunt van analoge en digitaal informatiebeheer. Een hybride situatie waar noch het analoge, noch het digitale informatiebeheer optimaal verloopt. Het analoge (papier) informatiebeheer is goed geregeld, maar neemt in belang af ten aanzien van digitaal informatiebeheer. In kader van het digitaal informatiebeheer beschikt het lokaal bestuur niet over voldoende kennis en expertise om strategische keuzes te maken en de nodige instrumenten te ontwikkelen. Om die reden ging het lokaal bestuur een samenwerking aan met POLIS van de provincie Oost-Vlaanderen.

3.3.3. Beleidsvoorstellen

124. Opzetten van een decentrale externe communicatie door middel van communicatie-antennes.
125. Het aanbod en de dienstverlening beter bekendmaken, op maat van verschillende doelgroepen, via de meest geschikte kanalen.
126. Doorontwikkelen van het intranet en SharePoint.
127. Versnellen van de interne informatiedoorstroming.
128. Ontwikkelen van een strategie en instrumenten voor digitaal informatiebeheer.
129. Principieel kiezen voor digitaal informatiebeheer waar mogelijk.

4

Gavere als 'werkgever'

4. Gavere als ‘werkgever’

4.1. Monitoring

4.1.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• Het lokaal bestuur voldoet aan de formele rapporteringsverplichtingen. Het lokaal bestuur bundelt daarnaast beheersrapporten in periodieke managementrapporten.• De monitoring van de beleidsdoelstellingen verloopt goed, gestructureerd en periodiek.• Het lokaal bestuur volgt de aanbevelingen uit inspecties, audits, ... goed op. Aangeleverde rapporten worden actief gebruikt.	Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• Het lokaal bestuur heeft zijn rapporteringnoden niet in kaart gebracht.• De monitoring van de dienstverlening verloopt deels ad hoc en niet-geïntegreerd.
Kansen voor het beleid: <ul style="list-style-type: none">• De inzet van de beleidsmedewerker Organisatie en een intensiever gebruik van Pepperflow biedt opportuniteiten voor een sterkere en geïntegreerde monitoring, met o.a. meer gebruik van indicatoren.• Er is reeds bijzonder veel data beschikbaar die het lokaal bestuur ruw krijgt aangeboden.	Bedreigingen ten aanzien van het beleid:

4.1.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Het lokaal bestuur beschikt met Pepperflow over een krachtige rapporteringstool, waarvan het potentieel vandaag onderbenut is. Door de ontubbeling van de functie van deskundige Administratieve Organisatie in de functies van teamcoach HR en beleidsmedewerker Organisatie kan er meer menskracht besteed worden aan de kwalitatieve uitbouw van deze tool, die ingezet kan worden voor een structurele monitoring van de dienstverlening en sterkere en beter gecoördineerde beheersrapportering, bv. op basis van een oordeelkundig gekozen set van indicatoren.

4.1.3. Beleidsvoorstellen

130. In overleg met politiek en ambtelijk verantwoordelijken de rapporteringsnood (dienstverlening) in kaart brengen en op basis daarvan een beperkte, werkbare set van indicatoren samenstellen die zoveel mogelijk gebruik maakt van bestaande databronnen.

4.2. Organisatiestructuur

4.2.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
<p>Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het lokaal bestuur analyseerde in de periode 2021-2023 de macro- en microstructuur van de organisatie en ontwierp een nieuwe organisatiestructuur. • Het lokaal bestuur zet naast functiebeschrijvingen in op andere instrumenten, zoals teamcharters en flexmatrices, om verantwoordelijkheden in teams te verdelen. • Er is een goed en actueel overzicht van de delegaties en er zijn duidelijke afspraken tussen gemeente en OCMW, Die afspraken worden regelmatig geëvalueerd. • Het aantal personeelsleden in koppen en VTE per 1.000 inwoners is lager dan gemiddeld (2022 – Gemeentescan 12/01/2024). • Het percentage statutaire personeelsleden is lager dan gemiddeld (2022 – Gemeentescan 12/01/2024). • De diensten zijn onderling nabij en toegankelijk, er zijn korte afstanden tussen leidinggevend en de werkvloer (Sprokkelronde 14/05/2024). 	<p>Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De impactanalyse die het managementteam maakt op basis van het ontwerp-meerjarenplan krijgt te weinig aandacht: gewijzigde opdrachten worden niet vertaald naar een gewijzigde personeelsbehoefte. • Het lokaal bestuur beschikt over eenmansdiensten die kwetsbaar zijn op vlak van continuïteit (Sprokkelronde 27/05/2024). • Het lokaal bestuur is actief op beleidsdomeinen die niet formeel zijn toegewezen. • Het organogram en de personeelsomkadering zijn instrumenten die niet toelaten in te spelen op snel wijzigende omstandigheden. • Er zijn soms aanzienlijke discrepanties tussen de formele personeelsomkadering en de reële bezetting (verlofstelsels, langdurige ziekte, ...). De medewerkers zijn vragende partij voor een goede back-upwerking (Sprokkelronde 14/05/2024).
<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De uitrol van de microstructuur is nog niet volledig afgerond en de coördinatiemechanismen dienen opnieuw afgestemd te worden. • Niet alle functiebeschrijvingen zijn up-to-date en het format van de functiebeschrijvingen kan beter (meer werken met rollen, moderniseren competenties). • De randvoorwaarden voor een goede projectmethodologie zijn aanwezig maar worden op vandaag niet benut. De inzet van de beleidsmedewerker Organisatie en een intensiever gebruik van Pepperflow moet leiden tot een betere projectopvolging. 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een deel van de organisatiestructuur raakt niet ingevuld en wordt door externen waargenomen.

4.2.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Dynamische organisatiestructuur

Het lokaal bestuur evalueert regelmatig het organogram en de personeelsformatie en stuurt deze instrumenten minstens éénmaal per jaar bij. Om de organisatie toe te laten sneller in te spelen op nieuwe situaties, bv. bij onverwachte vacatures, kan verdere delegatie oplossingen bieden voor meer dynamiek: het organogram van raad naar college/vast bureau, en de aanstellings- en ontslagbevoegdheid van college/vast bureau naar algemeen directeur.

De organisatiestructuur werd in 2021-2023 zowel op macro- als op microniveau tegen het licht gehouden. Het resultaat is een organogram en een personeelsomkadering dat grotendeels voldoet aan de actuele personeelsbehoeften van de organisatie. De uitrol is nog lopende en er liggen nog heel wat uitdagingen op tafel: onderlinge verschuivingen van opdrachten, concrete toewijzing van opdrachten, vormgeven aan 'nieuwe' diensten en terug afstemmen van de onderlinge coördinatie, aanpassen van de functiebeschrijvingen, ...

De nieuwe lokale en Vlaamse legislatuur zullen allicht zorgen voor nieuwe wijzigingen in de opdrachten van het lokaal bestuur. De microstructuur dient bijgevolg op basis van het meerjarenplan 2026-2031 en van bevoegdheidsoverdrachten uit Vlaanderen opnieuw kritisch bekeken te worden.

De microstructuur van de technische dienst en de poetsdienst werd nog niet opnieuw tegen het licht gehouden. Een kritische evaluatie van de structuur en bezetting van deze diensten dringt zich op.

De krapte op de arbeidsmarkt laat zich voelen bij lokaal bestuur Gavere. Bepaalde profielen raken niet of moeilijk ingevuld, of er zijn nauwelijks kwalitatieve kandidaten te vinden. Het lokaal bestuur doet daarom uit noodzaak beroep op externen, bv. via outsourcing of via intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

Daarnaast zorgen andere factoren, zoals langdurige uitval of opname van verlofstelsels, voor onderbezetting van bepaalde diensten. Door de kleine te vervangen prestatiebreuken of het gebrek aan de juiste vervangersprofielen wordt de onderbezetting soms langdurig of zelfs structureel. De leidinggevendenden zijn vragende partij voor een actueel HR-instrument dat de reële bezetting afzet tegenover de formele personeelsomkadering.

Projectmethodologie

Het lokaal bestuur beschikt met Pepperflow over een krachtige rapporteringstool, waarvan het potentieel vandaag onderbenut is. Door de ontubbeling van de functie van deskundige Administratieve Organisatie in de functies van teamcoach HR en beleidsmedewerker Organisatie kan er meer menskracht besteed worden aan de kwalitatieve uitbouw van deze tool, die ook kan ingezet worden voor een projectopvolging.

4.2.3. Beleidsvoorstellen

131. Uitrollen van de microstructuur fase 1 en fase 2, en initiëren fase 3 (technische dienst/poetsdienst).
132. Herevalueren van de microstructuur in het licht van gewijzigde, lokale of Vlaamse, opdrachten.
133. Ontwikkelen HR-instrument voor de monitoring van de reële personeelsbezetting.
134. Evalueren delegaties personeelsinstrumentarium en -beleid.
135. Implementeren projectmethodologie en organiseren projectopvolging in Pepperflow.

4.3. Personeelsbeleid

4.3.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
<p>Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het lokaal bestuur biedt veel ontwikkelkansen en opleidingsmogelijkheden. • Het lokaal bestuur schenkt veel aandacht aan het welzijn van de medewerkers. • Het lokaal bestuur investeerde in een versterking van de personeelsadministratie. • De medewerkers waarderen het opleidingsaanbod inzake softskills (Sprokkelronde 27/05/2024). • De medewerkers waarderen sterk maatregelen zoals de glijtijden en de vrijdagnamiddagregeling. Er is een goede work-life balans. (Sprokkelronde 14/05/2024). • Het onthaal nieuwe medewerkers wordt goed voorbereid (Sprokkelronde 14/05/2024). • Het lokaal bestuur biedt extralegale voordelen (Sprokkelronde 14/05/2024). 	<p>Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De continuïteit van de dienstverlening is fragiel, vooral in kleine diensten. • De ontwikkel- en evaluatiecyclus wordt niet overal consequent toegepast. • Het personeelsbestand van het lokaal bestuur is weinig divers qua herkomst (2019 – Gemeentescan 12/01/2024 en Integratiescan 29/05/2024). • Selectieprocedures zijn log en duren lang (Sprokkelronde 14/05/2024). • Er bevinden zich nog relatief veel medewerkers op de laagste weddeschaal (Sprokkelronde 14/05/2024). • Sommige medewerkers vinden het aantal dagen thuiswerk onvoldoende (Sprokkelronde 14/05/2024). • Het vrijwilligersbeleid kreeg nog geen vorm.
<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het besluit rechtspositieregeling 2023 bevat heel wat opportuniteiten (bv. werving en selectie). • De intervisiemomenten voor leidinggevendenden verder aanhouden. • Het technisch personeel is vragende partij om de voordelen maximaal gelijk te schakelen voor alle medewerkers (Sprokkelronde 14/05/2024). • Het technisch personeel is vragende partij om de werktijden te flexibiliseren (Sprokkelronde 14/05/2024). • Thuis- en telewerk (materieel) ondersteunen (Sprokkelronde 14/05/2024). • Bij opleidingen meer inzetten op train-the-trainer en op het benutten van interne expertise. Wissellere met andere lokale besturen stimuleren (Sprokkelronde 14/05/2024). • De technische dienst vraagt meer specifieke opleidingen voor nieuwe werknemers (Sprokkelronde 14/05/2024). • We kunnen troeven zoals stabiliteit en jobzekerheid uitspelen bij selectie en werving (Sprokkelronde 14/05/2024). 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De uitstroom van een groot deel van het personeel is ingezet. • De gemiddelde leeftijd van het personeel neemt toe (2019 – Gemeentescan 12/01/2024). • Er heerst een steeds fellere krapte op de arbeidsmarkt. • De uitgaven voor personeel zijn gestegen. • De financiering van de pensioenen wordt, zonder maatregelen van bovenlokale overheden, problematisch. • Het besluit rechtspositieregeling 2023 kan de concurrentie met andere gemeenten aanwakkeren. • We kunnen ons wapenen door in te zetten op employer branding: de organisatie en werking positief in de kijker plaatsen, jobdagen organiseren, regelmatig een opendeurdag organiseren, ... (Sprokkelronde 14/05/2024). • Er is een tekort aan vrijwilligers en een gebrek aan actief beleid. Elke dienst houdt vast aan zijn vrijwilligers i.p.v. ze te delen (Sprokkelronde 11/06/2024).

<ul style="list-style-type: none"> • We kunnen aandacht en erkenning geven aan collega's die op pensioen gaan, bv. betrekken bij het reilen en zeilen van het bestuur, blijven uitnodigen voor activiteiten, betrekken als vrijwilliger, ...(Sprokkelronde 14/05/2024). 	
--	--

4.3.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Van personeelsdienst naar HR-dienst

Het lokaal bestuur versterkte in de beleidsperiode 2020-2025 de bezetting op de personeelsdienst. De versterking maakt niet alleen een kwalitatieve verbetering van de personeelsadministratie mogelijk, maar zal in de toekomst zorgen voor een stabiel HR-beleid waarbij HR-processen ingericht en opgevolgd worden om de autonomie, betrokkenheid en competenties van medewerkers te maximaliseren.

Rechtspositieregeling

De Vlaamse overheid nam in 2023 een nieuwe minimale rechtspositieregeling aan. Deze rechtspositieregeling bevat minder spelregels en dus meer opportuniteiten voor het lokaal bestuur om bv. om te gaan met de krapte op de arbeidsmarkt. Het lokaal bestuur kan de nieuwe rechtspositieregeling op eigen tempo invoeren; intussen blijven in overgang de oude rechtspositieregelingen van 2007 en 2010 van kracht.

Eén van de mogelijkheden die de nieuwe rechtspositieregeling biedt is de loonflexibilisering: lokale besturen kunnen voortaan zelf hun weddeschalen definiëren. Gezien dit het einde van de uniforme weddeschalen betekent, kan deze mogelijkheid de loonconcurrentie tussen lokale besturen aanwakkeren. Het lokaal bestuur kan dus op termijn gedwongen worden om hierover een standpunt in te nemen en om te zetten in een eigen loonbeleid.

4.3.3. Beleidsvoorstellen

136. De HR-processen inrichten met het oog op maximale autonomie, betrokkenheid en competenties.
137. Het besluit rechtspositieregeling 2023 geleidelijk aan omzetten naar de lokale rechtspositieregeling.
138. Ontwikkelen van een eigen loonbeleid, met bijzondere aandacht voor de laagste weddeschalen.
139. Onze aantrekkelijkheid als werkgever verder versterken door o.a. flexibilisering van de werktijden, telethuiswerk.
140. Vrijwilligerswerk stroomlijnen en afstemmen op basis van een beleidsvisie voor de inzet van vrijwilligers.

4.4. Organisatiecultuur

4.4.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
<p>Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een nieuwe set van organisatiewaarden werd participatief bepaald. • De medewerkers ervaren een goede sfeer op het werk en er zijn voldoende leuke activiteiten (Sprokkelronde 14/05/2024). 	<p>Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ondersteuning bij deontologisch kwetsbare situaties en integriteitsproblemen. • De prikklok is niet meer van deze tijd (Sprokkelronde 14/05/2024). • De medewerkers weten niet van elkaar wat de dienstverlening van andere diensten inhoudt (Sprokkelronde 11/06/2024).
<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • We kunnen de organisatiewaarden binnen het HR-beleid inzetten en toepassen als moreel kompas. • Het lokaal bestuur kan de activiteiten van de Vriendenkring, spontane initiatieven en informele personeelsbijeenkomsten die voor verbinding zorgen ondersteunen (Sprokkelronde 14/05/2024). • De medewerkers willen elkaars werking leren kennen via een 'open dag' (Sprokkelronde 14/05/2024). 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p>

4.4.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Van organisatiewaarden tot moreel kompas

In de loop van 2023 definieerden de medewerkers vier nieuwe organisatiewaarden:

- Dienstbaarheid
- Fierheid
- Vertrouwen
- Groei

Deze organisatiewaarden bevatten veel potentieel, zowel intern als extern, en kunnen verder ingang vinden via diverse HR-instrumenten.

Door de kleine schaal van het lokaal bestuur en de specifieke context van elke functie, is het moeilijk om medewerkers te trainen op deontologisch kwetsbare situaties, dilemma's, ... Door de organisatiewaarden concreet te vertalen kunnen ze, samen met de missie en de visie van de organisatie, ingezet worden als een moreel kompas, dat medewerkers kan helpen bij het maken van de juiste keuzes.

Sociale verbinding

De medewerkers waarderen de ‘familiale’ werksfeer van het lokaal bestuur. Er is een grote verbondenheid onder collega’s die zorgt voor een navenante inzet. Sociale activiteiten, hetzij georganiseerd door het lokaal bestuur, hetzij informeel of spontaan op initiatief van het personeel zelf, spelen hierin een belangrijke rol.

De werksfeer is een belangrijke retentiefactor en het actief beheer van de sociale kalender van het lokaal bestuur is dan evenzeer belangrijk.

Het lokaal bestuur is de voorbije jaren gegroeid, op meerdere manieren: de integratie van gemeente en OCMW, nieuwe functies of bevoegdheden, de samenwerking met externe partners, ... Dit gaat ongewild gepaard met wat meer afstand tussen de diensten en dus met wat minder kennis van elkaars reilen en zeilen. De medewerkers zijn evenwel enthousiast om elkaars dienstverlening beter te leren kennen.

4.4.3. Beleidsvoorstellen

141. Verder implementeren van de organisatiewaarden binnen het HR-instrumentarium.
142. Ontwikkelen van een moreel kompas voor medewerkers.
143. Actief beheren en ondersteunen van sociale activiteiten voor/door medewerkers.
144. Stimuleren van kennisuitwisseling over elkaars dienstverlening.

4.5. Financieel beleid

4.5.1. SWOT-analyse bestaande toestand

4.5.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• Het lokaal bestuur hanteerde bij het meerjarenplan 2020-2025 financiële beheersdoelen die ambitieuzer zijn dan de verplichte financiële evenwichten die Vlaanderen oplegt in de beleids- en beheerscyclus.• Deze financiële beheersdoelen zijn geënt op volgende parameters met een focus op het laatste jaar van de legislatuur (2025):<ul style="list-style-type: none">• Een autofinancieringsmarge van minstens € 1.000.000.• Een beschikbaar budgettair resultaat van minstens € 4.000.000.• Een uitstaande schuld van maximaal € 1.000 per inwoner.• Het samenspel en de combinatie van bovenstaande parameters zorgt ervoor dat het bestuur enerzijds beter bestand is tegen onverwachte moeilijkheden (zoals bv. de recente energiecrisis en de inflatiecrisis) en anderzijds ook marge waarborgt voor toekomstig beleid.• Het lokaal bestuur hanteert geen bovengemiddelde tarieven op de aanvullende belastingen (nl. de aanvullende personenbelasting (APB) en opcentiemen op de onroerende voorheffing (OOV)) die samen goed zijn voor ruim 90% van de fiscale opbrengsten (Belfius studie 2024 'Individueel Financieel Profiel Gavere').• De eigen gemeentelijke belastingen die het lokaal bestuur heft zijn laag. Vergeleken met het gemiddelde in Vlaanderen (zonder Gent en Antwerpen) heft Gavere 13% minder aan eigen gemeentelijke belastingen (Belfius studie 2024 'Individueel Financieel Profiel Gavere').	Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• Het lokaal bestuur heeft veel verschillende en kleine gemeentelijke belastingreglementen die veel administratie vergen maar weinig renderen (zoals bv. de gemeentebelasting op markten, kermissen, nachtwinkels, ...) of geïntegreerd kunnen worden (zo is er bv. een apart reglement op enerzijds huisvuilophaling en anderzijds de afgifte van afval op het recyclagepark).• Het lokaal bestuur hanteert soms zeer lage tarieven bij retributiereglementen en werkt vooralsnog niet met prijsindexering.• Het lokaal bestuur heeft retributiereglementen rond bepaalde thema's (bv. Beleving) die nog niet allemaal onderling gecoördineerd zijn.• Het lokaal bestuur heeft een uitgebreid patrimonium en een dicht gemeentelijk wegennet. Het onderhoud van zowel het patrimonium als het wegennet vergt jaarlijks een ernstige investeringsinspanning.• De financiële reserves die het lokaal bestuur aanhoudt bij Farys en Fluvius minderen waardoor een grotere investeringsinspanning nodig zal zijn om het huidig tempo aan te houden om enerzijds het afvalwater te scheiden en te zuiveren en anderzijds de openbare verlichting te verleden.

Kansen voor het beleid:	Bedreigingen ten aanzien van het beleid:
<ul style="list-style-type: none"> • De eigen gemeentebelastingen kunnen bij het begin van een nieuwe legislatuur geactualiseerd worden. • Het kadastraal inkomen is achterhaald als basis voor een modern onroerendgoedfiscaliteit. Bovendien is het lokaal bestuur niet goed bedeed wat betreft het kadastraal inkomen. Een nieuwe visie op de Vlaamse onroerendgoedfiscaliteit kan potentieel een beter en eerlijker rendement teweegbrengen bij de opcentiemen op de onroerende voorheffing. • De retributiereglementen kunnen bij de start van een legislatuur opnieuw onderling afgestemd worden, maximaal vereenvoudigd en waar mogelijk geïndexeerd. • Het lokaal bestuur blijft actief zoeken naar specifieke subsidiemogelijkheden voor nog uit te voeren beleidsprojecten. 	<ul style="list-style-type: none"> • De maatschappelijke vergrijzing heeft een negatieve impact enerzijds op het toekomstig rendement van de aanvullende personenbelasting en anderzijds de toekomstige pensioenverplichtingen van het lokaal bestuur. • Een wijziging of hervorming van de (federale) personenbelasting heeft een rechtstreekse impact op de aanvullende personenbelasting. • Vlaanderen beëindigt recurrente betoelaging (zoals bv. de compensatie van de Eliaheffing, het Open Ruimtefonds, ...) waardoor de Vlaamse algemene subsidiestromen dalen met dus een negatieve impact op het toekomstige exploitatiebudget van het lokaal bestuur. Daarnaast zijn er ook algemene subsidiestromen (zoals bv. de compensatievergoeding voor het ex-gesco-personeel) zonder groeivoet. • De VREG beperkt steeds meer het rendement (dividend) dat vanuit de distributienetbeheerders mag uitgekeerd worden naar de lokale besturen. • Intercommunales (zoals bv. IVM), maar ook de hulpverleningszone Centrum en de politiezone Schelde-Leie hebben steeds grotere tekorten, zowel op hun werkingsbudget als op hun investeringsbudget, die ze verhalen op de betrokken gemeentebesturen.

4.5.2. Beleidsvoorstellen

145. Behouden van financiële beheersdoelen bovenop de financiële evenwichten die Vlaanderen oplegt via de beleids- en beheerscyclus.
146. Rationaliseren en optimaliseren van de (eigen) gemeentebelastingen en retributiereglementen.
147. Actief waken over de evolutie van de tekorten, zowel op het werkingsbudget als op het investeringsbudget, van partners die het lokaal bestuur moet financieren.
148. Actief opvolgen van de voorwaarden en (financiële) gevolgen met betrekking tot de fusie van lokale besturen, die de Vlaamse Regering zal uitwerken.

4.6. Facilitaire middelen, opdrachten en contracten

4.6.1. SWOT-analyse bestaande toestand

4.6.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• De inzet van een deskundige Patrimonium draagt bij tot een geïntegreerd beheer van het patrimonium van gemeente en OCMW.• Het lokaal bestuur investeerde in een nieuwe (CO₂-neutrale) sporthal, in grote PV-installaties op eigen gebouwen (eigen productie groene stroom).• Het energieverbruik van de gebouwen wordt gemonitord en bijgestuurd waar nodig.• Het lokaal bestuur beschikt over eigen, goed werkende facilitaire diensten (poetsdienst en technische dienst).• Het lokaal bestuur maakt duurzame keuzes.• Het lokaal bestuur inventariseerde keuringen en onderhoudsbeurten met het oog op duurzaam en planmatig onderhoud van gebouwen.• De contracten worden centraal gemonitord.• De gemeentelijke uitleendienst is geïntegreerd in het gemeentelijk magazijn.	Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• De inrichting van het administratief centrum en De Poort is niet langer afgestemd op de wijze waarop de dienstverlening wordt verleend; de ruimtes worden suboptimaal ingezet. De keukenruimte is te klein geworden. Sommige medewerkers ervaren een gebrek aan stille ruimtes (Sprokkelronde 14/05/2024).• Er is een tekort aan stockageruimte voor de technische dienst.• De medewerkers zijn vragende partij voor degelijke fietsenstallingen (Sprokkelronde 14/05/2024).• Het lokaal bestuur beschikt over een verouderd patrimonium. Er is nood aan investeringen in gebouwen om de dienstverlening op peil te houden (Sprokkelronde 27/05/2024).• Er is nog geen strategisch vastgoedplan opgemaakt waardoor een ad hoc aanpak geldt voor het herstel of de renovatie van sommige gebouwen.• Er is onvoldoende budget voorzien om alle noodzakelijke onderhouden en keuringen uit te voeren (momenteel enkel i.f.v. veiligheid).• Het lokaal bestuur heeft geen raamcontracten voor het onderhoud van installaties en keuringen. Er is daarnaast weinig interne kennis over technische installaties.• Er is geen uniformiteit in de technische installaties (grote diversiteit in types).• Er werd niet geopteerd voor een CO₂ neutrale oplossing voor recente gebouwen (voetbalinfrastructuur).• De verantwoordelijkheidszin bij sommige gebruikers van gemeentelijke gebouwen is vaak ondermaats, vooral op het vlak van energie en veiligheid.• Het stimuleren van samenwerking tussen verenigingen/gebruikers van gemeentelijke infrastructuur is onvoldoende.

Kansen voor het beleid:	Bedreigingen ten aanzien van het beleid:
<ul style="list-style-type: none"> • Het lokaal bestuur heeft behoefte aan de ontwikkeling van een vastgoedstrategie. • De beleidsmedewerker Financiën zal ingezet worden als deskundige overheidsopdrachten. • Het delen van energie tussen gebouwen wordt mogelijk. • Het lokaal bestuur kan de samenwerking met Veneco, VEB en VVSG verder uitbouwen. • Er kan ingezet worden op alternatieve, energiezuinigere verwarmingsbronnen. • (Kerk)gebouwen kunnen een nieuwe (multifunctionele) invulling krijgen en modulair gebruikt worden. • Door het Decreet Open Scholen moeten scholen zich op termijn openstellen voor burgers en verenigingen (Workshops adviesraden 22-25/05/2024). • De medewerkers zien mogelijkheden in het inrichten van het administratief centrum als flexwerkplek (Sprokkelronde 14/05/2024). • De kerkgebouwen kunnen ingezet worden als ontmoetingsruimten (Sprokkelronde 11/06/2024) of om invulling te geven aan andere gekende noden (Sprokkelronde 20/06/2024 + Workshops adviesraden 22-25/05/2024). • De behoeften van verenigingen kunnen in kaart gebracht worden om vervolgens (enkele) gebouwen duurzaam te renoveren (Sprokkelronde 20/06/2024). 	<ul style="list-style-type: none"> • De ambitieuze klimaatdoelstellingen die Europa wil bereiken vergen een enorme uitdaging om het patrimonium van het lokaal bestuur op energetisch vlak in orde te brengen. • Een lange termijnvisie (strategisch vastgoedplan) is afwezig waardoor de doelstellingen van het klimaatplan niet worden behaald. • De budgettaire impact van het herstel, de instandhouding en het onderhoud van gebouwen (het lokaal bestuur beheert ca. 40 gebouwen) kan groot zijn. • Energiecrisisen zorgen voor hoge energiefacturen. • De wetgeving inzake energiebeleid is complex en verandert vaak • De concentratie van kennis bij één medewerker vormt een continuïteitsrisico.

4.6.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Een strategie voor gemeentelijk vastgoed

Lokaal bestuur Gavere heeft meer dan 40 gebouwen in portefeuille. Gebouwen zijn in de eerste plaats middelen om een bepaalde doelstelling te behalen of bepaalde dienstverlening mogelijk te maken. Ze brengen heel wat kosten met zich mee en het bezit van gebouwen wordt daarom beter maximaal afgestemd op lokale behoeften. Gebouwenbeheer kost veel geld; gebouwen die geen rol spelen voor de lokale behoeften, die energieverwendend zijn, of die asbesthoudend zijn worden best afgestoten of gesloopt.

Het lokaal bestuur dient de behoeften aan gebouwen of lokalen (voor zichzelf en voor derden) in kaart te brengen, op basis daarvan strategische keuzes te maken en die keuzes vervolgens consequent uit te rollen. De vastgoedstrategie moet ook klaarheid scheppen over de plaats en de rol van leegstaande panden, zoals kerkgebouwen.

We schuiven in de strategie de principes van multifunctioneel en modulair gebruik naar voren. Niet-gemeentelijk vastgoed kan daarbij ook een rol spelen. Meer zelfs, het Decreet Open Scholen legt bijvoorbeeld de multifunctionaliteit van schoolgebouwen op. De eerste projecten die hiervoor in het vizier komen zijn de eigen schoolrenovatieprojecten op de vestigingen van de gemeentelijke basisschool De Vierklaver in Baaigem en Asper.

In andere gebouwen (sportgebouwen, socio-culturele gebouwen) dient een grotere bezetting door meerdere gebruikers nagestreefd te worden.

Naar een duurzaam en gezond patrimoniumbeheer: prioriteiten en strategieën

Lokaal bestuur Gavere heeft zich geëngageerd om bepaalde doelstellingen te behalen op het gebied van energieneutraliteit en asbestvrij zijn. Het ondertekenen van initiatieven zoals 'Vlaanderen Asbestvrij' tegen 2040 en SURE 2050 (klimaat- en energieneutraal patrimonium tegen 2050) zijn voorbeelden van deze engagementen die alleen met een lange termijnstrategie kunnen worden bereikt. Daarnaast moet men voldoen aan wetgeving zoals de EPC-wetgeving en brandveiligheidsvoorschriften.

De uitstoot van de eigen activiteiten en gebouwen is de afgelopen legislatuur gedaald. In vergelijking met het referentiejaar 2019 werd al 13,56% energie bespaard en 15,36% minder CO₂ uitgestoten.

Tijdens de energiecrisis van 2022 en 2023 waren we genoodzaakt om maatregelen te treffen die op korte termijn energiebesparingen opleverden. We kunnen verder maatregelen nemen die passen in een lange termijnvisie:

- De keuze van de technieken afstemmen op de aard van het gebruik. Zo kan bijvoorbeeld stralingswarmte (infraroodpanelen, vloer- en muurverwarming) zuiniger, gezonder en goedkoper zijn in gebruik dan de conventionele luchtverwarming via radiatoren of blazers.
- De monitoring van verbruik.
- De educatie en de sensibilisering van gebruikers.

4.6.3. Beleidsvoorstellen

149. Opmaken van een strategisch vastgoedplan (langetermijnvisie) met een focus op multifunctioneel gebruik.
150. Opmaken van een meerjarenplan met gefaseerde aanpak van asbestverwijdering tegen 2034 (risicovolle asbesttoepassingen) - 2040 (alle asbesttoepassingen) en klimaatneutraliteit tegen 2050.
151. Realiseren van de schooluitbreidingen Gemeentelijke Basisschool De Vierklaver Baaigem en Asper (AGION-dossiers).

4.7. ICT

4.7.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
<p>Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het ICT-team werd versterkt met een deskundige. • Er werden initiatieven genomen rond e-inclusie (Sprokkelronde 27/05/2024). • De uniformiteit in ICT-materiaal zorgt voor een beheersbaar ICT-park. • De vernieuwing van schermen en het uitbreiden naar 2 schermen in 2024 verhoogde de productiviteit van de werknemers. • MFA is reeds actief sinds eind 2020 voor alle cruciale logins / toegangen. • De lokale ICT-infrastructuur is bijna voor 100% in eigen beheer. 	<p>Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het lokaal bestuur is afhankelijk van softwareleveranciers. • Het lokaal bestuur beschikt niet over een ICT-continuïteitsplan. • Onze inwoners zijn minder dan gemiddeld tevreden met de digitale dienstverlening (2023 - Gemeentescan 12/01/2024). • Volgens de medewerkers zijn de klanten onvoldoende op de hoogte van de digitale dienstverlening (Sprokkelronde 27/05/2024). • De telefonie werkt niet optimaal. Extra functionaliteiten (zoals voicemail, antwoordapparaat, ...) en een terugbelbeleid zijn wenselijk (Sprokkelronde 27/05/2024). • De digitalisering van de dienstverlening staat nog niet ver genoeg (Sprokkelronde 11/06/2024). • De serverinfrastructuur staat lokaal, maar is niet ontdubbeld: zonder server is er geen mogelijkheid tot werken. Er is een te hoge afhankelijkheid van lokale infrastructuur. • Het gebruik van lokale netwerkschijven zorgt voor een beperking in de samenwerking met zowel interne als externe diensten.
<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Artificiële intelligentie kan een opportuniteit zijn om de werking en de dienstverlening te verbeteren. • Een ticketingsysteem maakt rapportering over veel voorkomende issues mogelijk. • ABB deed beleidsaanbevelingen om de digitale transformatie bij lokale besturen te versterken. • De medewerkers zien kansen om de website uit te bouwen tot een interactief portaal, met link naar 3P voor meldingen, slimme formulieren, betaalmodule, statusmeldingen dossiers, ... (Sprokkelronde 27/05/2024). • De medewerkers sensibiliseren over digitale ongeletterdheid (Sprokkelronde 27/05/2024). 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cybercriminaliteit. • Digitale uitsluiting: niet iedereen is digitaal mee (Sprokkelronde 27/05/2024). Een derde van onze inwoners heeft nog enige vorm van hulp nodig bij onlinedienstverlening. Een kwart van onze (vooral oudere) inwoners wil graag fysieke dienstverlening (Burgerbevraging 07/12/2023). • Snellere opvolging en bijscholen van kennis van de continue veranderende cloud-diensten wordt een uitdaging. • Financiële impact op de ver-cloud-ing.

<ul style="list-style-type: none"> • Het grootste deel van onze (vooral jongere) inwoners wil graag zoveel mogelijk online dienstverlening (Burgerbevraging 07/12/2023). • De optimalisatie en efficiënter gebruik van de cloud (SaaS, IaaS, SharePoint, ...) kan de afhankelijkheid van de lokale infrastructuur sterk doen dalen en de flexibiliteit verhogen. 	
--	--

4.7.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Het lokaal bestuur versterkte de interne dienstverlening op vlak van ICT door de aanwerving van een deskundige ICT, gedeeld met lokaal bestuur Zwalm. Daarnaast ontwikkelde de dienst een eigen ticketingsysteem voor de melding van IT-problemen.

Informatieveiligheid en bescherming tegen cybercriminaliteit vereisen steeds meer aandacht (en investeringen). Hoewel het lokaal bestuur regelmatig nieuwe beschermingsmaatregelen neemt, blijft het belangrijk om innovatief te blijven. Het lokaal bestuur beschikt over diverse back-upmaatregelen maar een allesomvattend continuïteitsplan is er tot op vandaag niet. Continuïteitsplanning is bovendien geen exclusieve verantwoordelijkheid van de dienst ICT, integendeel.

Door de lokale ICT-infrastructuur in eigen beheer te houden, kan de ICT-dienst sneller schakelen en inspelen op veranderingen en het oplossen van problemen. Hiervoor moet wel de nodige vakkennis bij de ICT-dienst aan boord zijn, waardoor het continue bijscholen een noodzaak blijft. We zien momenteel een sterke verschuiving van de kennis over de lokale ICT-infrastructuur naar een veel bredere kennis op het gebied van clouddiensten die de lokale ICT-infrastructuur gedeeltelijk, en op lange termijn zelfs volledig, zal vervangen. Dit proces wordt dan nog eens versneld door de groeiende cybersecurity-bedreigingen, waar de meeste clouddiensten beter tegen zijn gewapend door gebruik van modernere beveiligingstechnieken. Het is belangrijk om de kennis hiervan op te schalen, zodat alles in eigen beheer kan blijven.

Artificiële intelligentie stelt organisaties voor nieuwe uitdagingen, maar biedt ook nieuwe kansen. De beleidsperiode 2026-2031 wordt allicht een periode waarin AI volwassen en bruikbaar wordt in onze eigen werking.

4.7.3. Beleidsvoorstellen

152. Opmaken van een bedrijfscontinuïteitsplan.
153. Experimenteren met artificiële intelligentie en opvolgen van de ontwikkeling in functie van de werking.
154. Versnellen van de digitalisering van de gemeentelijke diensten zodat burgers, die dit wensen, meer zelf kunnen regelen.
155. Een structureel, dienstoverschrijdend beleid rond inclusieve digitale dienstverlening uitwerken (WebContentAccessibility, gebruiksvriendelijkheid, multi-kanaalstrategie, ...).

156. Verder inzetten op de implementatie van clouddiensten (met de daarbij stijgende ICT-kosten) ter bevordering van de flexibiliteit in werking voor de gebruikers en afbouwen van de hoge afhankelijkheid van de lokale en kwetsbaardere ICT-infrastructuur.
157. Inzetten op regelmatige trainingssessies en workshops voor het IT-personeel, al dan niet gestimuleerd op het behalen van certificeringen in cloud-technologie, met het doel bijhouden van kennis en vaardigheden in eigen huis met betrekking tot de nieuwste cloud-diensten.
158. Actief blijven inzetten op extra beveiligingsmaatregelen ter verhoging van de cybersecurity zoals: geavanceerde MFA-oplossingen en SSO voor cloud-diensten, regelmatige beveiligingsaudits om kwetsbaarheden te identificeren en aan te pakken, en verdere implementatie van een gedetailleerd toegangsbeheerbeleid met als basis zero-trust

5

Gavere als 'rode draad'

5. Gavere als ‘rode draad’

5.1. Samenwerking en fusie

5.1.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• Het lokaal bestuur kon door samenwerking met professionele derden haar dienstverleningsaanbod versterken.• Veel samenwerkingsverbanden worden intern goed gedragen (Sprokkelronde 27/05/2024).	Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid: <ul style="list-style-type: none">• Het lokaal bestuur is als organisatie te klein (personeelsbestand) om in bepaalde domeinen voldoende expertise en continuïteit te waarborgen.• Door de schaal van het bestuur zijn medewerkers vooral generalisten, er zijn weinig mogelijkheden om te specialiseren (Sprokkelronde 14/05/2024).• De uitdagingen op het vlak van digitalisering zijn groot en overstijgen het niveau van het lokaal bestuur (VVSG Omgevingsanalyse – fiche digitale transformatie).
Kansen voor het beleid: <ul style="list-style-type: none">• Het lokaal bestuur kan zijn dienstverleningsaanbod verzekeren of versterken door samenwerking met niet-professionele derden. Dienstoverschrijdend werken kan het dienstverleningsaanbod versterken bv. e-inclusie (Sprokkelronde 27/05/2024).• Een fusie kan de continuïteit van de dienstverlening beter garanderen (Sprokkelronde 14/05/2024).• De medewerkers kunnen bij fusie meer expertise opbouwen (Sprokkelronde 14/05/2024).	Bedreigingen ten aanzien van het beleid: <ul style="list-style-type: none">• Medewerkers vinden dat de dienstverlening bij fusie inboet aan toegankelijkheid en nabijheid (Sprokkelronde 14/05/2024).• De toenemende complexiteit van de werking van (sommige) samenwerkingsverbanden vergt een meer actieve opvolging.• De regiovorming beperkt de mogelijkheden van het lokaal bestuur tot samenwerking. Het lokaal bestuur moet keuzes maken op basis van geografie i.p.v. effectiviteit en efficiëntie.• Het bipolair bestuursmodel voorgesteld door ABB.• Het grootste deel van onze inwoners is geen voorstander van fusie. Voor een groot deel van onze (vooral oudere) inwoners is het eigenlijk om het even. De inwoners zien Nazareth, Zwalm en Kruisem als belangrijkste mogelijke fusiepartners. De voorkeur van de inwoners verschilt naargelang de deelgemeente waar ze wonen (Burgerbevraging 07/12/2023).• In het geval van een fusie willen de inwoners de authenticiteit van de gemeente behouden. Dezelfde naam en de toegankelijkheid/nabijheid van de dienstverlening behouden scoren ook goed. Bijkomend aanbod creëren blijkt van eerder ondergeschikt belang (Burgerbevraging 07/12/2023).

	<ul style="list-style-type: none"> • De medewerkers verwachten bij fusie een terugval in collegialiteit omwille van verschillende organisatieculturen (Sprokkelronde 14/05/2024). • Sommige medewerkers zien fusies als een bedreiging voor de eigen functie (Sprokkelronde 14/05/2024). • De medewerkers verwachten bij fusie langere verplaatsingen naar de werkplek (Sprokkelronde 14/05/2024).
--	---

5.1.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Bestuurlijke noodzaak tot fusie

Het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) stelt dat *“heel wat lokale besturen op de grenzen van hun bestuurskracht botsen. Het ontbreekt hen aan de noodzakelijk personele en financiële capaciteit voor een stabiele, sterke ambtelijke organisatie die kennis borgt en op expertise steunt”*. ABB stelt een bipolair bestuursmodel voor, met een sterke Vlaamse overheid én met sterke lokale besturen. Zonder schaalvergroting zal de publieke dienstverlening volgens ABB verder verschuiven naar andere actoren (zoals intergemeentelijke samenwerkingsverbanden) die verder van de burger afstaan. ABB is daarom voorstander van een dwingend kader voor fusies van gemeenten, waarbij een schaal van 30.000 inwoners een absoluut minimum is. De referentieregio's beschouwt ABB als een intermediair platform voor bovenlokale afstemming. *Meer weten? Zie 'Inspiratiebundel voor een regeerakkoord 2024-29' van het Agentschap Binnenlands Bestuur.*

Personele capaciteit

Voor ABB is schaalvergroting een belangrijk middel om de ambtelijke capaciteit op te schroeven. ABB ziet in fusies een oplossing voor het gebrek aan capaciteit, back-up, specialisatie en doorgroeimogelijkheden. De pooling van medewerkers door intergemeentelijke samenwerking of de aanleg van gemeenschappelijke werfreserves in kader van de regiomobiliteit beschouwt ABB als suboptimale instrumenten.

De stelling van ABB kan worden bijgetreden. Lokaal bestuur Gavere werkt nu reeds samen met andere (lokale) besturen om tegemoet te komen aan:

- Continuïteitsrisico's (bv. communicatie noodplanning binnen de politiezone).
- Onvoldoende prestatievolume (bv. ICT-samenwerking met lokaal bestuur Zwalm).
- Gebrek aan interne capaciteit en expertise (bv. klimaat en handhaving met Veneco; informatieveiligheid, GIS en informatiebeheer met POLIS van de provincie Oost-Vlaanderen; onroerend erfgoed met IOED Leie en Schelde).

De toenemende complexiteit doet de nood aan (externe) expertise verder toenemen (bv. noodplanning).

Bepaalde bevoegdheidsdomeinen hebben geen toegewezen personeel en blijven dus grotendeels onontgonnen terrein (bv. lokale economie).

Ondanks de inspanningen die het lokaal bestuur de voorbije legislatuur deed op het vlak van personele capaciteit, blijven er dus blinde vlekken, waar schaalvergroting (naast samenwerking) een oplossing kan bieden.

Financiële capaciteit

Samenwerken kan vanuit financieel oogpunt enkel worden aangemoedigd indien er op die manier een hogere kwaliteit wordt ingebracht tegen een gedeelde (en dus lagere) kost.

Op basis van de meest recente cijfers die het lokaal bestuur kan voorleggen (de jaarrekening 2023) en op basis van het takenpakket dat het lokaal bestuur van de hogere overheden moet uitvoeren in 2024 dient echter vanuit financieel oogpunt gesteld te worden dat er op vandaag geen behoefte is aan schaalvergroting.

Aanbod van publieke dienstverlening

Lokaal bestuur Gavere kon de voorbije legislatuur zijn dienstverleningsaanbod aanzienlijk uitbreiden door samen te werken met:

- Andere gemeenten (bv. Wonen Leie en Schelde).
- Professionele partners (bv. Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg).
- Niet-professionele partners (bv. vzw Voedselhulp Gavere).
- Vrijwilligers (bv. buddy van nieuwkomers).

Door deze werkwijze te hanteren kan lokaal bestuur Gavere een brede, diverse en tegelijk nabije dienstverlening aanbieden aan zijn inwoners, terwijl het zelf kan focussen op kerntaken. De medewerkers zien op dit punt nog potentieel in een intensere dienstoverschrijdende samenwerking én in de uitdieping van de samenwerking met niet-professionele partners.

Draagvlak voor fusie

De Vlaamse Regering zet verder in op de vrijwillige fusie van lokale besturen tijdens de periode 2026-2031. Behoudens wanneer de Vlaamse Regering (later) de fusies zelf geografisch afbakt, is het debat over een fusie en over de potentiële fusiepartners bij uitstek waardengeladen en dus een politiek debat. Om dit debat te faciliteren kunnen beleidsmakers eventueel gebruik maken van de Fusietool van de KU Leuven.

Het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 ‘Samen werken aan een warm en welvarend Vlaanderen’ vermeldt het volgende over gemeentelijke fusies:

Het lokale bestuursniveau vormt het uithangbord van de overheid. Als politiek basisniveau stellen de lokale besturen dag na dag alles in het werk om de levenskwaliteit van hun inwoners te verhogen en zijn ze het eerste aanspreekpunt voor uiteenlopende maatschappelijke uitdagingen. Er wordt meer en meer gekeken naar onze lokale besturen om het voortouw te nemen. Maar soms hebben die onvoldoende bestuurskracht om hun taken tot een goed einde te brengen. Het ontbreekt hen aan ambtelijke capaciteit en soms ook aan schaalgrootte. Onze bestuurlijke organisatie moet daarom aangepast worden om de complexe maatschappelijke uitdagingen van vandaag en morgen beter het hoofd te bieden. Een schaalvergroting kan een antwoord zijn om zowel het Vlaamse als het lokale beleid te realiseren, met behoud van de nabijheid van het lokale niveau. Daarom gaat deze regering verder op het stimulerend beleid van de voorgaande regeerperiodes rond fusies. We behouden een fusiebonus in de vorm van een schuldovername en voorzien ook voldoende middelen om het transitieproces zelf te onderbouwen. We voorzien een leidraad voor logische en kwaliteitsvolle fusies. De Vlaamse Regering trekt volop de kaart van het lokale niveau. We willen dat elke gemeente een krachtige en moderne administratie heeft met voldoende en goed opgeleid personeel dat nog beter werkt voor zijn inwoners. Zo geven we onze burgers de dienstverlening die ze anno 2024 mogen verwachten.

Bij onze inwoners zien we momenteel weinig draagvlak voor een fusie. De inwoners benaderen fusie vanuit hun eigen beleving en staan op zich weinig stil bij de achterliggende waarden of redenen om tot een fusie te komen. Zij geven vaak de voorkeur aan een fusie met de buurgemeente die het dichtste bij hun eigen woonplaats is en liggen vooral wakker van het behoud van zowel de authenticiteit van de gemeente als van de toegankelijkheid en nabijheid van de dienstverlening.

Hoewel medewerkers ook voordelen zien in een fusie, staat het grootste deel van de medewerkers eerder negatief tegenover een fusie. Zij zijn begaan met de toegankelijkheid en de nabijheid van de dienstverlening, en vrezen vooral voor de teloorgang van de eigen organisatiecultuur en de vertrouwde collegialiteit. Uiteraard bekijken medewerkers dit vanuit een persoonlijk perspectief en staan ze stil bij de gevolgen op hun plaats in de organisatie, hun inhoudelijk werk, hun werkplek, ...

Regionale samenwerking binnen de referentieregio

De Vlaamse overheid deelde lokaal bestuur Gavere in bij de referentieregio 'Gent'. Een groot deel van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden moet in de toekomst, volgens verschillende tijdspaden, op die referentieregio afgestemd worden. De samenwerkingsverbanden die vanuit Vlaanderen geïnitieerd werden moeten zich grotendeels conformeren in de periode 2024-2026.

Intergemeentelijke samenwerking is omwille van zijn thematisch gedifferentieerd voorzieningsniveau een goede formule voor effectiviteit en efficiëntie, én een alternatief voor fusie. Door zijn geografische ligging maakt Gavere deel uit van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden in alle windrichtingen.

Intergemeentelijke samenwerking vergt van het lokaal bestuur een adequate opvolging en is slechts zinvol als het lokaal bestuur er een actieve rol kan in opnemen. Het engagement van de deelnemers dient een evenwichtige verdeling te kennen.

Lokaal bestuur Gavere bevindt zich op de grens van de referentieregio. De verdere implementatie van de referentieregio zal de toekomstige samenwerkingskeuzes beperken.

Lokaal bestuur Gavere verkreeg al een afwijking op de referentieregio (Eerstelijnszone), maar een spreidstand in twee referentieregio's lijkt op lange termijn moeilijk vol te houden, aangezien het lokaal bestuur bij gebrek aan een duidelijke positie de vruchten van een regionale dynamiek dreigt mis te lopen.

Lokaal bestuur Gavere neemt binnen de referentieregio deel aan het subregionaal burgemeestersoverleg 'Leie-Schelde-Oostrand'. Bij gebrek aan een eigen subregionale identiteit en traditie is er op heden geen gemeenschappelijke agenda. Nochtans zijn er thema's die zich op regionaal niveau afspelen (bv. mobiliteit) en waar samenwerking en afstemming buiten de gemeentegrenzen noodzakelijk is.

5.1.3. Beleidsvoorstellen

159. Vanuit de eigen waarden en noden een visie ontwikkelen op schaalvergroting.
160. Snel een duidelijk standpunt innemen over de gewenste regionale positie.
161. Regionale noden detecteren en actief meewerken aan een regionale agenda.
162. Verderzetten, uitbreiden en/of versterken van samenwerking met (bovenlokale) partners.

5.2. Toegankelijkheid

5.2.1. SWOT-analyse bestaande toestand	
<p>Sterktes van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • We bieden een warm en vriendelijk onthaal, persoonlijk contact en aanpak op maat. • Bij het Sociaal Huis en het belevingsloket zijn er vrije inloopmomenten. • Het is mogelijk om een afspraak te maken buiten de kantooruren. • Alle diensten zijn centraal gelegen. Veel externe partners houden zitdagen in het administratief centrum. • Er is een formeel uitgeschreven visie over e-inclusie. • Digipunt en lessenreeksen digitale vaardigheden hebben een vaste plaats in de bibliotheek. • Het gemeentelijk aanbod is financieel laagdrempelig (gratis of aan democratische prijzen); er zijn mogelijkheden om kosten te drukken bij deelname aan vrijetijdsactiviteiten en/of vakantieaanbod (kansentarief UiTPAS, tussenkomst door het Sociaal Huis; automatisch aanbieden van attesten mutualiteit en fiscale attesten). 	<p>Zwakte van de eigen organisatie of het huidig beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toegankelijkheid wordt gezien als een transversaal thema en heeft geen trekker binnen het bestuur. • Visie op e-inclusie is te weinig gekend, de vertaalslag naar praktijk is beperkt. • Aanbod van externe partners (in house) kan beter bekendgemaakt worden. • Het aanbod van de afdeling Beleving en het particulier vrijetijdsaanbod bevat nog te veel toegankelijkheidsdrempels. Vooral het inschrijvingsbeleid, bereikbaarheid, bruikbaarheid en beschikbaarheid dienen onder de loep genomen te worden. • De spreekbureaus in het administratief centrum zijn niet geluidsdicht en bieden te weinig discretie. De wachtruimte wordt als te klein bevonden.
<p>Kansen voor het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het versterken van mediawijsheid en digitale vaardigheden bij kwetsbare groepen verhoogt de zelfredzaamheid. • Inzichten verwerven over toegankelijkheid via de Toolbox Toegankelijke steden en gemeenten of drempelscans kan de toegankelijkheid van de organisatie verbeteren. • Het verder uitbreiden van de UiTPAS naar verenigingen en andere organisatoren versterkt de deelname aan vrijetijdsactiviteiten. • Expertise en tools binnen het UiTnetwerk zorgen ervoor dat het aanbod effectiever bekend wordt bij diverse doelgroepen. • Vrijwilligers of ervaringsdeskundigen kunnen ingezet worden om toegankelijkheid te testen en drempels te detecteren. 	<p>Bedreigingen ten aanzien van het beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De snelle digitale versnelling kan leiden tot ontoegankelijkheid voor minder digitaal vaardige groepen. • De complexiteit van wetgeving en regelgeving maakt het moeilijk om toegankelijkheidsbeleid effectief te implementeren. • Afhankelijkheid van tijdelijke projecten, subsidies of vrijwilligers zorgt voor kwetsbaarheid in de continuïteit van het toegankelijkheidsbeleid. • Het aanpassen van fysieke en digitale infrastructuur vormt een financiële uitdaging voor kleine lokale besturen. • Drempels naar het OCMW kunnen de toegang tot ondersteuning en voorzieningen voor kwetsbare groepen bemoeilijken.

5.2.2. Verduidelijking bij items uit de SWOT-analyse

Werken aan een toegankelijke gemeente

Een toegankelijke gemeente is een plek waar iedereen zich vlot kan verplaatsen en waar het goed is om te wonen, winkelen, werken, leren, sporten en genieten. Waar iedereen zonder problemen diensten gebruikt, ter plaatse of online, en alle informatie begrijpt. Jong en oud, met of zonder beperking en onder alle omstandigheden. Echt werk maken van een toegankelijke gemeente vraagt samenwerking over verschillende beleidsdomeinen heen en een grondige zelfevaluatie van het huidige toegankelijkheidsbeleid. Hierna kan bepaald worden welke inspanningen nodig zijn om het toegankelijkheidsbeleid te versterken en doelstellingen en acties op korte en lange termijn vast te leggen.

We laten ons leiden door het eenvoudige maar krachtige idee dat als alles wat we doen in onze gemeente geweldig is voor een 8-jarige of een 80-jarige, het dan beter zal zijn voor alle mensen (Bron: 8-80 cities.org). Immers, als we hindernissen voor de meest kwetsbare mensen in onze samenleving wegnemen, profiteren ook anderen daarvan. Dit betekent dat iedereen makkelijker toegang krijgt tot belangrijke zaken zoals gezondheidszorg, onderwijs en sociale steun, wat de levens van alle burgers verbetert.

Digitale inclusie

De term 'digitale inclusie' verwijst naar acties en oplossingen die nodig zijn om digitale uitsluiting te voorkomen zodat iedereen ten volle kan deelnemen aan de samenleving. Door de snelle en toenemende digitalisering stijgt het risico op digitale uitsluiting in alle geledingen van de samenleving. De laatste Barometer Digitale Inclusie van de Koning Boudewijnstichting toont aan dat bijna de helft van de Belgische bevolking risico loopt op digitale uitsluiting. Deze stijging valt te verklaren doordat digitale vaardigheden doorgaans langzaam evolueren (het is niet makkelijk om ze te verwerven) en permanente aandacht en nieuwe vaardigheden vergen. Digitale inclusie steunt op vier pijlers:

- Het wegwerken van ICT-gerelateerde drempels zoals toegang tot toestellen en internet.
- Kansen bieden om de nodige digitale vaardigheden te verwerven.
- Het helpen creëren van een netwerk waar men met digitale vragen terecht kan.
- Het aanbieden van toegankelijke digitale diensten van het lokaal bestuur (inclusion by design).

5.2.3. Beleidsvoorstellen

163. Een visie 'toegankelijkheid' uitwerken over diensten heen (in samenwerking met adviesraden, werkgroepen, ...) en organisatiebrede acties opzetten.
164. Ervaringsdeskundigen, vrijwilligers en organisaties inzetten om drempels te detecteren en te verlagen.
165. Kansen bieden aan iedereen die dat wenst of nodig heeft om digitale vaardigheden te verwerven of te versterken (Digipunt, workshops, lessenreeksen).
166. Blijven inzetten op een toegankelijk vrijetijdsaanbod voor iedereen.

